

**СЪВЕТ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**Брюксел, 16 октомври 2013 г.
(OR. en)**

14924/13

**PESC 1238
COPS 439
FIN 648
PE 460**

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Съвета

Дата: 15 октомври 2013 г.

До: Делегациите

№ предх. док.: 13116/13 PESC 1016 COPS 362

Относно: Главни аспекти и основни решения в областта на общата външна политика и политика на сигурност (точка Ж, параграф 43 от Междуетноститутуционалното споразумение от 17 май 2006 г.) — 2012 г.
- Годишен доклад на върховния представител на Европейския съюз по въпросите на външните работи и политиката на сигурност до Европейския парламент

Приложено се изпраща на делегациите документ, озаглавен „Главни аспекти и основни решения в областта на ОВППС (точка Ж, параграф 43 от Междуетноститутуционалното споразумение от 17 май 2006 г.) — 2012 г. — Годишен доклад на върховния представител на Европейския съюз по въпросите на външните работи и политиката на сигурност до Европейския парламент“, приет от Съвета на 15 октомври 2013 г.

**ГЛАВНИ АСПЕКТИ И ОСНОВНИ РЕШЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА ОВППС
(ТОЧКА Ж, ПАРАГРАФ 43 ОТ МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНОТО
СПОРАЗУМЕНИЕ
ОТ 17 МАЙ 2006 Г.) — 2012 Г.**

1.	ЧАСТ I: ОБЗОР НА 2012 Г.	5
A.	ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА ПО РЕГИОНИ	12
1.	СЕВЕРНА АФРИКА, БЛИЗКИЯТ ИЗТОК И АРАБСКИЯТ ПОЛУОСТРОВ	12
1.1.	СЕВЕРНА АФРИКА	14
1.2.	БЛИЗКИЯТ ИЗТОК	18
1.3.	АРАБСКИЯТ ПОЛУОСТРОВ, ИРАН И ИРАК	27
1.4.	РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	30
2.	РУСИЯ, ИЗТОЧНОТО СЪСЕДСТВО И ЦЕНТРАЛНА АЗИЯ	33
2.1.	РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ	33
2.2.	ИЗТОЧНО ПАРТНЬОРСТВО (ИП) — МНОГОСТРАНЕН АСПЕКТ	36
2.3.	ИЗТОЧНОТО ПАРТНЬОРСТВО — ДВУСТРАННИ ОТНОШЕНИЯ	38
2.4.	ЦЕНТРАЛНА АЗИЯ	46
3.	ЗАПАДНИ БАЛКАНИ	47
4.	ТУРЦИЯ И СЪСЕДИТЕ ОТ ЗАПАДНА ЕВРОПА	55
4.1.	ТУРЦИЯ	55
4.2.	ЗАПАДНА ЕВРОПА	57
5.	АЗИЯ И ТИХООКЕАНСКИЯТ РАЙОН	59
5.1.	ИЗТОЧНА АЗИЯ	60
5.2.	ЮГОИЗТОЧНА АЗИЯ	64
5.3.	ЮЖНА АЗИЯ	67
5.4.	ТИХООКЕАНСКИ РАЙОН	70
6.	АФРИКА	73
6.1.	ЕС—АС	73
6.2.	ЗАПАДНА АФРИКА	75
6.3.	ИЗТОЧНА АФРИКА	78
6.4.	ЦЕНТРАЛНА АФРИКА	81
6.5.	ЮЖНА АФРИКА	84

7.	АМЕРИКА	87
7.1.	САЩ и КАНАДА	87
7.2.	ЛАТИНСКА АМЕРИКА и КАРИБИТЕ	89
Б.	ДЕЙСТВИЯ В ОТГОВОР НА ЗАПЛАХИТЕ И ГЛОБАЛНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА.....	95
1.	НЕРАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ОРЪЖИЯ ЗА МАСОВО УНИЩОЖЕНИЕ (ОМУ) И СРЕДСТВАТА ЗА ТЯХНАТА ДОСТАВКА /КОНВЕНЦИОНАЛНИ ОРЪЖИЯ	95
1.1.	НЕРАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ОМУ	96
1.2.	КОНВЕНЦИОНАЛНИ ОРЪЖИЯ.....	100
2.	ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА КОНФЛИКТИ И ПОСРЕДНИЧЕСТВО	102
3.	ТЕРОРИЗЪМ	103
4.	ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНОСТ.....	106
5.	КИБЕРСИГУРНОСТ	107
6.	ЕНЕРГИЙНА СИГУРНОСТ	107
7.	ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА И СИГУРНОСТ.....	109
8.	СИГУРНОСТ НА ВОДОСНАБДЯВАНЕТО.....	110
В.	ПРИНОС ЗА ПО-ЕФЕКТИВЕН МНОГОСТРАНЕН РЕД	111
1.	ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ.....	111
2.	ОССЕ.....	113
3.	СЪВЕТ НА ЕВРОПА.....	114
Г.	УТВЪРЖДАВАНЕ НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА, ДЕМОКРАЦИЯТА И ПРИНЦИПИТЕ НА ПРАВОВАТА ДЪРЖАВА.....	115
Д.	ПО-ГОЛЯМА ЕФЕКТИВНОСТ, ПОВЕЧЕ СПОСОБНОСТИ И ПО-ГОЛЯМА СЪГЛАСУВАНOST ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА КРИЗИ ЧРЕЗ ОПСО.....	128
1.	ПОВЕЧЕ СПОСОБНОСТИ.....	129
1.1.	Концепции за дейностите по линия на ОПСО	129
1.2.	Граждански и военни способности.....	130
1.3.	Извлечени поуки и добри практики в гражданските и военните мисии по линия на ОПСО.....	133
1.4.	Курсове и учения	134

2.	ПО-ГОЛЯМА ЕФЕКТИВНОСТ	135
2.1.	Сътрудничество с партньорите при управлението на кризи	135
2.2.	Международни организации	136
2.3.	Сателитен център на ЕС (EUSC)	138
3.	ПО-ГОЛЯМА СЪГЛАСУВАНОСТ	139
2.	ЧАСТ II: ДОКЛАД ЗА ОВППС ЗА 2012 Г. — ПОГЛЕД НАПРЕД	140
3.	ПРИЛОЖЕНИЕ I: Бюджет на ОВППС за 2012 г.	1
4.	ПРИЛОЖЕНИЕ II: Преглед на правните актове в областта на ОВППС (санкции) през 2012 г.	1
5.	ПРИЛОЖЕНИЕ III: Декларации и изявления през 2012 г.	1

ЧАСТ I: ОБЗОР НА 2012 Г.

Въведение

2012 г. беше богата на събития в областта на общата външна политика и политика на сигурност на ЕС и доказа добавената стойност на новите инструменти от Лисабон в преодоляването на най-неотложните предизвикателства, свързани с външната политика. От трудния преход в арабския свят до събитията в района на Сахела, от приемането на стратегията за правата на човека до мисиите на ЕС за наблюдение на избори, реакцията на ЕС се характеризираше с една наистина цялостна координация и с използването на пълния набор от инструменти — в рамките на ОВППС и извън нея¹ — подсилване на дипломатическите усилия с мисии по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) на място, целенасочена хуманитарна помощ и помощ за развитие за най-нуждаещите се и наред с това сътрудничество с партньори на местно и регионално равнище с цел постигане на напредък по пътя към мира и благоденствието.

През цялата година върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност /заместник-председателят на Европейската комисия (ВП/ЗП) Катрин Аштън и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), координирано със съответните служби на Комисията, осигуряваха едно наистина глобално присъствие на ЕС, като оказваха подкрепа за демокрацията и развитието от Мианмар/Бирма в Азия до Сомалия в Африканския рог и търсеха начини за оказване на помощ на непосредствените ни съседи в Украйна и Северна Африка и на по-отдалечени партньори като Хаити и Пакистан. За постигането на тази цел ЕС продължи да задълбочава сътрудничеството със своите стратегически партньори с оглед на установяването на взаимно разбирателство относно заплахите и предизвикателствата на днешния ден и формулирането на взаимно приемливи отговори. В момент, когато Европа очевидно е изкушена да се занимава със себе си, ЕСВД, в тясно сътрудничество с Комисията, 27-те държави членки и Европейския парламент, способства за това ЕС да запази видимостта си в световен план и да остане надежден партньор както на стари, така и на нови съюзници.

¹ За да отрази този подход настоящият доклад включва редица инструменти и политики извън областта на ОВППС, като помощта за развитие, търговската и хуманитарната помощ, в случаите когато това има отношение и е от полза за представянето на по-цялостна картина на външната дейност на ЕС.

Приносът на ЕС към мира и сигурността в света е особено видим в редица области. Първо, в рамките на т.нар. „цялостен подход“ ние системно прилагаме широк набор от инструменти за преодоляване на значими предизвикателства в областта на външната политика. Докато мнозина се заеха да разработват такъв подход през последното десетилетие, ЕС разполага с инструментите — при това достатъчно силни, за да постигне траен ефект. Второ, участваме пряко, а често дори ръководим, преговори за постигане на мир. Трето, работим в тясна връзка и подкрепяме материално международни и регионални партньори за преодоляването на предизвикателства на регионално равнище, където само общите усилия могат да дадат резултати — от изменението на климата и помощта при бедствия до реформата в областта на сигурността. На 10 декември Нобеловата награда за мир бе връчена на Европейския съюз, което е ясно признание за категоричния ни ангажимент към световния мир, помирението, демокрацията и утвърждаването на правата на човека.

Няколко примера за дейността на ЕС в тези области напоследък дават представа за програмата ни през 2012 г.:

Ангажираността на ВП/ЗП за улесняване на диалога между Белград и Прищина през миналата година и през 2013 г. вече доведе до конкретни резултати: постигнахме осезаем напредък в интегрираното управление на границите и назначихме служители за връзка в Белград и Прищина — забележителна стъпка напред за страните в преговорите. Редовните срещи между министър-председателите, както и — за първи път — между президентите на Сърбия и Косово*, ни дадоха възможност да разгледаме нерешените въпроси в дух на сътрудничество. Диалогът продължи и през 2013 г. и в крайна сметка през април доведе до „Първото споразумение относно принципите, на които се подчинява нормализирането на отношенията“ между страните.

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

Ангажираността на ЕС в Сомалия е особено добър пример за начина, по който ЕС подхожда към всички измерения на една криза чрез прилагането на „цялостен подход“. В периода на ратифицирането на Договора от Лисабон Сомалия беше в криза. Пиратството край бреговете на страната беше достигнало невиджани размери, милицията „Аш-Шабаб“ беше довела правителството на Сомалия до ръба на поражението, а милиони бяха изправени пред нищета. Днес, след координираните от ЕСВД цялостни усилия, които включваха мерки както от областта на ОВППС, така и извън нея, като морска мисия и мисия за обучение, дипломатически средства, помощ за съседните на Сомалия държави и хуманитарна помощ, картината е коренно различна. Случаите на пиратски действия край бреговете на страната са намалели с 95%. Сомалийското правителство успя да отблъсне милицията и да възвърне позицията си на демократичен орган за първи път в историята на страната. Сега развитието достига до мнозинството сомалийци и регионът е по-добре подготвен да открива, залавя и изправя пред съд пиратите. При посещението си в Брюксел президентът на Сомалия приветства нашата ангажираност. Очакваме по-нататъшно задълбочаване на сътрудничеството с правителството и с международните партньори. За да скрепим бъдещото сътрудничество, свикваме конференция, посветена на бъдещето на Сомалия.

Дейността ни в Мали е друго изражение на цялостната и успешна ангажираност на ЕС. Още преди преврата в Мали през пролетта на 2012 г. и завземането на северната част от силите на туарегите и джихадистите ЕС разработи интегрирана регионална стратегия за района на Сахела, насочена към борбата с тероризма и осигуряването на стабилност и трайно развитие в тази изключително важна част от Африка. След това, за да реагира бързо на разполагането на френски сили и на променящата се обстановка в Мали, ЕС ускори разполагането на европейска мисия, която да реорганизира, обучи и консултира въоръжените сили на Мали (EUTM). Наред с това насърчихме и оказахме помощ на властите в Мали да разработят пътна карта с цел възстановяване на демокрацията и търсене на национално помирение; предложихме и обновен и адаптиран пакет от помощ за развитие и хуманитарна помощ. Накрая подпомогнахме Икономическата общност на западноафриканските държави (ECOWAS) и Африканския съюз с разполагането на мироопазващи сили, които да съдействат за поддържането на стабилността в Мали до стартирането на мироопазваща операция на ООН. Напредъкът зависи от малийските власти, но през 2012 г. ЕС показва желание и способност да предостави подкрепата, необходима за стабилизиране на страната.

През 2012 г. в Северна Африка и Близкия изток ЕС подкрепи прехода от авторитарно управление в Египет, Тунис и Либия. ЕС се стремеше да гарантира възприемането на подход, съобразен с конкретните особености на всяка държава, включително увеличена финансова помощ, предложението за по-силни партньорства за мобилност и започването на преговори за задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия за по-голям достъп до пазара. Нов елемент в този подход беше създаването на специални работни групи, под ръководството на ВП/ЗП и със съдействието на специалния представител на ЕС за региона на Южното Средиземноморие, чиято цел беше да подпомагат процеса на преход в Египет, Йордания и Тунис. Чрез обединяването на всички съответни фактори — членове на Европейския парламент, международни и регионални, частни и обществени заинтересовани страни — специалните групи допринесоха съществено за това страните да отбележат напредък по пътя към трайни реформи и демокрация.

Конфликтът в Сирия продължи да се изостря все повече и се превърна в най-голямата криза в региона и в първостепенен политически и хуманитарен въпрос за ЕС. Съюзът продължи да призовава за намирането на политическо решение на сирийската криза и последователно изразяваше пълната си подкрепа за усилията на ООН и Арабската лига. ВП/ЗП взе участие в международната конференция през юни в Женева, на която беше договорено комюнике, предвиждащо основната рамка за бъдещ политически преход, чието реализиране беше осуетено заради възникналите впоследствие различия при тълкуването на договорения текст. ЕС прие коалицията на революционните и опозиционните сили на Сирия за легитимни представители на сирийския народ и настойчиво ги прикани да продължат да работят за приобщаване, представителност и зачитане на демократичните принципи. ЕС предприе действия чрез воденето на политика на ограничителни мерки срещу лицата, отговорни за жестоките репресии срещу цивилното население, лицата, които се облагодетелстват от режима или го подкрепят, както и свързаните с тях лица. Освен това ЕС предостави хуманитарна и друг вид помощ на сирийското население във вътрешността на страната, както и на бежанците в съседните на Сирия държави, включително помощ за самите държави за справяне с проблема. В рамките на международните форуми, по-специално в Съвета на ООН по правата на човека, ЕС беше водеща сила в призивите за зачитане на правата на човека, за търсене на отговорност и за премахване на безнаказаността.

Пълната ангажираност на ЕС в подкрепа на утвърждаването на демокрацията естествено обхвана и източното съседство на Европа посредством реализирането на източното партньорство, както и чрез продължаващите усилия за по-тясно политическо асоцииране и икономическа интеграция. Водят се преговори за споразумения за асоцииране (СА), включително за задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия, с Република Молдова, Грузия, Армения и Азербайджан (само СА). Споразумението за асоцииране с Украйна беше парафирано. Наред с това беше стимулирано сключването на споразумения за облекчаване на визовия режим и за реадмисия, както и планове за действие за либерализиране на визовия режим, с цел засилване на контактите между хората. Тези действия се съпътстват от очаквания за широки реформи, насочени към подкрепа за върховенството на закона и укрепване на демократичната стабилност. ЕС предостави подкрепа чрез мисията на Европейския парламент, водена от бившия полски президент Александър Квашневски и бившия председател на ЕП Пат Кокс, като присъства като наблюдател на съдебните производства, водени наред с други срещу бившия украински премиер Юлия Тимошенко. ЕС положи и усилия за укрепване на демократичния процес в Беларус, но в страната се запазиха тежките проблеми, свързани с политическата и медийната свобода. Същевременно ЕС продължи да бъде ангажиран с отбелязването на напредък в разрешаването на продължителните конфликти в региона (преговорите във формат 5+2 относно Приднестровието, процеса от Женева). Ще се стремим да продължим работата и през тази година, в рамките на подготовката за епохална среща на високо равнище за Източното партньорство през есента във Вилнюс. По-нататъшното прилагане и отбелязването на напредък в рамките на Източното партньорство в неговото двустранно и многостранно измерение е от решаващо значение за Съюза.

Още един пример за работата на ЕС през 2012 г. е нашата ангажираност в областта на посредничеството и разрешаването на конфликти. Може би най-видимата част на тази наша дейност бяха усилията на ЕС за намиране на решение на иранския ядрен въпрос. Оглавявайки преговорите с Иран от името на „Е3+3“, ВП/ЗП положи големи дипломатически усилия за проправяне на пътя към намирането на дипломатическо решение, което да отговори на загрижеността на международната общност във връзка с естеството на иранската ядрена програма. С подкрепата на ЕСВД ВП/ЗП взе участие в мащабен процес на лобиране в търсене на подкрепа за двупистовия подход на ЕС. В основата на тези усилия беше продължаващото единство в рамките на „Е3+3“.

Това са конкретни примери за добавената стойност, която усилията на ЕСВД придават на работата на 27-те държави членки и на Европейската комисия. Но, както се вижда от доклада за 2012 г., ЕС отбеляза напредък по много по-широк кръг от въпроси.

В хода на работата ни правата на човека остават свързващата нишка между всички наши политики. 2012 г. беше важна година в тази област; ЕС прие своята първоначална стратегия за правата на човека, която ще ни позволи да включим тази дейност в двустранните и многостранните ангажименти на ЕС; беше назначен специален представител за правата на човека - първият специален пратеник в това отношение, за да се гарантира, че когато ЕС говори в защита на правата на човека, гласът ни се чува ясно и силно навсякъде по света.

Специален акцент беше поставен върху въпроса за овластяването на жените и подкрепата за участието на жените в политическите процеси. Установяването през 2012 г. от ВП/ЗП на „Партньорство за равно бъдеще“, заедно с американския държавен секретар Клинтън, и началото на инициативата „Скок напред за жените“, заедно с директора на „ООН Жени“ Мишел Башле, възбуждат дълбоката ангажираност на ЕС към икономическото и политическото овластяване на жените.

Подкрепата за гражданското общество стана ключов елемент в ангажираността ни, не на последно място в светлината на изиграната от него решаваща роля за народното недоволство в арабския свят. В това отношение Механизмът за подкрепа на гражданското общество продължи да подпомага национални и местни граждански инициативи и изграждането на капацитет с цел укрепване на организациите на гражданското общество. Новосъздаденият Европейски фонд за демокрация ще бъде допълнителен механизъм за развиване и подкрепа на демокрацията.

През изминалата година увеличихме усилията и по отношение на т.нар. „хоризонтални“ предизвикателства, като например да се осигури енергийната сигурност на ЕС или да се попречи конфликти във връзка с водни ресурси да прераснат във войни. ВП/ЗП включи въпросите за енергийната сигурност и сигурността на водните ресурси в дневния ред на Съвета и на срещата „Гимних“ и превърна подкрепата за достъпа на Европа до енергия и за мирното споделяне на водни ресурси в съществена част от външната политика на ЕС.

С цел ефективно налагане на ценностите и интересите на ЕС по света през 2012 г. задълбочихме сериозно отношенията със стратегическите си партньори, и по-конкретно разширихме сътрудничеството в областта на външната политика и политиката на сигурност. Наред с отдавна установения диалог на всички равнища със стратегическите ни партньори вече имаме редовен стратегически диалог с Китай на равнището на ВП/ЗП, както и политически диалог на високо равнище с Южна Корея, Индия и Бразилия. Сътрудничеството ни се задълбочава в редица области, включително правата на човека, отговора на Арабската пролет или полицейското обучение в Афганистан. Освен това партньорите ни все по-често участват в мисиите по линия на ОПСО. По традиция отношенията ни със САЩ са стабилна основа за ангажираността ни в международен план и през 2012 г. сътрудничеството ни беше особено активно — съвместните ни усилия се простираха от Азиатско-тихоокеанския регион до Западните Балкани. Отношенията ни с Руската федерация също продължиха да бъдат от приоритетно значение, не на последно място поради предизвикателствата пред двете страни в общото ни съседство, но също и чрез стабилно сътрудничество по отношение на Иран и Близкия изток.

През 2012 г. нарасна ангажираността ни и с регионалните организации — от Лигата на арабските държави (ЛАД) и Организацията за ислямско сътрудничество (ОИС) до Африканския съюз (АС), от АСЕАН до Организацията на американските държави. Както се убедихме през изминалата година, Европа може да бъде по-ефективна, когато не е сама в действията си. Така че ние имаме интерес не само да укрепваме връзките с регионални организации, но и да полагаме основата на модели за сътрудничество и при необходимост да предлагаме подкрепа, за да увеличим способностите си за реагиране. Особено добър пример за работата ни през изминалата година е сътрудничеството ЕС—ЛАД, в което бяха укрепени отношенията на всички равнища, от политическото (напр. срещата на министрите ЕС—ЛАД) до техническото (напр. създаването на модерен кризисен център, финансиран от ЕС). В Африка ЕС активизира сътрудничеството си с Африканския съюз, например в региона на Африканския рог (не на последно място посредством значително финансиране за силите на АС AMISOM чрез Инструмента за подкрепа на мира в Африка) или с под-регионални организации като ECOWAS, както бе демонстрирано неотдавна чрез тясното сътрудничество с ECOWAS в контекста на операцията за стабилизиране AFISMA в Мали.

Пред европейската външна политика стоят големи предизвикателства. Но размахът на работата ни през 2012 г. и диапазонът на постигнатото ни дават увереност, че през следващите години ЕС ще може да се справя с глобалните предизвикателства още по-успешно, като същевременно преследва цялостната си цел за опазване на демокрацията и правата на човека в цял свят.

A. ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА ПО РЕГИОНИ

1. СЕВЕРНА АФРИКА, БЛИЗКИЯТ ИЗТОК И АРАБСКИЯТ ПОЛУОСТРОВ

Въведение

Повече от две години след „избухването“ на Арабската пролет, която започна с народните бунтове в Тунис и Египет, положението в голяма част от Арабския свят остава силно нестабилно, със съществени различия между засегнатите страни и подрегиони. Въпреки значителния напредък, постигнат в утвърждаването на демократичните реформи (например избори, засилена роля на гражданското общество, по-голяма свобода на изразяването и събранията), остават някои сериозни предизвикателства във връзка със сигурността, като задълбочаващата се криза в Сирия и и очевидната опасност от нестабилност в по-широк план вследствие на разпространение в съседните страни, както и вътрешните заплахи за сигурността, пред които Либия продължава да бъде изправена, въпреки започналия дълъг процес на изграждане на държавата. Същевременно, единството в много арабски страни е застрашено от нови форми на вътрешна политическа поляризация (не само между светски и ислямистки сили, но и по отношение на ключови сектори на обществото, в това число жените, младежите, религиозните и етническите малцинства), както и от влошаващото се икономическо положение в някои от засегнатите страни.

ЕС и неговите държави членки активно подкрепяха започналия в няколко арабски държави процес на преход и предлагаха многопосочни решения. ЕС положи основата за подновени партньорства, но темпото и степента на постигнатия до момента напредък са неравни, тъй като в някои случаи партньорите или не бяха склонни да приемат предложението на ЕС, или им липсваха способност или желание да предприемат необходимите реформи, които да доведат до допълнителна помощ от ЕС. ЕС продължи да подкрепя арабските държави в усилията им да превъзмогнат политическите и социално-икономическите препятствия, като същевременно внимателно оценяваше формиращите се в резултат на арабската пролет правителства въз основа на тяхната работа. В този контекст ЕС продължи да работи конструктивно с новите политически фактори. С цел съдействие за изграждането и поддържането на жизнеспособни демократични общества в арабските страни ЕС и неговите държави членки подкрепяха и работата на неправителствените организации.

През цялата година специалният представител на ЕС за региона на Южното Средиземноморие, г-н Бернардино Леон, полагаше усилия за увеличаване на подкрепата на ЕС за страните в региона, включително чрез координиране на специалните групи. Като се има предвид, че в прехода си към демокрация много от страните се сблъскват с трудности, чрез честите си пътувания в региона специалният представител на ЕС насърчаваше и политическия консенсус с цел запазване на демократичната легитимност в страните, изправени пред политическа криза.

Не на последно място, ЕС поднови и съживи сътрудничеството си с редица релевантни регионални фактори, сред които Лигата на арабските държави, Съюзът за Средиземноморието, Съветът за сътрудничество в Персийския залив и Съюзът на арабския Магреб.

ДВУСТРАННИ ОТНОШЕНИЯ

1.1. СЕВЕРНА АФРИКА

1.1.1. АЛЖИР

За разлика от много други страни в региона Алжир остана относително незасегнат от Арабската пролет. През май 2012 г. се проведеха парламентарни избори. Противно на широко разпространените очаквания президентската коалиция показва по-голяма сила, а очакванията за засилена подкрепа за ислямистките партии не се оправдаха. Избрани бяха 143 жени (близо 1/3 от членовете). По искане на Алжир ЕС изпрати мисия на ЕС за наблюдение на изборите, ръководена от евродепутата Игнасио Салафранка. В доклада на мисията беше подчертана необходимостта от повишаване на прозрачността и предоставяне на систематичен достъп на политическите партии до националните избирателни списъци. Въпросът за изпълнението на препоръките на мисията на ЕС за наблюдение на изборите беше поставен на заседанието на Съвета за асоцииране ЕС-Алжир през декември 2012 г. Програмата за реформи, която новото народно събрание и правителство трябваше да разгледат, включваше конституционна реформа, както оповести президентът Бутефлика през 2011 г.

На 6 ноември 2012 г. ВП/ЗП посети Алжир и се срещна с президента Бутефлика, министър-председателя Селал и министъра на външните работи Меделси и подписа три споразумения между ЕС и Алжир за финансиране в областта на опазването на културното наследство, подкрепата за реформите в транспортния сектор и подкрепата за младежката заетост.

1.1.2. ЛИБИЯ

През юли 2012 г. либийският народ за първи път от десетилетия отиде до избирателните урни и избра членовете на преходния парламент в една като цяло мирна и положителна атмосфера. Али Зейдан, който през октомври 2012 г. беше избран от парламента да оглави новото преходно правителство, постави въпроса за подобряването на сигурността на челно място в програмата си.

След споразуменията, постигнати по време на конференцията в Париж през септември 2011 г., през пролетта на 2012 г. ЕС пристъпи към изготвяне на оценка на постконфликтните нужди в областта на интегрираното управление на границите, гражданското общество и медиите. Вследствие на положителното приемане от либийските власти през юни 2012 г. на доклада за оценката на нуждите в областта на интегрираното управление на границите Съветът даде разрешение за планирането на евентуална цивилна мисия на ОПСО за сигурност на границите в Либия. С цел да се осигури необходимият политически консенсус от страна на Либия за тази цивилна мисия на ОПСО, през ноември 2012 г., непосредствено след съставянето на новоизбраното либийско правителство на министър-председателя Зейдан, беше разположена мисия за установяване на фактите и бързо беше разработена концепция за управление на кризи². Въпреки положителната подкрепа в Либия на министерско равнище за мисия на ОПСО за сигурност на границите либийските власти до голяма степен признават, че макар този въпрос да е сред основните им приоритети, липсата на междуведомствена координация и експертен опит в либийското правителство спъват усилията на ЕС и международната общност за предоставяне на своевременна подкрепа³. Освен това ЕСВД координира изготвянето на меморандум за разбирателство, чрез който се цели установяването на дългосрочен диалог и взаимно сътрудничество между правителството на Либия и ЕС по предотвратяването на конфликти, реакцията и готовността при кризи, както и по борбата срещу организираната престъпност и тероризма.

В отговор на промените на място ЕС постепенно вдигна приетите по време на конфликта през 2011 г. автономни ограничителни мерки. Сега финансовата подкрепа на ЕС за процеса на преход възлиза на 79 милиона евро, като в центъра на вниманието са поставени сигурността, икономическото възстановяване, здравеопазването, публичната администрация, миграцията, гражданското общество и закрилата на групите в уязвимо положение.

² Приета от Съвета на 31 януари 2013 г.

³ По-късно беше създаден междуведомствен комитет за управление на границите към министър-председателя, с правомощия да взема решения и да координира действията на място.

На няколко пъти през годината ЕС изрази сериозна загриженост във връзка със защитата и зачитането на правата на човека, по-конкретно по отношение на положението в центровете за задържане и влошаващите се условия на мигрантите. Ситуацията в страната по отношение на сигурността беше обект на внимателно наблюдение и публична реакция при няколко особено сериозни случая, като нападението на консулството на САЩ в Бенгази или междуетническите сблъсъци в южната част на страната⁴.

1.1.3. МАРОКО

През 2012 г. новото правителство, оглавявано от умерената Ислямистка партия на справедливостта и развитието, продължи с процеса на реформи, като наред с другото разшири обхвата на основните предлагани здравни грижи в системата на здравеопазването и прие план за действие по отношение на половете. През 2012 г. обаче напредъкът по отношение на ефективното прилагане на Конституцията от 2011 г. беше доста ограничен. Преговорите за нов план за действие на ЕС—Мароко в областта на европейската политика за съседство за периода 2013—2017 г. приключиха през ноември 2012 г.⁵

Четвъртата сесия на Съвместната парламентарна комисия ЕС—Мароко се състоя на 16 юли 2012 г. в Рабат. Сътрудничеството и диалогът в областта на политиката и сигурността в ООН бяха укрепени, тъй като от 1 януари 2012 г. Мароко стана непостоянен член на Съвета за сигурност на ООН (СС на ООН). След като председателства парламентарната асамблея на Съюза за Средиземноморието в продължение на една година, по време на 8-ата сесия на асамблеята, която се проведе в Рабат на 24 и 25 март 2012 г., Мароко предаде председателството на Европейския парламент.

⁴ През ноември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението на мигрантите в Либия (P7 TA(2012)0465). По време на разискванията преди приемането на резолюцията участниците подчертаха, че ЕС ще продължи да призовава властите да гарантират зачитането на международно приетите стандарти в областта на правата на човека; същевременно ЕС ще продължи да оказва подкрепа на властите да изпълняват задълженията си съгласно международното право. В това отношение заслужава да се спомене, че ЕС предоставя пакет за подкрепа в размер на 20 милиона евро, чиято цел е да се повиши закрилата на групи в уязвимо положение, включително мигранти.

⁵ Формалното приемане обаче все още предстои (от средата на 2013 г.).

На 5 ноември 2012 г. ВП/ЗП посети Мароко, където се срещна с министър-председателя Абделилах Бенкиран и с министъра на външните работи и сътрудничеството Саадедин ел-Отмани. ЕС активно поставя основни въпроси, свързани с човешките права в Западна Сахара. ЕС последователно потвърждаваше пълната си подкрепа за усилията на генералния секретар на ООН, високо оцени работата на неговия личен пратеник посланик Кристофър Рос и насърчи страните да работят за постигане на справедливо, трайно и взаимноприемливо политическо решение, което да даде възможност за самоопределение на населението на Западна Сахара съгласно съответните резолюции на Съвета за сигурност на ООН.

1.1.4. ТУНИС

След първите демократични избори на 23 октомври 2011 г. ЕС продължи да засилва политическата си подкрепа за демократичния преход чрез усилен контакт на политическо равнище. Първото посещение в чужбина на министър-председателя на Тунис Хамад Джебали беше на 2 февруари 2012 г. в Брюксел и бе последвано от втора визита на 2 октомври.

Въпреки продължаващия преход към демокрация и текущите дебати в Националното учредително събрание по проекта за конституция, към края на 2012 г. възникналото напрежение и поляризация нараснаха.

През ноември 2012 г., в рамките на състоялия се в Брюксел Съвет за асоцииране, беше постигнато политическо споразумение по текста на плана за действие за привилегировано партньорство. Планът за действие съдържа амбициозни съвместни ангажименти в областта на управлението, правовия ред и правата на човека. Той установява и рамката за секторни преговори в редица области, сред които задълбоченото и всеобхватно споразумение за свободна търговия, общото въздухоплавателно пространство, партньорството за мобилност.

Като последващи действия във връзка с работата на специалната група ЕС—Тунис от 23 септември 2011 г. беше създаден консултативен съвет за бизнеса с цел подпомагане на инвеститорите. Друго последващо действие във връзка с работата на специалната група беше организираният през юни от ЕС, Тунис и Световната банка съвместен семинар, посветен на стимулирането на възстановяване на замразени активи по силата на решението в рамките на ОВППС.

В началото на 2012 г. действието на решението в рамките на ОВППС, с което се налагат ограничителни мерки срещу лицата, отговорни за присвояване на държавни средства и на свързаните с тях лица и образувания, беше удължено с още една година.

1.2. БЛИЗКИЯТ ИЗТОК

1.2.1. ЕГИПЕТ

През 2012 г. Египет⁶ продължи демократичния преход, с който се ангажираха египетските власти след демократичната революция през януари 2011 г. и последвалото отстраняване на бившия президент Мубарак. Сред големите постижения бяха по-конкретно добрата организация на изборите, прекратяването на извънредното положение, консолидирането на властта в цивилни ръце и поставянето на начало на процес за съставяне на конституция. ЕС предложи да изпрати мисия за наблюдение на изборите за президент в страната. Но поради липсата на официална покана⁷ ЕС изпрати само двама експерти, които да анализират изборния процес, който като цяло бе оценен като справедлив и преминал в мирна обстановка.

⁶ На 16 февруари 2012 г. Европейският парламент прие резолюция във връзка с неотдавнашните събития в Египет (P7_TA(2012)0064), а на 15 март 2012 г. — резолюция относно трафика на хора в Синай, в частност случая със Solomon W. (P7_TA(2012)0092).

⁷ Каквато обаче беше получена през 2013 г.

Диалогът между ЕС и Египет беше възобновен на най-високо равнище. Президентът Мурси посети Брюксел на 13 септември, а на 13—14 ноември в Кайро върховният представител председателства заседанието на специалната група „ЕС—Египет“⁸ — събитие, което събра на едно място водещи фигури от стопанския сектор, министри и представители на гражданското общество⁹. Европейският съюз се ангажира да предостави допълнителна финансова подкрепа за Египет на стойност почти 800 милиона евро за периода 2012—2013 г. (303 милиона евро безвъзмездни средства и 450 милиона евро под формата на заеми). Тази сума допълва сумата от 449 милиона евро, която вече беше предоставена за периода 2011—2013 г. ЕС и Египет подписаха три финансови споразумения относно МСП в селските райони, разширяването на метрото в Кайро и мерките за насърчаване на търговията. На 13 ноември специалният представител на ЕС за правата на човека Ставрос Ламбринидис беше домакин на среща с представители на над 40 различни организации на гражданското общество, на която беше обсъден преходът, осъществяван от Египет, включително въпроси на правата на човека, регистрацията на НПО, свободата на събрания, трафика на хора, полицейските методи, свободата на медиите и свободата в интернет. Наред с това през март 2012 г. решението на ЕС от март 2011 г. за налагане на ограничителни мерки срещу 19 лица, тясно свързани с режима на бившия президент Мубарак, беше удължено с още една година.

При все това бяха установени сериозни недостатъци, като например разпускането на Народното събрание, цялостната липса на напредък в областта на човешките права и сериозната загриженост за положението на жените. Конституционната декларация на президента Морси от 22 ноември 2012 г., която му дава почти абсолютна власт, прибързаното приемане на проектоконституция от оглавяваното от ислямисти Учредително събрание и последвалият призив на президента за конституционен референдум, довел до официалното приемане на 25 декември на нова конституция с леко мнозинство, но с участието на едва 30% от гласоподавателите, изправи нацията пред дълбоко разединяваща политическа криза — между поддръжниците на Морси и светската либерална опозиция, представена основно от Фронта за национално спасение.

⁸ Специалните групи представляват нов вид европейска дипломация, в който се мобилизират всички ресурси на ЕС и се работи както с публичния, така и с частния сектор с цел да се оказва подкрепа за демократичния преход чрез съдействие за изграждането на институции, правов ред, добро управление, зачитане на правата на човека, икономически реформи и регионално сътрудничество. В ролята си на катализатор специалната група е инструмент за задълбочаване на партньорството на ЕС със страните от Южното Средиземноморие чрез диференциран и ориентиран към постигането на резултати подход с участието на всички институции на ЕС, като същевременно се повишава видимостта на ЕС.

⁹ Беше планирано официалният диалог по линия на европейската политика за съседство, преустановен от януари 2011 г., да бъде възобновен в края на февруари 2013 г. със заседание на Комитет за асоцииране.

1.1.2. ЙОРДАНИЯ

Политическата нестабилност от 2011 г. продължи и през изминалата година с назначаването на три последователни кабинета. Картината допълнително се усложни от влошаващите се икономически изгледи в общия контекст на повишено напрежение в региона, и по-конкретно вълненията в Сирия. Йордания изигра особено важна роля за предоставянето на подкрепа и подслон на непрекъснато увеличаващия се поток от сирийски бежанци. ЕС предостави подкрепа чрез хуманитарна помощ и мерки в по-дългосрочен план, които да помогнат на Йордания да се справи с тази допълнителна тежест. През 2012 г. за Йордания бяха мобилизирани близо 62 милиона евро хуманитарна помощ и помощ за развитие.

Сътрудничеството между ЕС и Йордания се разрасна още повече. Йорданският крал Абдула посети европейските институции през април. Председателят Барозу и ВП/ЗП направиха официални посещения в Йордания (съответно през октомври и юни), като и двамата се срещнаха с крал Абдула II и посетиха бежанския лагер Заатари (приемен център за бежанци от Сирия)¹⁰. Заседанието на специалната група „ЕС—Йордания“ от 22 февруари 2012 г. представлява друг пример за задълбоченото партньорство и засилено сътрудничество. За да окаже подкрепа на Йордания в извършването на ключови реформи в условията на макроикономически трудности, ВП/ЗП съобщи за отпускането на допълнителна сума от 70 милиона евро за подкрепа на изборния процес, съдействие за реформирането на съдебната система, подкрепа за усилията в образователната реформа и помощ за развитието на частния сектор. През декември бе поставено начало на диалога с Йордания по въпросите на миграцията, мобилността и сигурността.

През пролетта на 2012 г., като част от политическата пътна карта, парламентът на Йордания прие четири ключови закона за създаването на независима изборителна комисия и конституционен съд, на нов закон за политическите партии и нов изборителен закон.

¹⁰ Комисар Георгиева също посети лагера през септември 2012 г.

1.2.3. ЛИВАН

През цялата 2012 г. Ливан продължи да понася последиците от кризата в съседна Сирия. Нарастващият брой на бежанците, преминаващи на територията на Ливан, нестабилното положение от гледна точка на сигурността и спорадичните изблици на насилие поставиха вътрешната стабилност на Ливан пред значителни предизвикателства. Политиката на ЕС беше насочена към запазване на стабилността и националното единство в Ливан на основата на приобщаващ диалог и силна роля на публичните институции, в това число на силите за сигурност. Това беше изтъкнато в заключенията на Съвета съответно от юли и ноември. Въпреки трудната обстановка двустранните отношения между ЕС и Ливан се развиваха интензивно и доведоха до споразумение за нов план за действие в рамките на европейската политика за съседство и до посещения на високо равнище на министър-председателя Микати в Брюксел през април и на ВП/ЗП в Ливан през октомври, когато тя се среща, наред с другото, с президента Сюлейман, с министър-председателя Микати и с председателя на парламента Бери. ЕС оказва помощ на Ливан в справянето с нарастващия приток на сирийски бежанци, чийто брой в края на годината надхвърли 180 000 души. През 2012 г. за Ливан бяха мобилизирани близо 45 милиона евро хуманитарна помощ и помощ за развитие.

1.2.4. СИРИЯ

През 2012 г. конфликтът в Сирия прерасна в истинска война, военните действия обхванаха големите градове, а броят на жертвите надхвърли 60 000 души към края на годината¹¹. Мащабът на човешкото страдание и последиците от войната в регионален и международен план превърнаха Сирия в основен източник на загриженост за ЕС. За да подпомогне мирното уреждане на конфликта и да насърчи стартирането на политически процес, проправящ пътя към мирна, свободна и демократична Сирия, ЕС използва инструментите, с които разполага, включително политиката на ограничителни мерки. Наред с това Съюзът мобилизира редица инструменти за помощ за покриване на нуждите на нарастващия брой лица/бежанци, пострадали от конфликта и последиците от него.

¹¹ Европейският парламент се ангажира много активно със сирийския въпрос и стана домакин на шест дебата по Сирия в пленарна зала (през февруари, април, юни, юли, септември и декември), в три от които участие взе ВП/ЗП (през април, юни и септември). ЕП прие две резолюции относно Сирия — на 16 февруари (P7_TA-PROV(2012)0057) и на 13 септември (P7_TA-PROV(2012)0351).

ЕС продължи да бъде активно ангажиран с международните партньори и в рамките на международните форуми. Двете проекторезолюции на Съвета за сигурност на ООН от февруари и юли, в които съответно се отправяше призив за прекратяване на огъня и политически преход и заплахата за налагане на санкции, бяха подкрепени от държавите — членки на ЕС, които членуват в Съвета за сигурност, но беше наложено вето от Китай и Русия. През април благодарение и на помощта на ЕС, в подкрепа на плана от шест точки на съвместния специален пратеник на Лигата на арабските държави и ООН Кофи Анан, беше установена Мисията на ООН за наблюдение в Сирия (UNSMIS), но през юни поради ескалацията на насилието тя прекрати дейностите си в страната. През юни, на среща в Женева с участието на ВП/ЗП „група за действие“ от държави, сред които Русия, Китай и САЩ, се договори за принципи, които да направляват евентуален преход на основата на Резолюции 2042 и 2043 на ООН. Комюникетото от срещата предоставя рамка за бъдещ политически преход. През август Кофи Анан се оттегли и през септември беше заменен от съвместния специален представител Лахдар Брахими. ЕС категорично и последователно подкрепяше новия съвместен специален представител в дейността му. Напредък по прилагането на плана от Женева обаче не беше отбелязан, до голяма степен поради разногласия между петте държави — постоянни членки на Съвета за сигурност на ООН, неотстъпчивостта на режима на Асад и разделената опозиция.

Съветът по външни работи на девет пъти прие заключенията относно Сирия съответно през февруари, март, април, май, юни, юли, октомври, ноември и декември 2012 г. Заключенията относно Сирия прие и Европейският съвет през декември. На заседанието си от 10 декември Съветът призна Сирийския съвет на опозицията и революционните сили за легитимни представители на сирийския народ. Същото направиха и повече от 100 нации, членове на групата „Приатели на Сирия“, в това число САЩ. На 14 декември Европейският съвет призова Съвета да „работи по всички варианти за подкрепа и помощ за опозицията и за по-голяма подкрепа за защита на цивилното население“ и изрази виждането, че „в Сирия е необходим политически преход към бъдеще без президента Асад и незаконния му режим“. Ето защо ЕС активно подкрепи политическия преход. В контекста на ескалираща хуманитарна и бежанска криза¹², ЕС съсредоточи усилията си върху доставянето на хуманитарна помощ за населението в Сирия и бежанците в съседните държави (до 200 милиона евро в допълнение към средствата, предоставени от държавите — членки на ЕС), както и нехуманитарна помощ, по-специално в подкрепа на съседните на Сирия държави да се справят с проблема, и особено на общностите, приели бежанци от Сирия.

¹² На 12 декември Европейският парламент проведе дебат по подготовката на ЕС за евентуален приток на лица от Сирия, търсещи убежище.

ЕСВД проведе няколко мисии във връзка с кризата в Сирия: през април посещение в Бейрут и Дамаск със срещи с лидери на опозицията, хуманитарни организации, агенции на ООН и членове на международната общност в Сирия; през юни посещение в Анкара и лагера Килис на турско-сирийската граница; посещение в Аман на представители на различни служби на 4—5 ноември 2012 г., които да проучат начина, по който ЕС би могъл да продължи да подпомага йорданските власти в усилията им да се справят с тежките и нарастващи предизвикателства пред Йордания и региона, предизвикани от кризата в съседна Сирия.

ЕС продължи да се ангажира с различни фракции от опозицията и призова Сирийския съвет на опозицията и революционните сили да подобри организационния си капацитет и да определи представители по тематични въпроси. През септември ЕС подкрепи Съвета на ООН по правата на човека в удължаването на мандата на Международната независима анкетна комисия на ООН за Сирия. ЕС изрази дълбоката си загриженост във връзка с широко разпространените и системни нарушения на правата на човека и международното хуманитарно право и припомни, че такива нарушения и злоупотреби не бива да останат ненаказани. ЕС заяви, че ако опасенията за извършени военни престъпления и престъпления срещу човечеството не бъдат адекватно разгледани на национално равнище Международният наказателен съд следва да се заеме с въпроса като Съветът за сигурност на ООН би могъл по всяко време да отнесе въпроса за положението в Сирия пред Международния наказателен съд. ЕС призова Съвета за сигурност на ООН спешно да разгледа всички аспекти на положението в Сирия, включително посочения по-горе въпрос. От май 2011 г. ЕС многократно приема ограничителни мерки. Те бяха сериозно засилени на 15 октомври 2012 г., когато външните министри от ЕС одобриха допълнителни списъци с представители на режима и редица сирийски образувания. На 30 ноември 2012 г. Съветът реши да поднови всички ограничителни мерки срещу Сирия за три месеца, за да остави възможност за повече гъвкавост с оглед на развоя на събитията на място. През годината ВП/ЗП направи многобройни изявления във връзка със събитията в Сирия.

1.2.5. БЛИЗКОИЗТОЧНИЯТ МИРЕН ПРОЦЕС

Европейският съюз изтъкна необходимостта от смели и конкретни стъпки за постигането на мир¹³. ЕС потвърди отново позицията си относно решението за две държави, както се изтъква в заключенията на Съвета от май и декември. Европейският съюз подчерта спешната необходимост от подновени, структурирани и съществени усилия за мир през 2012 г. и готовността си да работи съвместно със САЩ и други международни партньори, в това число в рамките на Квартета. Беше заявено, че устойчив мир няма да има, докато стремежът на палестинския народ към държавност и суверенитет и този на израелския народ към сигурност не бъдат осъществени чрез постигането на цялостен мир по пътя на преговорите, основан на решението за две държави. Квартетът се среща през април 2012 г. във Вашингтон и излезе с изявление.

Европейският съюз продължи да оказва пълна подкрепа за усилията на ВП/ЗП да предложи надеждна перспектива за подновяване на мирния процес. За тази цел през годината върховният представител посети няколко пъти региона и поддържаше тесни контакти с ключовите заинтересовани фактори, включително самите страни, но също и с Лигата на арабските държави и нейния генерален секретар, както и с Йордания, Турция и Египет.

Назначаването от 1 февруари 2012 г. на специален представител на ЕС за блискоизточния мирен процес, г-н Андреас Райнике, представлява допълнителна подкрепа за усилията на ВП/ЗП в региона, включително в рамките на Квартета, където специалният представител на ЕС действа като пратеник на ЕС .

¹³ На 15 март 2012 г. Европейският парламент прие резолюцията „Палестина: нападения над палестински телевизионни станции от израелските въоръжени сили“ (P7_TA(2012)0093); на 5 юли 2012 г. резолюцията „Политиката на ЕС по отношение на Западния бряг, включително Източен Ерусалим“ (P7_TA(2012)0298); на 22 ноември 2012 г. резолюцията „Положението в Газа“ (P7_TA(2012)0454); и на 13 декември 2012 г. резолюцията „Решението на правителството на Израел за разширяване на селищата на Западния бряг“ (P7_TA(2012)0506).

Европейският съюз приветства прекратяването на огъня в ивицата Газа и Израел на 22 ноември, предшествано от неколкодневни ожесточени сблъсъци, и оцени високо усилията на Египет и на всички, които служиха като посредници. Това трагично ескалиране на враждебните действия много ясно подчерта неустойчивия характер на статуквото по отношение на ивицата Газа. Оттогава насам ЕС поддържа редовен контакт с всички заинтересовани страни, с цел да се обмислят начините за активен принос към ефективното прилагане на прекратяването на огъня.

Европейският съюз изрази своето възмущение и категорично се противопостави на плановите на Израел да разшири заселването на Западния бряг, включително в Източен Йерусалим, и по-конкретно плановите за разширяването на зона „Е-1“. ЕС заяви, че ще наблюдава внимателно положението и последиците от него в по-широк план и ще предприема съответните действия. Като припомниха приетите през май 2012 г. заключения на Съвета, Европейският съюз и неговите държави членки изтъкнаха отново ангажимента си да гарантират пълното и ефективно прилагане на действащото законодателство на Европейския съюз и на двустранните договорености по отношение на продуктите с произход от израелски поселения.

На 29 ноември Общото събрание на ООН прие резолюция 67/19 за статута на Палестина в ООН. Европейският съюз призова палестинските лидери да използват конструктивно този нов статут и да не предприемат никакви стъпки, които биха задълбочили недоверието и биха отдалечили възможността за договаряне на решение на въпроса.

ЕС отново призова за постигането на помирение между палестинците, които да се обединят около президента Махмуд Абас, тъй като това е важен елемент за единството на една бъдеща палестинска държава и за постигането на решение, основано на съществуването на две държави. Европейският съюз изтъкна отново неизменната си ангажираност със сигурността на Израел, включително във връзка със сериозните заплахи в региона. От 2005 г. насам, като част от по-широк ангажимент на ЕС за принос в разрешаването на израелско-палестинския конфликт, бяха разположени две граждански мисии по линия на ОПСО:

EUPOL COPPS остана важен инструмент на цялостната подкрепа на ЕС за изграждането на палестински държавни структури посредством приноса си за реформата и развитието на секторите на сигурността и правосъдието в Палестина. В качеството си на водеща консултантска агенция на палестинската цивилна полиция, за която се смята, че е постигнала най-висока степен на професионализъм сред всички палестински сили за сигурност и си е спечелила най-голямо доверие сред обществеността, и като особено важен съветник на институциите в областта на наказателното правосъдие мисията полагаше усилия за напредък по приоритетните цели в отношенията между ЕС и Палестинската власт и способстваше да се гарантира, че техническите условия за намирането на изход от израелско-палестинския конфликт, основан на решението за две държави, остават налице до постигането на политическо споразумение. С цел да се заздравя примирието, Европейският съюз изрази готовност да използва своите инструменти в подкрепа на усилията на страните, включително евентуалното ново активиране, ако е необходимо, на мисията **EUBAM Rafah**, която през годината претърпя значително преструктуриране и оптимизиране. В съответствие с преработения оперативен план мисията поддържа капацитет и готовност за ново разполагане на контролно-пропускателния пункт Рафа в рамките на три седмици. Мисията допринася за ситуационната осведоменост чрез поддържане на връзка и докладване. Посредством EUBAM ЕС поддържа разбиране за оперативните последици от нови събития като неотдавнашната криза в Газа и споразумението за прекратяване на огъня и запазва способността си да реагира гъвкаво и бързо.

Комитетът по политика и сигурност посети Израел и окупираните палестински територии в периода 11—14 март 2012 г.

1.3. АРАБСКИЯТ ПОЛУОСТРОВ, ИРАН И ИРАК

1.3.1. СЪВЕТЪТ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО В ПЕРСИЙСКИЯ ЗАЛИВ И НЕГОВИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ

Диалогът с шестте държави — членки на Съвета за сътрудничество в Персийския залив (Бахрейн, Кувейт, Оман, Катар, Саудитска Арабия и Обединените арабски емирства), и със секретариата на Съвета продължи през цялата година на най-високо равнище с 22-рото заседание на Съвместния съвет ЕС—Съвета за сътрудничество в Персийския залив и заседанието на министрите в Люксембург през юни и със срещи в Ню Йорк в рамките на Общото събрание на ООН през септември, както и на работно равнище¹⁴. При всички тези поводи двете страни обсъждаха отношенията между ЕС и Съвета за сътрудничество в Персийския залив, регионални въпроси от ключово значение и теми с глобален характер. ВП/ЗП осъди използването на насилие и нарушенията на човешките права от всички страни в Бахрейн и призова за спешно започване на съдържателен национален диалог, целящ помирение и намиране на решение на социално-икономическото недоволство на народа на Бахрейн. По линия на Инструмента за стабилност ЕС продължи подготовката за програма за обучение на съдии и прокурори. ЕС следеше внимателно и положението с правата на човека в страните от Персийския залив, по-конкретно чрез дипломатически демарши и изявления за премахване на смъртното наказание.

1.3.2. ИРАН

От името на групата „Е3+3“ (Франция, Германия, Обединеното кралство и САЩ, Русия и Китай) и на основание възложения ѝ мандат от Съвета за сигурност на ООН ВП/ЗП продължи да оглавява международните усилия от името на ЕС за намирането на трайно и цялостно дипломатическо решение на иранския ядрен въпрос¹⁵. Въпреки няколкото кръга разговори съответно в Истанбул (април), Багдад (май) и Москва (юни), различията между Иран и „Е3+3“ продължиха. Все така спешна остана необходимостта Иран да бъде привлечен към съдържателен процес на изграждане на доверие, за да се уталожи дългогодишното безпокойство на международната общност във връзка с ядрената му програма. С подкрепата на ЕСВД ВП/ЗП взе участие в мащабен процес на лобиране в търсене на подкрепа за двупистовия подход на ЕС. В основата на тези усилия беше продължаващото единство в рамките на „Е3+3“.

¹⁴ На 15 март 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно нарушаването на правата на човека в Бахрейн (P7_TA(2012)0094). На 26 октомври 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението на правата на човека в Обединените арабски емирства (P7_TA(2012)0400).

¹⁵ На 2 февруари 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно Иран и неговата ядрена програма (P7_TA(2012)0024).

Постоянният отказ на Иран да спазва международните си задължения и нарастващата загриженост относно нерешените въпроси във връзка с изключително мирния характер на иранската ядрена програма доведоха до приемането през септември 2012 г. от Съвета на управляващите на МААЕ на резолюция, в която се изразява дълбока и нарастваща загриженост.

В съответствие с двупистовия подход през януари 2012 г. Съветът прие нов пакет строги санкции срещу Иран, в това число забрана за внос на суров нефт и петролни продукти от Иран, които влязоха в сила на 1 юли. Поради отказа на Иран да започне сериозни преговори, през октомври Съветът реши да наложи нов пакет строги санкции в потвърждение на ангажираността си с двупистовия подход, включващ санкции.

ЕС продължи да изразява сериозната си загриженост от влошаващото се положение с правата на човека в Иран¹⁶. ВП/ЗП направи множество изявления, в които бяха осъдени големият брой екзекуции през 2012 г. и масовите репресии на ирански граждани, и по-конкретно правозащитници и техните адвокати, журналисти и членове на малцинствата, подложени на тормоз и арести. През май 2012 г. ЕС актуализира списъка с ирански лица, отговорни за организирането или извършването на сериозни нарушения на правата на човека, спрямо които се прилагат ограничителни мерки. Понастоящем списъкът включва 78 лица. ЕС ще продължи да подкрепя също мандата и работата на специалния докладчик на ООН по правата на човека в Иран Ахмед Шахид, чийто мандат беше установен от Съвета на ООН по правата на човека през март 2011 г.

¹⁶ На 22 ноември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно състоянието на правата на човека в Иран, по-специално масовите екзекуции и неотдавнашната смърт на иранския автор на блог Сатар Бехешти (P7_TA(2012)0463). На 14 юни 2012 г. ЕП прие резолюция относно етническите малцинства в Иран (P7_TA(2012)0265).

1.3.3. ИРАК

Отношенията между ЕС и Ирак бяха укрепени още повече със споразумението за партньорство и сътрудничество, подписано на 11 май 2012 г. от ВП/ЗП и иракския външен министър Хошияр Зибари. Главните елементи на споразумението се прилагат временно от 1 август. През 2012 г. продължи прилагането и на Меморандума за разбирателство между ЕС и Ирак за стратегическо партньорство в енергетиката, и на първия по рода си многогодишен стратегически документ за помощ за Ирак. ЕС продължи да съсредоточава дейността си върху целевото сътрудничество за развитие и дългосрочното изграждане на капацитет.

ЕС продължи да следи много внимателно положението с правата на човека, включително като неотменно изразяваше загрижеността си във връзка със зачестяващите случаи на прилагане на смъртното наказание и положението на хората от малцинствата. ВП/ЗП изрази безпокойство и от нарастващото напрежение между основните политически сили и неколнократно призова тях и правителството да встъпят в приобщаващ диалог. Тя активно следеше въпроса за обитателите на лагера Ашраф/Хурия, в пълна подкрепа на усилията, полагани от ООН за намиране на мирно решение.

EUJUST LEX Iraq е първата интегрирана мисия на ЕС в областта на правовата държава. След стратегическия преглед на мисията през пролетта на 2012 г., през юни 2012 г. беше одобрен новият и окончателен мандат на мисията до декември 2013 г. с акцент върху дейности за изграждането на капацитет и предаването на знания от мисията на местните колеги. Въпреки предизвикателствата, свързани със сигурността и оперативните ограничения, мисията изпълняваше мандата си ефективно в отговор на променящите се нужди и обстоятелства в Ирак, като на три места в страната (Багдад, Басра и Ербил) се реализираха проекти за обучение, в които бяха ангажирани всички клонове на иракската система за наказателно правосъдие. Чрез предоставянето на специализирани курсове за иракски служители на високо и средно равнище от системата на наказателното правосъдие EUJUST LEX Iraq допринася за укрепването на принципите на правовата държава и насърчаването на култура на зачитане на човешките права в Ирак.

1.3.4. ЙЕМЕН

След подписването с посредничеството на Съвета за сътрудничество в Персийския залив на споразумение за преход, бяха организирани президентски избори. Избран беше консенсусният кандидат Абд Рабу Мансур Хади, който официално встъпи в длъжност през февруари 2012 г. Редица въпроси остават нерешени, а цялостното положение в страната — много нестабилно, но президентът и преходното правителство предприеха важни стъпки, особено по отношение на реформата в сектора на военната и гражданската сигурност, където ЕС взе активно участие. Международната общност и ЕС в частност са важни поддръжници на този процес. Конференциите на приятелите на Йемен и на донорите привлякоха международна подкрепа — финансова (6 милиарда евро — ЕС пое ангажимент да предостави 170 милиона евро) и политическа. В Сана Групата Г-10 (посланиците на групата на петте постоянни членки на СС на ООН, ЕС и Съвета за сътрудничество в Персийския залив), в тясно сътрудничество със специалния пратеник на ООН, следеше и ще продължава да следи отблизо процеса на преход.

Доказателство за голямото внимание, с което ЕС следи събитията в Йемен, бяха и три заключения на Съвета, както и голям брой изявления на ВП/ЗП, в които беше изразена подкрепа за президента Хади и преходното правителство и същевременно беше отправено предупреждение към опонентите да не подкопават процеса на реформи чрез провокиране на нестабилност и несигурност в страната. Освен това, през октомври 2012 г. президентът Хади посети Брюксел. Той се срещна с председателите Барозу и Ван Ромпъой, ВП/ЗП и комисаря Пиебалгс.

ЕС следеше отблизо и състоянието на правата на човека в Йемен, и по-специално въпроса за смъртното наказание на непълнолетни лица. Освен това ЕС допринесе в значителна степен за продоволствената сигурност и изхранването, както и за посрещането на неотложни хуманитарни нужди на населението и бежанците в Йемен.

1.4. РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Политическите промени в региона откроиха необходимостта от по-голямо регионално сътрудничество, тъй като действията на регионално равнище способстват за преодоляването на много предизвикателства, независимо дали политически, икономически или социални. Регионалните организации се приспособяват към новия политически контекст и ЕС засили ангажираността си с тях.

1.4.1. ЛИГА НА АРАБСКИТЕ ДЪРЖАВИ

ЕС оказа дипломатическа подкрепа за усилията на Лигата на арабските държави (ЛАД) в опитите за намиране на решение на кризата в Сирия. През цялата година ВП/ЗП поддържаше тесни контакти с генералния секретар на ЛАД, а четирите срещи на ниво старши служители дадоха възможност за структуриран политически диалог между двете институции.

Проведената на 13 ноември в Кайро втора съвместна среща на министрите от ЕС и ЛАД беше силен сигнал за съвместна ангажираност за преодоляване на общите предизвикателства. На срещата беше приета амбициозна декларация, в която бяха обхванати широк кръг политически въпроси и беше одобрена съвместна работна програма, проправяща пътя за практическо сътрудничество в различни области като овластяването на жените, управлението на кризи, хуманитарните действия, правата на човека и гражданското общество. В това отношение намиращата се в Малта служба за връзка между Европейската комисия и ЛАД е важен инструмент за изпълнение на такива проекти. По този повод ВП/ЗП откри заедно с генералния секретар на ЛАД Набил ел-Араби кризисен център в седалището на ЛАД в Кайро, който се финансира частично от ЕС. Вече функциониращият проект има за цел създаването на капацитет в рамките на Лигата на арабските държави за ефективно ранно предупреждение при кризи. Проектът установява и връзки със системата за ранно предупреждение на ЕС. Освен това ЕС организира семинар за служители на ЛАД по въпросите на наблюдението на избори.

1.4.2. ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА ИСЛЯМСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО (ОИС)

ЕС засили връзките си и с ОИС. ВП/ЗП за първи път произнесе реч пред ОИС (по време на министерската среща на ОИС в Джибути на 15—16 ноември 2012 г.). Между двете организации бяха проведени експертни срещи и срещи на високо равнище, които предоставиха идеи за по-практическо сътрудничество.

1.4.3. СЪЮЗ ЗА СРЕДИЗЕМНОМОРИЕТО

Съюзът за Средиземноморието представлява уникален форум за диалог между 43-те държави партньори от евро-средиземноморското партньорство, който допълва двустранните отношения между ЕС и южните му съседи. Благодарение и на инициативата на председателя на Европейския парламент Мартин Шулц 2012 г. отбеляза възраждането на ролята на Съюза за Средиземноморието като катализатор за диалог и разработване на регионални проекти. През март Съветът предаде северното съпредседателство на Съюза за Средиземноморието на ЕС, придавайки нов тласък на дейността на организацията и осигурявайки развитие на секторния диалог и засилена съгласуваност между политиките и програмите на ЕС и работата на Съюза за Средиземноморието. От септември Йордания пое южното съпредседателство на Съюза за Средиземноморието, като потвърди, че ще поеме цялостната отговорност за изпълнението на тази функция и съвместното направляване на процеса по линия на Съюза за Средиземноморието. Либия беше поканена да се присъедини, а Сирия преустанови участието си. Редовните срещи на високопоставени служители предоставиха възможност за развиване на политическия диалог и за по-добра интеграция на други измерения на междуинституционалното сътрудничество. Назначеният през март нов генерален секретар съсредоточи усилията си върху подобряването на функционалната компетентност на секретариата на Съюза за Средиземноморието чрез разработването и търсенето на финансови средства за регионални проекти и получи пълна подкрепа от ЕС в това начинание.

1.4.4. ПОДРЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В МАГРЕБА

През годината ЕС участва в две особено важни срещи на Западносредиземноморския форум („5+5“): заседанието на външните министри през февруари в Рим, на което присъства комисарят Фюле, и срещата на високо равнище през октомври в Малта с участието на председателя Барозу и комисаря Фюле, на която беше приета съвместна декларация. По време на двете срещи ЕС изтъкна възможностите за единодействие между „5+5“ и ЕС в областта на двустранното и регионалното сътрудничество, както и със Съюза за Средиземноморието. Неофициални срещи бяха проведени и със Съюза на арабския Магреб. През декември в първото съвместно съобщение на ВП/ЗП и Европейската комисия относно Магреба бяха очертани пътища за съдействие от страна на ЕС за усилията за по-тясно сътрудничество и интеграция между държавите от Магреба. Това допълва дейността на двустранно равнище между ЕС и страните от Магреб, както и сътрудничеството в по-широкия регион.

2. РУСИЯ, ИЗТОЧНОТО СЪСЕДСТВО И ЦЕНТРАЛНА АЗИЯ

2.1. РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ

През 2012 г. в отношенията между ЕС и Русия бе отбелязано ново развитие.

То включваше присъединяването на Русия към СТО¹⁷ и продължаващото прилагане на „Общите стъпки към безвизово краткосрочно пътуване на гражданите на Русия и на ЕС“.

Напредък беше постигнат по преговорите за актуализирано споразумение за облекчаване на визовия режим. През годината, в рамките на подетия през 2011 г. диалог относно миграцията, бяха водени плодотворни дискусии; през юли 2012 г. в сила влезе и двустранното споразумение между Полша и Русия за местния граничен трафик, който обхваща цялата Калининградска област и погранична зона на полска територия. Напредна прилагането на Партньорството за модернизация. През октомври в Петербург се състоя третото годишно събрание на независимия форум на гражданското общество.

За съжаление част от ефекта от присъединяването на Русия към СТО беше неутрализиран чрез нови и необосновани пречки пред търговията.

Русия още не е изпълнила поетите ангажименти за модернизиране на системата на таксите за прелитане над Сибир. Вместо това, тя обвързва въпроса със системата на ЕС за търговия с квоти.

Отношенията Брюксел—Москва се запазиха близки благодарение и на редовните контакти между ВП/ЗП и министъра на външните работи на Русия Лавров. Двете срещи на високо равнище между ЕС и Русия — в Санкт Петербург на 3—4 юни и в Брюксел на 20—21 декември — преминаха в конструктивен дух, макар и да доведоха до незначителен напредък по основните области на сътрудничество. През 2012 г. беше воден официален политически диалог на различни равнища. ЕС продължи да се стреми към интегриране на Русия в основаната на правила международна система, която се подкрепя от членството в СТО.

¹⁷ На 26 октомври 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно търговските отношения ЕС—Русия след присъединяването на Русия към СТО (P7_TA(2012)0409).

ЕС продължи да работи с Русия по много от международните въпроси, които са приоритетни за дневния ред на ЕС в областта на ОВППС, като Сирия, Иран, Близкият Изток в по-широк план, Афганистан и продължителните конфликти в общото съседство. ЕС продължи също да си сътрудничи с Русия и по глобални въпроси като изменението на климата, борбата с тероризма, разпространението на оръжия за масово унищожение, организираната престъпност, незаконния трафик и енергийната сигурност. През ноември 2012 г. в Москва бе поставено началото на политически диалог относно борбата с тероризма.

Правата на човека, демокрацията, принципите на правовата държава и вътрешните събития в Русия бяха повод за нарастващо безпокойство през 2012 г.¹⁸ Законодателството за ограничаване на влиянието на гражданското общество, арестите и разследванията на опозиционни лидери, както и подозрителните и несъразмерни съдебни присъди срещу активисти, пораждаха сериозни съмнения доколко Русия е ангажирана с върховенството на закона и ролята на гражданското общество като основен двигател за модернизация. Не бяха изяснени обстоятелствата около смъртта на Сергей Магницки по време на досъдебното му задържане през 2009 г. ВП/ЗП реагира публично на тези тревожни събития и на 11 септември 2012 г. направи изявление пред Европейския парламент относно използването на правосъдието в Русия за политически цели. ЕС продължи да поставя тези въпроси в политическия си диалог с Русия, включително при срещи на високо равнище и по време на консултациите между ЕС и Русия по правата на човека, които се провеждат на всеки шест месеца, последната от които се състоя през декември 2012 г.

Продължава дейността по линия на партньорството за модернизация между ЕС и Русия, чието начало беше поставено през 2010 г. През 2012 г. беше преработен и актуализиран съвместен неофициален работен план. На срещата на високо равнище на 21 декември беше представен с информационна цел четвърти доклад за напредъка. Партньорството беше допълнено от двустранни партньорства за модернизация, сключени между Русия и 23 държави — членки на ЕС. Други две са в процес на подготовка. Бяха договорени и осем работни плана.

¹⁸ На 16 февруари 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно предстоящите президентски избори в Русия (P7_TA(2012)0054); на 15 март 2012 г. резолюция относно резултатите от президентските избори в Русия (P7_TA(2012)0088); на 13 септември 2012 г. резолюция относно използването на правосъдието в Русия за политически цели (P7_TA(2012)0352). Освен това, на 23 октомври 2012 г. Европейският парламент прие препоръка във връзка със случая „Магнитски“ (P7_TA(2012)0369). Този въпрос беше поставен и от председателя на Европейския съвет в писмо до тогавашния президент Медведев. ВП/ЗП направи няколко изявления, в които беше изразено безпокойството на ЕС във връзка с промените в руския закон за неправителствените организации (10 юли), издаването на присъди на членовете на пънк групата „Пуси райът“ в Русия (17 август), новия руски закон за държавната измяна (25 октомври).

През 2012 г. напредъкът в преговорите за ново споразумение между ЕС и Русия беше ограничен. Двете страни размениха „положителни списъци“ относно евентуални търговски и свързани с инвестициите разпоредби на такова споразумение. Договорената цел е сключването на стратегическо споразумение, което ще предостави цялостна рамка за отношенията ЕС—Русия в обозримото бъдеще и ще спомогне за разгръщане на потенциала на нашите отношения¹⁹.

В областта на външната сигурност, в контекста на борбата с пиратството продължи доброто сътрудничество между EU NAVFOR Atalanta и руската морска мисия край бреговете на Сомалия. Към Русия бе отправена покана да обмисли сключването на договореност с механизма Athena за предоставяне на стратегически въздушен транспорт за оглавявани от ЕС военни операции за управление на кризи. Междувременно, през 2012 г. продължиха без съществен успех неофициалните сондажи за рамково споразумение за участие на Русия в операции на ЕС за управление на кризи. Русия отклони и покана, отправена през юли 2012 г. от ЕС, за участие в мисията EUCAP Nestor в Африканския рог.

Характерна за отношенията между ЕС и Русия в областта на енергетиката продължава да бъде силната взаимозависимост, тъй като Русия остава основният външен енергиен доставчик на ЕС, а ЕС — най-големият външен потребител на руски въглеводородни ресурси²⁰.

¹⁹ На 13 декември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция, съдържаща препоръки към Съвета, Комисията и Европейската служба за външна дейност, във връзка с преговорите по новото споразумение между ЕС и Русия (P7_TA(2012)0505).

²⁰ Срещите на високо равнище между ЕС и Русия на 3—4 юни 2012 г. в Санкт Петербург и на 21 декември 2012 г. в Брюксел, както и заседанието на Постоянният съвет за партньорство между ЕС и Русия в областта на енергетиката на 13 декември 2012 г. в Кипър, предоставиха полезен форум за обсъждането наред с другото на въпроси на енергийната сигурност.

2.2. ИЗТОЧНО ПАРТНЬОРСТВО (ИП) — МНОГОСТРАНЕН АСПЕКТ²¹

През 2012 г. беше отбелязан значителен напредък в прилагането на Източното партньорство (ИП) както в двустранен, така и в многостранен аспект. Програмата на ИП беше амбициозна. Състоялата се през септември 2011 г. във Варшава среща на високо равнище за ИП беше израз на решимостта за ускоряване на политическото асоцииране и икономическата интеграция и доведе до изготвянето на пътна карта за ИП (15 май 2012 г.).

На третата среща на външните министри от ИП (Брюксел, 23 юли 2012 г.) беше заявено, че пътната карта представлява основа за насочване и наблюдение на по-нататъшното изпълнение на целите на ИП, определени в декларациите от Прага и Варшава, до следващата среща на високо равнище във Вилнюс (насрочена за 28—29 ноември 2013 г.). Министрите се договориха при следващото си събиране през 2013 г., в рамките на подготовката за срещата на високо равнище във Вилнюс, да направят преглед на изпълнението на пътната карта и да обсъдят бъдещото развитие на ИП.

ЕС има волята да инвестира все повече в тези от страните партньори, които успешно изпълняват договорените си цели за реформи. През изминалата година за първи път бяха заделени допълнителни финансови средства за подпомагане на страните, които са водещи в осъществяването на реформите (Армения, Грузия и Република Молдова), включително в областта на демократичните реформи, правата на човека и върховенството на закона, както и по линия на **Програмата на Източното партньорство за интеграция и сътрудничество (ЕaPIC)**, която се основава на подхода „повече срещу повече“. Същевременно ограниченият напредък в някои други страни остава предизвикателство за осъществяването на основната цел за политическо асоцииране и икономическа интеграция на държавите партньори с ЕС.

²¹ Държави партньори: Армения, Азербайджан, Беларус, Грузия, Република Молдова, Украйна.

В областта на **ОВППС/ОПСО** на срещата на високо равнище за Източното партньорство във Варшава беше отправен призив за засилен диалог и сътрудничество по въпросите на международната сигурност, включително с оглед на евентуалното участие на партньорите в граждански и военни операции, ръководени от ЕС. Грузия, Република Молдова и Украйна бяха поканени да участват в част от наскоро стартираните мисии по линия на ОПСО и те отговориха положително. Същевременно при сътрудничеството между ЕС и държавите партньори, както и при проектите за регионално сътрудничество и програмите на ЕС за подпомагане ще се поставя по-силен акцент върху мирното разрешаване на конфликти и мерките за изграждане на доверие.

Продължи работата на многостранните платформи, които предоставят помощ на държавите партньори при осъществяването на реформите. Страните партньори, държавите — членки на ЕС, институциите на ЕС и международните организации предложиха активен принос, подкрепа и експертна помощ за семинари и програми за обучение. Международните финансови институции също предоставиха помощ по различни канали.

Основен акцент в работата на многостранната платформа на ИП за демокрация, добро управление и стабилност (Платформа I) беше дейността в областта на реформата на публичната администрация, убежището и миграцията, по-доброто функциониране на съдебната система, борбата с корупцията, ОПСО, подкрепата за зачитане на човешките права и надеждното управление на държавните граници. Подкрепа за работата на Платформа I бе оказана по линия на инструмента на Съвета на Европа за дейности, свързани с изборните стандарти, съдебната реформа, доброто управление, борбата с корупцията и сътрудничеството в борбата с киберпрестъпността.

В съответствие с предвиденото в пътната карта на ИП беше направена крачка напред в сътрудничеството в областта на **ОПСО**. Посветеният на ОПСО семинар по линия на ИП (проведен в Брюксел на 9 ноември 2012 г.) показва големия интерес на всичките 6 държави партньори към участие в редовни многостранни консултации в областта на ОПСО. Платформата възложи на ЕСВД да изготви мандат за **експертна група „ОПСО“** в рамките на Платформа I.

В областта на **интегрираното управление на границите** осъществяването на проекти, свързани с водещата инициатива, способства за постигането на определената в пътната карта на ИП цел за повишаване на ефективността и сигурността на граничните пропускателни пунктове и подобряване на цялостната ефективност на граничните органи и митническите служители на държавите партньори.

Водещата инициатива в рамките на ИП за предотвратяване, подготвеност и отговор при природни и причинени от човека бедствия (PPRD) съдейства за изграждането на капацитет в участващите страни за предотвратяване, подготвеност и отговор на местно, национално и регионално равнище. за предотвратяване, подготвеност и отговор при природни и причинени от човека бедствия (PPRD) съдейства за изграждането на капацитет в участващите страни за предотвратяване, подготвеност и отговор на местно, национално и регионално равнище.

Неформалните диалози в рамките на ИП (първата среща се проведе в Кишинев на 5 юни 2012 г.) послужиха като основа за открити дискусии между външните министри от ИП и ЕС по релевантни въпроси, сред които ОБППС, прилагането на пътната карта и секторния диалог²².

2.3. ИЗТОЧНОТО ПАРТНЬОРСТВО — ДВУСТРАННИ ОТНОШЕНИЯ

2.3.1 УКРАЙНА

Като цяло картината в Украйна по отношение на напредъка към стабилна и устойчива демокрация е смесена. Някои положителни промени, в това число в областта на правната реформа и на свободата на сдружаване, бяха засенчени от проблема за селективното правосъдие²³, което продължи да заема видно място в политическия диалог между ЕС и Украйна. Мисията на Европейския парламент, водена от бившия полски президент Александър Квашневски и бившия председател на ЕП Пат Кокс, която се проведе през май 2012 г., подкрепи значително усилията на ЕС за наблюдение на случаите на селективно правосъдие из осигуряване, наред с другото, на подходящо медицинско лечение за бившия премиер на Украйна Юлия Тимошенко.

²² Вторият неофициален диалог в рамките на ИП, заедно със секторния диалог по въпросите на транспорта, ще се проведе на 12—13 февруари 2013 г. в Тбилиси, а третият — през септември 2013 г. в Ереван.

²³ Съвместно изявление на ВП Аштън и на комисаря Фюле от 27 февруари във връзка с присъдата на Юрий Луценко и от 29 август във връзка с решението на висшия специализиран съд на Украйна по делото на Юлия Тимошенко. На 24 май 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението в Украйна, случая на Юлия Тимошенко (P7_TA-PROV(2012)0221).

Парламентарните избори на 28 октомври 2012 г. представиха смесена картина с редица недостатъци и влошаване в няколко области. Заради съдебни процеси, при които не бяха спазени международните стандарти, някои представители на опозицията не можаха да вземат участие в парламентарните избори²⁴.

През февруари 2012 г. беше оповестен втори доклад на ЕС относно изпълнението от Украйна на плана за действие за либерализиране на визовия режим. Споразумението за изменение на споразумението за облекчаване на визовия режим между Украйна и ЕС беше подписано на 23 юли 2012 г.²⁵ Споразумението за асоцииране, включващо като неразделна част задълбочено и всеобхватно споразумение за свободна търговия, беше парафирано на 30 март 2012 г.

На 10 декември 2012 г. Съветът прие заключения, в които потвърди отново ангажираността си да подпише споразумението за асоцииране/задълбоченото и всеобхватно споразумение за свободна търговия, веднага щом украинските власти покажат решителни действия и осезаем напредък в посочените в заключенията области (избирателна, съдебна и конституционна реформа), по възможност в периода до срещата на високо равнище за ИП във Вилнюс през ноември 2013 г.²⁶

2.3.2 РЕПУБЛИКА МОЛДОВА

През изминалата година преговорите с Република Молдова по споразумение за асоцииране продължиха да напредват с динамични темпове, като приключиха през 2013 г. През февруари 2012 г. беше даден официален старт на преговорите за задълбочено и всеобхватно споразумение за свободна търговия, което да бъде неразривна част от бъдещото споразумение за асоцииране, като преговорите приключиха през юни 2013 г. През юни 2012 г. в третия доклад на Комисията за оценка на напредъка на Република Молдова по плана за действие за либерализиране на визовия режим беше направено заключението, че тази държава партньор е изпълнила всички показатели по първия етап на плана за действие. Това позволи на Комисията през ноември 2012 г. да пристъпи към оценка на показателите, определени по втория и последен етап от плана за действие.

²⁴ Съвместни изявления на ВП Аштън и на комисаря Фюле от 12 и 29 октомври и 12 ноември по повод парламентарните избори на 28 октомври.

²⁵ То влезе в сила на 1 юли 2013 г.

²⁶ На 13 декември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението в Украйна (P7_TA-PROV(2012)0507).

Република Молдова започна сътрудничество с ЕС в контекста на ОПСО. На 13 декември 2012 г. беше сключено рамково споразумение за участието на Република Молдова в операции на ЕС за управление на кризи и страната беше поканена да се включи в мисията EUCAP Nestor в Африканския рог.

Мисията на Европейския съюз за оказване на съдействие в областта на граничния контрол в Република Молдова и Украйна (EUBAM) продължи да допринася в значителна степен за разработването на процедури за управление на границите, които отговарят на стандартите на Европейския съюз и удовлетворяват законните нужди на молдовските и украинските граждани, на пътниците и търговията, което на свой ред подобрява регионалната сигурност и подпомага икономическото развитие. EUBAM продължи да съдейства и за изпълнението на редица ключови инициативи на Комисията в областта на митниците, борбата с измамите и управлението на границите и да предоставя безпристрастни технически съвети и услуги на двете страни в конфликта в Приднестровието. Това допринесе в частност за възобновяването на пълноценния железопътен трафик в Приднестровието²⁷.

ЕС увеличи усилията с цел да допринесе за уреждане на конфликта в **Приднестровието**. Възобновените през 2011 г. официални преговори във формат „5+2“ отбелязаха известен напредък, особено след постигнатия през април 2012 г. консенсус по цялостна програма за преговорите²⁸. На заседанието на Съвета по външни работи през септември 2012 г. бяха частично отменени ограничителните мерки, въведени срещу ръководството на Приднестровието през 2003 г., като същевременно внимателно се наблюдаваше положението на администрираните от Република Молдова училища, използващи латинската азбука в Приднестровието, с цел да се насърчат положителните промени. Редица двустранни визити на високо равнище свидетелстваха за задълбочаването на отношенията между ЕС и Република Молдова, в това число посещението на президента Тимофти в Брюксел през април и на председателя Барозу в Кишинев през ноември 2012 г.

²⁷ Изявление на говорителя на ВП/ЗП Катрин Аштън във връзка с възобновяването на транзитното преминаване на товарен железопътен транспорт през Приднестровието, 30 април 2012 г.

²⁸ Изявление на ВП/ЗП Катрин Аштън по повод срещата на формата „5+2“ във Виена на 17—18 април 2012 г.

2.3.3 БЕЛАРУС

През цялата 2012 г. ЕС водеше последователна политика на сериозна ангажираност с Беларус, включително посредством диалог и участие в Източното партньорство. ЕС припомни, че развитието на двустранните отношения в рамките на Източното партньорство зависи от напредъка на Беларус в областта на зачитането на принципите на демокрацията, правовия ред и правата на човека²⁹.

През март 2012 г. в Минск ЕС стартира нов инструмент в отношенията с Беларус — Европейски диалог за модернизация (ЕДМ) с Беларус³⁰.

Към март 2012 г. ЕС беше посочил 243 лица, които имат забрана за издаване на визи и чиито активи са замразени; беше наложил ембарго върху оръжия и материали, които могат да бъдат използвани за вътрешни репресии; беше приел ограничителен подход за отпускане на заеми от ЕИБ/ЕБВР и бе замразил активите на 32 дружества. Пакетът ограничителни мерки беше консолидиран и подновен през октомври 2012 г.

След решенията от януари и февруари за разширяване на критериите за ограничителните мерки спрямо Беларус и за включване в списъка на още 21 лица, беларуската страна поиска от посланиците на ЕС и Полша в Минск да напуснат с цел провеждане на консултации. В отговор посланиците на всички държави — членки на ЕС, напуснаха страната за период от почти два месеца.

²⁹ Европейският парламент прие на 16 февруари 2012 г. резолюция относно смъртното наказание в Беларус, по-специално случаите на Dzmitry Kanavalau и Uladzislau Kavalyou (P7_TA(2012)0063); на 29 март 2012 г. резолюция относно положението в Беларус (P7_TA(2012)0112); на 5 юли 2012 г. резолюция относно свободата на изразяване в Беларус, по-специално случая с Andrzej Poczobut (P7_TA(2012)0300); и на 26 октомври 2012 г. резолюция относно положението в Беларус след парламентарните избори от 23 септември 2012 г. (P7_TA(2012)0410).

³⁰ В рамките на диалога в Минск функционират четири работни групи, в които участват представители на гражданското общество на Беларус. Проведеха се и няколко семинара по въпросите на „модернизацията“, които бяха организирани от държавите — членки на ЕС в рамките на ЕДМ. До този момент беларуските власти не са се ангажирали с ЕДМ.

През цялата 2012 г. по различни поводи, включително в приети от Съвета през март и октомври 2012 г. заключения, ЕС изразяваше безпокойство от липсата на зачитане на правата на човека, правовия ред и демократичните принципи. В заключенията от март ЕС осъди екзекуцията на Uladzislaw Kavalyow и Dzmitry Kanavalaw и призова Беларус да се присъедини към световния мораториум върху смъртното наказание. През юли ЕС стана инициатор на резолюция в Съвета на ООН по правата на човека, с която бе определен специален докладчик за състоянието на правата на човека в Беларус. ЕС неведнъж призова за незабавното и безусловно освобождаване и реабилитация на всички политически затворници. През 2012 г., след като бяха принудени да подпишат искане за помилване от президента, бяха освободени трима политически затворници.

На 23 септември 2012 г. се проведеха парламентарни избори. Мисията на ОССЕ/СДИПЧ за наблюдение на изборите заключи, че много от ангажиментите, поети по линия на ОССЕ, включително правото на гражданите на сдружаване, на участие в изборите като кандидати и на свободно изразяване на позиция, не са били зачетени. Изборите не бяха администрирани по безпристрастен начин, а процедурата за подаване на жалби и оплаквания не гарантира ефективни средства за правна защита. Въпреки някои подобрения правната изборителна рамка не гарантира по адекватен начин провеждането на изборите в съответствие с международните стандарти на ОССЕ. ВП/ЗП и комисарят Фюле заявиха, че това е била още една пропусната възможност за провеждането на избори в съответствие с международните стандарти.

Отправеното от Комисията през юни 2011 г. предложение към Беларус за започване на преговори за споразумения за облекчаване на визовия режим и за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица остана без отговор. Междувременно държавите — членки на ЕС, се възползваха оптимално от възможностите за гъвкавост, предлагани от визовия кодекс, и по-конкретно възможностите за отмяна или намаляване на таксите за виза за някои категории беларуски граждани или в отделни случаи.

2. 3. 4. ЮЖЕН КАВКАЗ

През 2012 г. ЕС продължи да засилва ангажираността си със страните от Южен Кавказ. През февруари 2012 г. Съветът прие заключения относно Южен Кавказ, в които изрази отново ангажимента си да насърчава благоденствието, сигурността, демокрацията, правовия ред, зачитането на човешките права, доброто управление, устойчивото развитие и регионалното сътрудничество в целия Южен Кавказ, както и готовността си да увеличи усилията в подкрепа на изграждането на доверие и мирното разрешаване на конфликтите в региона, в тясно сътрудничество със съответните страни. През юли 2012 г. президентът на Европейския съюз Херман ван Ромпбой посети и трите държави в Южен Кавказ.

С цел насърчаване на реформите и активизиране на отношенията ЕС запази силната си ангажираност с **Грузия**³¹ не на последно място вследствие на поетия ангажимент за разрешаване на конфликта от 2008 г. Продължиха преговорите по споразумение за асоцииране, а през март 2012 г. като неразривна част от споразумението за асоцииране започнаха преговорите за задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия между ЕС и Грузия. Визовият диалог между ЕС и Грузия се засили с подготовката за стартиране на план за действие за либерализиране на визовия режим в началото на 2013 г. ЕС се ангажира с новото грузинско правителство, което встъпи в длъжност през октомври 2012 г., като през ноември посрещна в Брюксел министър-председателя Бидзина Иванишвили и президента Михаил Саакашвили. Малко по-късно визитата беше последвана от посещение на ВП/ЗП в Грузия. ЕС изигра важна роля за подпомагане на процеса на преход и коабитация в грузинския политически живот след парламентарните избори. Това включваше назначаването на специален съветник по правната и конституционната реформа и правата на човека (Томас Хамарберг, бивш комисар по правата на човека в Съвета на Европа), който да работи пряко с грузинското правителство, парламента и президента, да предоставя експертни съвети от името на ЕС в областта на реформата на съдебната система, на правната система и на Конституцията, както и в областта на правоприлагането, пенитенциарната система и човешките права.

³¹ На 26 октомври 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно изборите в Грузия (P7_TA(2012)0411).

През 2012 г. мисията на ЕС за наблюдение в Грузия (EUMM Georgia) продължи да играе важна роля в региона, като допринася успешно за усилията за стабилизация, нормализиране на обстановката и изграждане на доверие на място. Мандатът на EUMM Georgia беше удължен допълнително. Мисията изпълнява настоящия си мандат посредством най-малко 200 наблюдатели, които работят по всички основни задачи на мисията, с акцент върху мерките за стабилизиране и изграждане на доверие.

ЕС продължи да играе водеща роля в международните преговори в Женева, които председателства заедно с ООН и ОССЕ. Специалният представител на ЕС за Южен Кавказ и кризата в Грузия, посланик Филип Льофор, участва активно в усилията за разрешаване на конфликта в рамките на тези дискусии, като се занимаваше с въпроса за последиците от конфликта от 2008 г. между Грузия и Русия, както и с подхода на Грузия към отцепническите райони. Разговорите в Женева обхващат въпроси на сигурността и стабилността, както и хуманитарни въпроси, в това число положението на вътрешно разселените лица, бежанците и засегнатото от конфликта население. Усилията на ЕС за намиране на решение на конфликта бяха подкрепени от действия по линия на Инструмента за стабилност, от финансирани от ЕС дейности за изграждане на доверие и ранно реагиране, както и от контакти между хората.

След мандата на Съвета на ЕС, с който върховният представител бе упълномощен да започне преговори с Грузия за рамково споразумение за участието на Грузия в операции на ЕС за управление на кризи, по време на посещението си в Тбилиси през ноември 2012 г. ВП/ЗП връчи официално предложение на грузинската страна с покана за започване на преговори.

ЕС работеше усилено с **Армения**³² с цел подкрепа за усилията на страната за реформи. Преговорите по споразумението за асоцииране напреднаха успешно и Армения започна преговори за задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия като неразривна част от споразумението за асоцииране. Споразуменията за облекчаване на визовия режим и за обратно приемане бяха договорени и впоследствие парафирани на 18 октомври; споразумението за облекчаване на визовия режим беше подписано на 17 декември³³. И двете споразумения са на етап ратификация. Комисарят Фюле посети Ереван през септември, а председателят на Комисията Барозу — през декември.

С **Азербайджан**³⁴ напредък беше постигнат в преговорите по енергийните въпроси, включително по транскаспийския газопровод, както и в преговорите по споразумения за облекчаване на визовия режим и за обратно приемане. Разговорите по споразумението за асоцииране бяха свързани с известно забавяне, но и двете страни поеха ангажимент за продължаване на преговорния процес през 2013 г., като ЕС изтъква значението на правата на човека, демокрацията, правовия ред и основните свободи, стоящи в основата на политическите глави на споразумението, в допълнение към засиленото сътрудничество по различни многостранни и глобални въпроси.

В контекста на продължаващите конфликти СПЕС работеше активно за засилване на подкрепата на ЕС за уреждане на конфликта във връзка с **Нагорни Карабах**. ЕС координираше отблизо действията си с Минската група на ОССЕ с цел подкрепа за усилията за намиране на решение за Нагорни Карабах. Освен това ЕС финансира в подкрепа на мирния процес редица мерки за изграждане на доверие, включително проучване относно „ползите от мира“.

³² На 18 април 2012 г. Европейският парламент прие резолюция, съдържаща препоръките на Европейския парламент към Съвета, Комисията и ЕСВД относно преговорите по споразумението за асоцииране между ЕС и Армения (P7_TA-PROV(2012)0128).

³³ И двете споразумения са на етап ратификация.

³⁴ На 18 април 2012 г. Европейският парламент прие резолюция, съдържаща препоръките на Европейския парламент към Съвета, Комисията и ЕСВД относно преговорите по споразумението за асоцииране между ЕС и Азербайджан (P7_TA(2012)0127). На 24 май 2012 г. Европейският парламент прие и резолюция относно положението с правата на човека в Азербайджан (P7_TA(2012)0228), а на 13 септември 2012 г. — резолюция относно Азербайджан: по случая Рамил Сафаров (P7_TA(2012)0356).

2.4. ЦЕНТРАЛНА АЗИЯ

През 2012 г. продължи още по-усилено прилагането на стратегията на ЕС за Централна Азия, включително чрез политически диалог и техническо сътрудничество.

През юни 2012 г. Съветът одобри най-новия доклад за напредъка по прилагането на стратегията чрез заключения на Съвета по същество. Съветът заключи, че стратегията запазва валидността си, и очерта бъдещите насоки, акцент в които са действията от ключово значение през следващите години, включително необходимостта в отношенията да се отдели повече внимание на въпросите на сигурността, особено като се имат предвид развитията в Афганистан и изтеглянето на Международните сили за поддържане на сигурността до края на 2014 г. (което може да увеличи предизвикателствата за сигурността в широкия регион).

През ноември 2012 г. в Бишкек, Киргизстан, се състоя среща на министрите от ЕС и Централна Азия, която беше председателствана от ВП/ЗП. Срещата даде възможност за обмен на мнения по стратегията за Централна Азия и съответния преглед на стратегията на ЕС и за дискусии по регионални предизвикателства, включително въпроси, свързани с околната среда и водите, както и сътрудничеството в областта на енергетиката, и по международни въпроси. Постигната бе договореност за установяване на диалог на високо равнище по въпросите на сигурността ЕС—Централна Азия на равнище политически директори с цел задълбочаване на диалога по външнополитически въпроси и активизиране на сътрудничеството по отношение на транснационалните заплахи. По време на визитата си в Централна Азия ВП/ЗП осъществи двустранни посещения в Киргизстан, Узбекистан, Таджикистан и Казахстан³⁵ и се срещна с президентите и външните министри на всяка страна, за да обсъди регионални и двустранни въпроси. В хода на това посещение, включително при срещите с представители на гражданското общество, бяха поставени въпроси от областта на правата на човека. Наред с това ЕС проведе задълбочени обсъждания в контекста на годишния двустранен диалог по правата на човека.

³⁵ На 15 март 2012 г. Европейският парламент одобри резолюция относно Казахстан (P7_TA(2012)0089), а на 22 ноември 2012 г. — резолюция, съдържаща препоръките на Европейския парламент до Съвета, Комисията и Европейската служба за външна дейност относно преговорите за споразумение за засилено партньорство и сътрудничество между ЕС и Казахстан (P7_TA(2012)0459).

В рамките на инициативата „Върховенство на закона“ на 6—7 декември в Брюксел се проведе третата среща на правосъдните министри от ЕС и Централна Азия. Министрите потвърдиха отново тематичните приоритети на инициативата на ЕС—Централна Азия в областта на върховенството на закона, а именно конституционното право, административното право и наказателното правосъдие и повишаването на капацитета на съдебната система.

По време на срещата във Виена през април по случай 10-ата годишнина на инициативата за сигурност на границите в Централна Азия бяха обсъдени въпроси, свързани с управлението на границите и сигурността в региона.

През годината продължиха преговорите с Туркменистан и Азербайджан за тристранно споразумение относно правна рамка за транскаспийски газопровод.

През юни за специален представител на ЕС за Централна Азия беше назначена Патриша Флор. Специалният представител на ЕС продължи да работи със страните от региона по междусекторни въпроси и въпроси на сигурността³⁶.

3. ЗАПАДНИ БАЛКАНИ

През цялата 2012 г. Западните Балкани останаха водещ приоритет за ЕС. През декември 2012 г. Съветът потвърди отново категоричната си ангажираност с европейската перспектива на региона, която остава много важна за неговата стабилност, помирение и бъдеще. Съветът изтъкна и необходимостта от обвързаност със справедливи и строги условия, в рамките на политическите критерии от Копенхаген и процеса за стабилизиране и асоцииране, които продължават да формират глобалната политическа рамка на отношенията и преговорите с държавите от Западните Балкани. Регионалното сътрудничество и добросъседските отношения продължават да бъдат съществена част от процеса на разширяване.

³⁶ Особен акцент през 2012 г. беше поставен върху въпросите за водните ресурси, особено полемични и широкомащабни проекти за водоснабдяване, улесняването на диалога и намирането на приемливи решения. СПЕС съдейства и за стартиране на прегледа на Стратегията на ЕС—Централна Азия за ново партньорство и работи целенасочено за започването на ежегоден регионален диалог по сигурността. Тя участва в подготовката на срещата на министрите от ЕС и Централна Азия през ноември 2012 г. и придружи ВП/ЗП до четири столици в региона. СПЕС насърчаваше по-регионален подход към Афганистан и оказваше подкрепа във вътрешен и външен план за политическото и програмно единодействие на ЕС в Централна Азия и Афганистан. СПЕС даде също политически импулс на текущата платформа в областта на правовия ред в региона и работеше за утвърждаване на правата на човека в тясно сътрудничество с Европейския парламент.

С началото на преговорите за присъединяване на Черна Гора и предоставянето на Сърбия на статут на страна кандидатка през 2012 г., както и с приключилия с успех процес на присъединяване на Хърватия, бе отбелязан значителен напредък в региона. ЕС продължи да взема решително участие в разрешаването на политическите предизвикателства в региона. Съюзът пое водеща роля в укрепването и улесняването на диалога между Белград и Прищина. ЕС работеше с политическите лидери на Босна и Херцеговина за постигането на напредък по европейската перспектива на тази страна, започна диалог на високо равнище с бившата югославска република Македония по редица приоритетни въпроси на процеса на присъединяване и продължи да работи с Албания. Всичко това помогна за утвърждаване на ангажираността на ЕС в региона, което е от съществено значение за доверието в перспективата за членство в ЕС.

Диалогът Белград—Прищина. След изборите в Сърбия, от октомври 2012 г. ВП/ЗП ръководи диалога между министър-председателите на Сърбия и Косово с посредничеството на ЕС за нормализиране на отношенията между двете страни. През 2012 г. този диалог вече даде редица съществени и осезаеми резултати, в това число въвеждането на интегрирано управление на границите, договореностите за връзка, опазването на религиозното и културното наследство и събирането на митата³⁷. През декември Съветът даде висока оценка на ангажираността на двамата министър-председатели в диалога, но наред с това припомни необходимостта от видимо и устойчиво подобряване на отношенията между Сърбия и Косово, за да могат и двете страни да продължат своя път към ЕС.

Сърбия показва нараснала ангажираност с изпълнението на основното изискване на ЕС, а именно, да предприеме необходимите стъпки, гарантиращи видимо и устойчиво подобряване на отношенията с Косово. През 2012 г. страната даде съгласието си по въпроси, свързани с изпълнението на политическите критерии, както и с регионалното представителство на Косово в рамките на диалога Белград—Прищина (което дава на Косово възможност да участва самостоятелно в регионални форуми). През март 2012 г. Сърбия получи статут на страна кандидатка.

³⁷ Диалогът продължи през 2013 г. и доведе до постигането през април на историческо споразумение между двете страни за нормализиране на отношенията, включително в северната част на Косово.

За да подчертае необходимостта от постоянни усилия от страна на сръбското ръководство за нормализиране на отношенията с Косово, ВП/ЗП заедно с американския държавен секретар Клинтън посети Белград и на 30 октомври се срещна с президента Николич и министър-председателя Дачич.

Президентските и предсрочните парламентарни избори през май доведоха до избирането на тогавашния лидер на Сръбската прогресивна партия Томислав Николич за президент и съставянето на ново коалиционно правителство начело с министър-председателя Ивица Дачич. И президентът Николич, и министър-председателят Дачич потвърдиха, че трайният процес на интеграция с ЕС е главният приоритет в политиката на страната.

В заключенията си от 11 декември Съветът насърчи Сърбия да активизира, доразвие и изпълнява програмата за реформи, по-специално в областта на върховенството на закона и независимостта на основните институции. С оглед на евентуално решение за откриване на преговори за присъединяване със Сърбия Съветът реши също да разгледа през първата половина на 2013 г. отбелязания от Сърбия напредък, включително за нормализиране на отношенията с Косово³⁸.

Косово продължи да отбелязва напредък по въпроси, свързани с европейската интеграция, включително създаването на условия за видимо и трайно подобряване на отношенията със Сърбия. Същевременно остават предизвикателства, по-специално в сферата на върховенството на закона, реформата на публичната администрация, изборителната реформа, интеграцията на общностите и икономиката.

³⁸ През 2013 г. беше взето положително решение за започването на преговори за присъединяване.

През 2012 г. ЕС постави началото на няколко инициативи с Косово. През януари започна визовият диалог, който доведе до създаването на пътна карта през юни. През май бе подет структурен диалог с Комисията по въпросите на правовия ред. През октомври Комисията оповести своето проучване за осъществимост във връзка със споразумение за стабилизиране и асоцииране. С оглед на евентуално решение за започване на преговори за споразумение за стабилизиране и асоцииране с Косово, през декември Съветът реши да разгледа през първата половина на 2013 г. постигнатия от Косово напредък въз основа на доклад, който да бъде представен от Комисията и ВП³⁹.

Нов специален представител на ЕС за Косово, Самуел Збогар, беше назначен да започне работа през февруари 2012 г., а мандатът на EULEX беше удължен до юни 2014 г.

В изпълнителния мандат на мисията EULEX също бе постигнат значителен напредък, като бяха постановени над 300 присъди — много от тях, свързани с тежки престъпления и високопоставени лица. Прокурорите от EULEX участваха в разглеждането на повече от 1851 дела. Чрез разследването на висши ръководители мисията разколеба усещането за безнаказаност. Мисията продължи да предоставя консултации и подкрепа на местните власти за подобряване на институционалния капацитет на Косово да преодолява предизвикателства в областта на правовия ред.

Босна и Херцеговина. През 2012 г. ЕС продължи да прилага стратегията и инструментите в съответствие с определеното в заключенията на Съвета от март 2011 г. Тази ангажираност, която се изразява чрез засиленото присъствие на ЕС на място начело със СПЕС/РД Петер Сьоренсен, способства за преодоляване на политическата безизходица, настъпила след общите избори през 2010 г., и допринесе за сформирането през февруари 2012 г. на правителство на държавно равнище на Босна и Херцеговина. Новият политически импулс доведе до приемането на важно, свързано с ЕС законодателство, по-конкретно закона за държавната помощ и закона за преброяването на населението.

³⁹ През 2013 г. беше взето положително решение относно започването на преговори за споразумение за стабилизиране и асоцииране.

През лятото този политически импулс обаче бе изгубен поради разделения в коалиционното правителство на Босна и Херцеговина и в контекста на предстоящите тогава местни избори през октомври. По-късно през ноември имаше смяна на министри в правителството. Това спомогна за частичното възстановяване на влошените отношения между водещите политически партии, но не бе достатъчно за преодоляване на политическата безизходица в правителството на Федерация Босна и Херцеговина, която продължи до края на годината.

Ангажираността на ВП/ЗП с Босна и Херцеговина продължи не само чрез редовен диалог с ръководителите на страната, но и чрез политическа подкрепа за диалога на високо равнище по процеса на присъединяване⁴⁰. С цел по-нататъшно укрепване на този ангажимент на 30 октомври ВП/ЗП, заедно с държавния секретар на САЩ Клинтън, посети Сараево, за да отправи силен окуражителен сигнал към властите на Босна и Херцеговина да предприемат необходимите стъпки за приближаване на страната към Европейския съюз и евроатлантическите структури.

Тъй като Босна и Херцеговина не успя да отбележи напредък по програмата на ЕС, през декември Съветът изрази съжаление във връзка с продължаващата политическа безизходица и призова страната да постигне напредък по програмата на ЕС и да изпълни решението по делото Сейдич/Финци. Освен това Съветът призова властите на Босна и Херцеговина да предприемат необходимите действия и да подготвят страната за присъединяването на Хърватия към ЕС.

През 2012 г. продължи разгръщането на цялостното присъствие на ЕС на място. Беше подсилена службата на СПЕС в Баня Лука и бяха създадени нови бюра в област Бръчко и Мостар.

⁴⁰ Диалогът на високо равнище по процеса на присъединяване започна през юни и целеше да улесни сътрудничеството между политическите лидери на Босна и Херцеговина по отношение на стъпките, необходими за напредването по пътя към ЕС. В рамките на този диалог политическите лидери на Босна и Херцеговина се обвързаха с пътна карта, която да доведе до изпълнение на решението на Европейския съд по правата на човека, но до момента не е отбелязан напредък.

През юни 2012 г. дейността си приключи полицейската мисия на ЕС в Босна и Херцеговина — първата мисия по линия на европейската политика за сигурност и отбрана (ЕПСО), чието начало беше поставено през януари 2003 г. EUPM съдействаше на властите в Босна и Херцеговина в изграждането на модерни, професионални и многоетнически полицейски сили, готови да поемат пълна отговорност за прилагането на закона в съответствие с международните стандарти. След края на мисията ЕС запази ангажираността си в тази област посредством други инструменти по линия на ОВППС, и по-конкретно чрез новия отдел „Вътрешни работи и обществена сигурност“ на службата на СПЕС и чрез програмите за предприсъединителна помощ.

На 1 септември 2012 г. беше преконфигурирана операция EUFOR Althea. Понастоящем операцията разполага с 600 души личен състав и основен акцент в работата ѝ са изграждането на капацитет и обучението на въоръжените сили на Босна и Херцеговина, като същевременно се поддържа ситуационна осведоменост и надеждно възпиране в подкрепа за усилията за поддържане или възстановяване на безопасността и сигурността. На 14 ноември 2012 г. Съветът за сигурност на ООН удължи изпълнителния мандат на мисията с още една година.

Бившата Югославска република Македония. След предсрочните парламентарни избори през юни 2011 г. беше подновена коалицията между министър-председателя Груевски и лидера на Демократичния съюз за интеграция Ахмети, която в хода на 2012 г. се доказва като стабилна и функционираща въпреки правителствената криза през август заради въпроси, пряко свързани с конфликта през 2001 г. (в това число социалните права на някои ветерани). През февруари и април 2012 г. два инцидента, в които имаше загинали, предизвикаха междуетническо напрежение. Делегацията на ЕС, в тясна връзка с държавите — членки на ЕС, и международните партньори, се ангажира да съдейства за преодоляване на трудностите и призова за ефективни последващи съдебни действия. Тези събития показаха за пореден път, че рамковото споразумение от Охрид остава стожер на политическото сближаване в страната. Пълното прилагане и преглед на споразумението остават важни приоритети.

През пролетта на 2012 г. Европейската комисия започна диалог на високо равнище относно присъединяването, като до момента са се състояли три кръга разговори. Диалогът послужи като катализатор за ускоряване на реформите въз основа на пряка ангажираност на високо равнище между правителството и Комисията. През октомври Комисията потвърди препоръката си за започване на преговори за присъединяване. Съветът взе под внимание препоръката, като отчете постигнатия напредък. Като отбелязва, че са необходими постоянни усилия, Съветът настойчиво приканва за поддържане на темпото на реформите, с траен акцент върху принципите на правовата държава, включително по отношение на свободата на изразяване, борбата с корупцията и междуетническите отношения и помирение.

Съветът припомни, че поддържането на добросъседски отношения, включително договореното и взаимно приемливо решение по въпроса за името под егидата на ООН, остава от съществено значение. Освен това Съветът приветства импулса, породен от проведените неотдавна контакти/обмен след отправеното от Гърция предложение за сключване на меморандум за разбирателство. Наред с това Съветът възприе като насърчителни проведените неотдавна контакти с посредника на ООН Матю Нимиц. Съветът отбеляза и контактите между бившата югославска република Македония и България и очаква трансформирането им в конкретни действия и резултати. На Комисията беше възложено да подготви до пролетта на 2013 г. доклад, който да съдържа оценка на изпълнението на реформите в контекста на доклада на високо равнище по присъединяването, както и предприетите стъпки за насърчаване на добросъседските отношения и за договаряне на взаимно приемливо решение на въпроса за името под егидата на ООН. На базата на този доклад, с оглед на евентуалното започване на преговори за присъединяване, Съветът ще направи оценка на напредъка през първата половина на 2013 г.

На 24 декември в парламента се разрази спор между опозицията и правителството във връзка с процедурата за приемане на бюджета за 2013 г. Усилията на ЕС за смекчаване на кризата в края на 2012 г. все още продължаваха.

Албания. През ноември 2011 г. ЕС посредничи за постигането на съгласие между управляващата Демократична партия и опозиционната Социалистическа партия, полагайки основата за междупартийно сътрудничество в областта на реформите, свързани с ЕС. През 2012 г. това доведе до напредък по ключовите приоритети, определени в доклада на Комисията от 2010 г. Реформата на изборния кодекс, избирането на омбудсман и реформата в областта на имунитетите бяха договорени с двупартийна подкрепа. Като отчете постигнатия напредък, през октомври 2012 г. Комисията препоръча на Съвета да даде на Албания статут на страна кандидатка, при условие че бъдат завършени предприетите три ключови мерки в областта на съдебната реформа и реформата на публичната администрация и преработването на парламентарния правилник. През декември 2012 г. Съветът прие, че ще вземе решение дали да даде такъв статут, след като Комисията докладва, че трите мерки са одобрени, и подчерта необходимостта от по-нататъшни действия срещу корупцията и организираната престъпност. Съветът подчерта също, че парламентарните избори през юни 2013 г. трябва да бъдат проведени в съответствие с международните стандарти, и призова Албания да се въздържа от изявления, които влизат в разрез с добросъседските отношения. Отбелязването на стогодишнината от независимостта на страната през ноември 2012 г. премина спокойно, но случаите на прибягване до националистическа реторика зачестиха. До края на годината и с приближаването на началото на кампанията за парламентарните избори, между управляващата коалиция и опозицията не беше постигнато съгласие по отношение на приемането на трите закона. Политическата поляризация между двете основни партии продължи.

Черна гора. На 29 юни 2012 г. ЕС започна преговори за присъединяване с Черна гора. На заседанието си през декември Европейският съвет даде положителна оценка на напредъка на Черна гора през последната година и отбеляза необходимостта от надграждане върху вече постигнатото. Особено внимание следва да се обърне на постигането на по-нататъшни солидни резултати в областта на правовия ред с цел устойчиво и трайно прилагане на реформите. През декември 2012 г. Черна гора отвори и затвори временно преговорна глава 25 „Наука и научни изследвания“.

Хърватия. В съответствие с Договора за присъединяване от декември 2011 г. Комисията продължи да наблюдава отблизо подготовката на Хърватия за присъединяване, като обръщаше специално внимание по-конкретно на съдебната система, основните права и правосъдието, свободата и сигурността. През октомври 2012 г., заедно с останалата част от „Пакета за разширяването“, беше представен цялостен доклад за наблюдение, който като цяло потвърди, че подготовката за присъединяването на Хърватия протича добре и в който бяха набелязани малък брой области, в които беше необходим допълнителен напредък преди присъединяването.

4. ТУРЦИЯ И СЪСЕДИТЕ ОТ ЗАПАДНА ЕВРОПА

4.1. ТУРЦИЯ

В качеството си на страна кандидатка и ключов регионален партньор Турция продължи да бъде важен събеседник на ЕС, като се има предвид динамично развиващата се икономика и стратегическото местоположение на страната. Турция прояви активност във връзка със Сирия, като осъди остро и многократно насилието на режима срещу цивилни лица и предостави жизненоважна хуманитарна помощ на десетки хиляди сирийци, които избягаха от страната. ЕС отчете ролята на Турция по въпроса за Сирия и оцени високо усилията на Турция за споделяне на тежестта. Турция запази активното си присъствие в широкия регион и продължи да оказва влияние в подкрепата за реформите, включително във връзка със събитията в Северна Африка. Освен това Турция запази ролята си на ключов регионален фактор в Близкия изток, на Западните Балкани, в Афганистан/Пакистан, Южен Кавказ и Африканския рог. В този контекст ВП/ЗП продължи да работи за по-нататъшното засилване и укрепване на политическия диалог между ЕС и Турция по въпроси на външната политика от общ интерес и се срещна неколkokратно с турския министър на външните работи Давутоглу.

ЕС даде висока оценка и на сериозната ангажираност на Турция в мисиите и операциите по линия на ОПСО, и по-специално EUFOR Althea и EULEX Kosovo. Турция прояви принципен интерес към бъдещи мисии на ОПСО.

ЕС продължи да подкрепя процеса на вътрешни реформи в Турция и неговата динамика, напр. и под формата на „положителната програма“, която бе установена през 2012 г., и приветства започнатия от турските власти мирен диалог с кюрдското население.

Съветът потвърди отново важността, която придава на отношенията на ЕС с Турция, както и че е в интерес и на двете страни преговорите за присъединяването скоро да възвърнат своя динамизъм. Турция продължи ангажираността си с преговорния процес за присъединяване и програмата за политическа реформа, но за пълното изпълнение на критериите от Копенхаген, по-специално по отношение на основните свободи, са необходими допълнителни значителни усилия в редица области. Между ЕС и Турция тече активен диалог в областта на борбата с тероризма; напредък беше отбелязан и по започването на диалог за либерализиране на визовия режим между Европейската комисия и турските власти. Стартирането на такъв диалог обаче зависи от евентуалното подписване от страна на Турция на споразумение с ЕС за обратно приемане.

В заключения от 11 декември 2012 г. Съветът подчерта отново, че Турция трябва да се ангажира недвусмислено с отношения на добросъседство и с мирно уреждане на споровете в съответствие с Устава на Организацията на обединените нации, като при необходимост се обръща към Международния съд. Във връзка с това Съюзът изрази сериозното си безпокойство и настойчиво прикани Турция да избягва всякакви заплахи или действия, насочени срещу държава членка, или източници на напрежение или действия, които биха могли да накърнят добросъседските отношения и мирното уреждане на спорове. Освен това ЕС изтъкна отново всички суверенни права на държавите — членки на ЕС, които наред с другото включват встъпването в двустранни споразумения, както и проучването и използването на собствените природни ресурси в съответствие с достиженията на правото на ЕС и с международното право, включително Конвенцията на ООН по морско право.

В заключенията си от декември 2012 г. Съветът отбеляза също с дълбоко съжаление, че въпреки постоянните призови Турция продължава да отказва да изпълни задължението си за пълно недискриминационно прилагане на допълнителния протокол към Споразумението за асоцииране спрямо всички държави членки. Това би могло да даде значителен импулс на преговорния процес. При липсата на напредък по този въпрос Съветът ще поддържа мерките си от 2006 г., които ще продължават да оказват въздействие върху цялостния напредък на преговорите.

Освен това, за съжаление, Турция все още не е отбелязала напредък по отношение на необходимото нормализиране на отношенията си с Република Кипър. Във връзка с това ЕС прикани Турция да спре да блокира присъединяването на държави членки към международни организации и механизми⁴¹. В заключенията си през декември Съветът изрази дълбокото си съжаление по повод на замразяването от страна на Турция на отношенията ѝ с председателството на ЕС през втората половина на 2012 г., изявленията на Турция във връзка с това, както и неприсъединяването ѝ към позициите и изявленията на ЕС на международни форуми.

⁴¹ Вж. MD 11485/12.

Съветът припомни също, че от Турция се очаква да подкрепя активно текущите преговори, целящи справедливо, цялостно и надеждно уреждане на кипърския проблем в рамките на ООН съгласно съответните резолюции на Съвета за сигурност на ООН и принципите, на които се основава Съюзът. Ангажирането и конкретният принос на Турция за такова всеобхватно уреждане на въпроса са от решаващо значение.

4.2. ЗАПАДНА ЕВРОПА

В основата на отношенията на ЕС с тези държави стоят всеобхватни споразумения за сътрудничество като Споразумението за Европейското икономическо пространство (**Норвегия, Исландия и Лихтенщайн**) или Шенгенското споразумение (същите три държави плюс **Швейцария**)⁴². През декември Комисията публикува преглед на функционирането на споразумението за ЕИП и съобщение относно отношенията на ЕС с Княжество Андора, Княжество Монако и Република Сан Марино. Съветът прие изготвяни на всеки шест месеца заключения относно отношенията на ЕС с държавите от ЕАСТ, както и заключения относно отношенията с Княжество Андора, Княжество Монако и Република Сан Марино.

В областта на ОВППС сътрудничеството на ЕС с държавите, членуващи в ЕИП/ЕАСТ, се задълбочи още повече през 2012 г. чрез тяхното присъединяване към голям брой декларации в областта на ОВППС, както и чрез сътрудничеството в рамките на съвместни действия. ЕС води редовен политически диалог на различни равнища и в различен контекст, като се забелязва увеличение на неофициалните му форми в рамките на значими международни събития.

В областта на сътрудничеството в ОПСО Швейцария изрази желание да участва в мисията на Европейския съюз по линия на ОПСО за сигурност на въздухоплаването в Южен Судан и в мисията на Европейския съюз по линия на ОПСО в Нигер. Понастоящем Швейцария участва във военната операция на ЕС EUFOR Althea в Босна и Херцеговина (с 19 души) и в гражданската мисия в Косово (EULEX) (с 8 души), Норвегия взе участие в EUNAVFOR Atalanta, EULEX Kosovo и EUJUST Lex и предложи да изпрати служители в EUCAP Nestor. Страната участва и в северната бойна група.

⁴² На 24 май 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно швейцарски квоти за броя на разрешителните за пребиваване, издавани на граждани на Полша, Литва, Латвия, Естония, Словения, Словакия, Чешката република и Унгария (P7_TA(2012)0226).

През ноември 2012 г. Норвегия и Швейцария бяха приети да участват в АСЕМ.

ЕС и **Норвегия** се радват на много добро и тясно сътрудничество в областта на външната политика, особено по отношение на Близкия изток (Норвегия председателства специалния комитет за връзка), Арабската пролет и арктическите въпроси. През 2012 г. се осъществяваше редовен диалог на всички равнища. Норвегия, както и Исландия, подкрепя категорично кандидатурата на ЕС за статут на постоянен наблюдател в Арктическият съвет. През март 2012 г. ВП/ЗП посети Арктика, включително Норвегия. Норвегия остава ключов партньор в областта на енергийната сигурност. По повод избирането на Европейския съюз за лауреат на Нобеловата награда за мир за 2012 г. председателите Ван Ромпъой, Барозу и Шулц присъстваха през декември в Осло на церемонията по връчването на наградата.

Продължи сътрудничеството с **Швейцария** в области като Южен Кавказ, демократичния процес в Северна Африка и блискоизточния мирен процес. Швейцария активно посредничеше между Русия и Грузия с цел откриване на пътя към присъединяването на Русия към СТО. Официализиран политически диалог няма; неформален политически диалог се води на равнище политически директори. На 20 март 2012 г. президентът на Швейцария се среща с председателите Ван Ромпъой, Барозу и Шулц. През годината се състояха и няколко срещи между швейцарските министри и техните колеги от Комисията.

Макар че между ЕС и Швейцария няма споразумение за привеждане в съответствие, Швейцария продължи често да се присъединява към позициите и мерките на ЕС⁴³.

На 16 март 2012 г. беше подписано административно споразумение за сътрудничество с Европейската агенция по отбрана.

⁴³ Същевременно Швейцария не се присъедини към взетото от Съвета през юли 2012 г. решение за засилване на режима на санкции срещу Иран по отношение на търговията с нефт и нефтохимически продукти и за прекратяване на отношенията с Централната банка на Иран.

Започналите през юли 2010 г. преговори за присъединяване с **Исландия** продължиха с временното затваряне през юни 2012 г. на специалната преговорна глава „*Външна политика и политика на сигурност и отбрана*“. Към декември 2012 г. в преговорите с Исландия бяха отворени двадесет и седем глави, а единадесет бяха затворени.

5. АЗИЯ И ТИХООКЕАНСКИЯТ РАЙОН

2012 г. беше знаменателна година за отношенията на ЕС с Азия и Тихоокеанския регион. Значителен брой посещения на високо равнище, организирането на четири срещи на високо равнище със стратегически партньори, сключването и напредъкът в договарянето на смесени споразумения, както и присъединяването на ЕС към Договора за приятелство и сътрудничество в Югоизточна Азия са някои от най-важните моменти в засиления диалог и сътрудничество с региона. Тази динамика съответства на политиката на ангажиране с регион, в който са четири от стратегическите партньори на ЕС и който поддържа устойчиви нива на растеж.

Съвместното изявление на ЕС и САЩ относно Азиатско-тихоокеанския регион, подписано на 12 юли 2012 г. в Пном Пен от държавния секретар на САЩ Хилари Клинтън и ВП/ЗП Катрин Аштън, дава израз на значението, което ЕС и САЩ придават на този процъфтяващ регион и на неговото мирно и динамично развитие. И до днес този документ представлява основният резултат в рамките на трансатлантическия диалог относно Азия и Тихоокеанския район.

Деветата среща на високо равнище на АСЕМ (Лаос, 5—6 ноември 2012 г.) потвърди интереса на европейските и азиатските партньори към засилване на връзките и сътрудничеството помежду им за преодоляване на съвременните предизвикателства. Значението на този диалог беше потвърдено и от проявения интерес от други страни на двата континента, като в процеса се включиха Норвегия, Швейцария и Бангладеш.

ЕС продължи да насърчава активно и да реагира своевременно на промените по пътя към повече демокрация в Мианмар/Бирма. Тази реакция беше широкообхватна и се изразяваше в по-голяма помощ и диалог (включително на най-високо равнище), преустановяване на ограничителните мерки (с изключение на оръжейното ембарго) и откриване на представителство на ЕС в Янгун.

С присъствието си ЕС се утвърди като фактор за сигурност и развитие. ЕС потвърди отново дългосрочния си ангажимент по отношение на Афганистан. Рамката за тези двустранни отношения ще бъде споразумение за дългосрочно сътрудничество за партньорство и развитие, което ще представлява правната основа за ангажираността на ЕС с Афганистан в следващите години. През януари Съветът одобри 5-годишния план на ангажиментите между ЕС и Пакистан, а през юни бе поставено началото на стратегическия диалог ЕС—Пакистан. ЕС обръщаше особено внимание на случващото се по суша и море в региона. От името на ЕС ВП/ЗП изтъкна, че е важно да се търсят мирни решения в дух на сътрудничество и в съответствие с международното право.

5. 1. ИЗТОЧНА АЗИЯ

5.1.1. Значително беше задълбочено сътрудничеството с **Китай** в областта на сигурността и отбраната, както и по глобални и международни въпроси. Акценти през годината бяха двете срещи на високо равнище през февруари⁴⁴ и септември. Сред някои от най-важните дейности бяха: установяване през април на „трети стълб“ на отношенията ЕС—Китай - междуличностния диалог на високо равнище (който допълва стратегическия и търговския/икономическия стълб); стартирането през май на партньорството между ЕС и Китай за устойчива урбанизация; организирането, също през май, на първата среща на високо равнище по въпросите на енергетиката; създаването на специалната група ЕС—Китай по въпросите на киберпространството през септември; диалог относно иновациите и постигане на съгласие за водене на преговори за споразумение в областта на инвестициите. По същество бяха обсъдени международни въпроси, и по-специално Сирия, Иран и Източнокитайско море. Двете страни се споразумяха за по-голямо сътрудничество в областта на енергийната сигурност, ядрената безопасност, управлението на бедствия и подпомагането при бедствия, както и продоволствената сигурност и сигурността на водоснабдяването. Въпроси, будещи безпокойство във връзка с правата на човека, бяха поставяни в рамките на диалога и семинара по правата на човека и при други поводи, в съответствие със стратегическата рамка на ЕС относно правата на човека и демокрацията⁴⁵.

⁴⁴ Пренасрочена след отлагане в последния момент поради извънредно заседание на Европейския съвет през октомври 2011 г.

⁴⁵ На 14 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението с правата на човека в Тибет (P7_TA(2012)0257), а на 5 юли 2012 г. — резолюция относно скандала с принудителните аборти в Китай (P7_TA(2012)0301).

През юли в Пекин се състоя третият кръг от стратегическия диалог ЕС—Китай между ВП/ЗП и държавния съветник Дай Бингуо. Освен това ВП/ЗП се срещна за втори път с министъра на отбраната Лян Гуанли. Една от целите на това посещение беше оптималното използване на стратегическото партньорство за намирането на решения на важни международни и глобални въпроси, особено предвид нарастващата роля на Китай на международната сцена. За целта двете страни се споразумяха да поставят началото на редовен диалог по политиката за сигурност и отбрана, както и на редовни контакти между специални представители и пратеници, да организират семинар на високо равнище по въпросите на сигурността и отбраната през 2013 г. и да засилят обмена между военните служители. Тези задачи бяха одобрени и от срещата на високо равнище през септември. Бяха поставени въпроси, свързани с Иран, Сирия, КНДР, Южнокитайско море и с успешното сътрудничество в борбата с пиратството. Към Китай беше отправена покана да обмисли участие в новите мисии на ЕС EUCAP Nestor и EUAVSEC South Sudan.

Първият диалог между ЕС, Китай и Африка относно малките оръжия и леките въоръжения (МОЛВ) се състоя през декември 2012 г. Той беше установен в резултат на решение на Съвета през февруари 2012 г. с цел борба с незаконната търговия и прекомерното натрупване на МОЛВ.

5.1.2. През цялата 2012 г. течеше подготвителна работа за съществено подобряване на отношенията между ЕС и **Япония**⁴⁶ посредством договарянето на рамково споразумение за политическо, глобално и секторно сътрудничество и споразумение за свободна търговия (ССТ). След приключването на цялостно и всеобхватно подготвително проучване на 29 ноември Съветът одобри мандати за договаряне на рамково споразумение и споразумение за свободна търговия⁴⁷.

⁴⁶ На 13 юни 2012 г. и 25 октомври 2012 г. Европейският парламент прие резолюции относно търговските преговори на ЕС с Япония (P7_TA(2012)0246, P7_TA(2012)0398). На 16 февруари 2012 г. Европейският парламент прие и резолюция относно смъртното наказание в Япония (P7_TA(2012)0065).

⁴⁷ Очаква се преговорите да започнат официално в началото на 2013 г. по време на 21-вата среща на високо равнище между ЕС и Япония.

По няколко повода бяха осъществени контакти на ръководно равнище: председателите Ван Ромпъой и Барозу разговаряха с министър-председателя Нода по време на срещата на Г-8 в Кемп Дейвид, в Лос Кабос (на срещата на Г-20) и в рамките на срещата на високо равнище на АСЕМ през ноември във Виентян.

Посещенията на седем комисари в Япония през 2012 г. и редица разговори на високо равнище бяха ясно доказателство, че отношенията се развиват на широка основа и обхващат редица приоритетни за ЕС сектори като енергийната политика, морското сътрудничество и сътрудничеството в областта на рибарството, подготвеността при бедствия, безопасността на храните, социалната политика, науката, технологиите и иновациите.

В областта на политиката и сигурността се състояха голям брой срещи на високо равнище — от политическо ниво до ниво старши служители, които доведоха до дискусии по широк кръг въпроси. Важен общ елемент беше връзката между устойчивия растеж, сигурността и развитието, като двете страни получиха по-ясна представа за потенциала за бъдещо сътрудничество между ЕС и Япония, например по въпросите за мира и сигурността в Африка, управлението и устойчивостта на бедствия, политиката за развитие.

5.1.3. ЕС и Република Корея продължиха да укрепват стратегическото си партньорство чрез изпълнение на целите, определени на 6-ата среща на високо равнище в Сеул на 28 март 2012 г.

По време на състоялия се на 12 октомври 2012 г. в Брюксел втори диалог на равнище политически директори наред с другото беше отбелязано съгласието по процедурния правилник за редовни консултации по правата на човека. Република Корея покани ЕС да вземе участие в първия диалог от Сеул в областта на отбраната на 14 ноември 2012 г., която предостави възможност за обмен на мнения по операциите за управление на кризи и по перспективата за започване на преговори за споразумение относно участието на Република Корея в операции на ЕС за управление на кризи. След покана от страна на ЕС Република Корея изрази готовност да се включи в мисията EUCAP/NESTOR. Двете страни се споразумяха също да дадат ново начало на диалога за неразпространение и разоръжаване и да повишат неговото равнище и честота.

На 3 декември 2012 г. се състояха първите консултации относно Близкия изток и Северна Африка, а на 7—9 юни 2012 г. в Сеул беше проведен втори кръг от неофициалните консултации между ЕСВД и Министерството на външните работи относно политиката по отношение на КНДР.

През февруари 2012 г. на посещение в Комитета по политика и сигурност беше министърът на обединението на Република Корея Ю.

На 24 септември 2012 г. в Брюксел се състоя заседание на създадения с рамковото споразумение Съвместен комитет, на което беше направен преглед на напредъка във всички области на сътрудничеството. На 16 октомври 2012 г. в Брюксел се проведе среща на министрите на търговията от ЕС и Република Корея, съпредседателствана от комисаря Де Гухт и министър Барк, на която бяха обменени мнения за ефекта от Споразумението за свободна търговия, както и по мерки от взаимен интерес в областта на регулирането и на либерализирането на търговията.

5.1.4. Отношенията на ЕС с Корейската народнодемократична република (КНДР) продължават да се ръководят от политиката на критична ангажираност. През 2012 г. ЕС продължи да следи отблизо положението в региона и по-конкретно в Северна Корея. Редица политики на Северна Корея продължават да пораждаха сериозно безпокойство (по-специално въпросите за неразпространението и нарушенията на човешките права) и ЕС повдига тези теми пред Северна Корея при всеки повод⁴⁸.

Особено безпокойство през 2012 г. предизвика провеждането на два теста (един неуспешен през април и още един, успешен, през декември) с балистични ракети, в нарушение на международните задължения на КНДР. И в двата случая ВП/ЗП направи изявления, в които осъди изстрелването на ракетите и призова Северна Корея да се въздържа от нови провокации и да избере пътя на диалог с международната общност, включително в контекста на 6-странните разговори.

В областта на правата на човека през март 2012 г. ЕС (заедно с Япония) внесе в Съвета по правата на човека на ООН резолюция, в която се изразява загриженост от продължаващите тежки нарушения на правата на човека в КНДР.

⁴⁸ На 24 май 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението на севернокорейските бежанци (P7_TA(2012)0229).

5.1.5. През 2012 г. ЕС и **Монголия** продължиха да развиват двустранните си отношения с оглед на очакваното подписване на Споразумението за партньорство и сътрудничество. Двете страни продължават да засилват сътрудничеството в области като изграждането на капацитет в публичния сектор, управлението и правовия ред, приемането на норми и стандарти на ЕС, професионалното образование и обучение, развитието на малките и средните предприятия (МСП), както и по въпроси на управлението, свързани с бързо разрастващия се минен сектор в Монголия. ЕС подкрепи членството на Монголия в ОССЕ (ноември 2012 г.) и следеше с интерес нарастващата ангажираност на Монголия в регионалните и международните работи (председателство на Общността на демокрациите).

5.2. ЮГОИЗТОЧНА АЗИЯ

5.2.1. През цялата година ЕС продължи да полага усилия за повишаване на ангажираността си с Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (**АСЕАН**). На състоялата се на 26—27 април 2012 г. в Бруней Дарусалам 19-а среща на външните министри от ЕС и АСЕАН двете страни приеха нов план за действие за укрепване на засиленото партньорство между ЕС и АСЕАН в периода 2013—2017 г., чиято цел е разширяването и засилването на отношенията, по-специално в сферата на политиката и сигурността. На 12 юли ВП/ЗП присъства на министерската среща в рамките на 19-ия Регионален форум на АСЕАН, както и на конференцията след заседанието на министрите, по време на която подписа Протокола за присъединяване на ЕС към Договора за приятелство и сътрудничество в Югоизточна Азия. Договорът представлява споразумение за ненападение и сътрудничество между държавите, членувачи в АСЕАН, и техните партньори. Той е и условие за членство в Срещата на високо равнище на Източна Азия.

През януари 2012 г. беше проведена мисия на ЕСВД по линия на Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН) в Джакарта, за да бъде проучена възможността за укрепване на сътрудничеството между ЕС и АСЕАН в областта на реакцията при кризи. След края на мисията ЕС представи на АСЕАН конкретни предложения за укрепване на сътрудничеството между ЕС и АСЕАН в областта на реакцията при кризи. Предложенията бяха приветствани от 19-ата среща на министрите ЕС—АСЕАН. Във връзка с това АСЕАН и ЕС решиха да изградят по-тясно сътрудничество и координация относно намаляването и управлението на риска от бедствия на световно и регионално равнище⁴⁹. На 25—26 ноември 2012 г. в рамките на инициативата ЕС—АСЕАН, мисия на ЕСВД посети **Малайзия** с цел да проучи начини за укрепване на двустранното сътрудничество между ЕС и Малайзия в областта на реакцията при кризи.

На 27 юни и 11 юли ВП/ЗП подписа нови споразумения за партньорство и сътрудничество с външните министри съответно на Виетнам и Филипините. Двете споразумения за партньорство и сътрудничество предоставят платформа за издигането на двустранните отношения на нова плоскост и за развитието им в широк кръг области, включително сигурността, правата на човека, управлението на бедствия, науката и технологиите и образованието.

Наред с преследването на стратегическата цел за споразумение за свободна търговия (ССТ) между регионите ЕС продължи двустранните преговори за ССТ с държавите от АСЕАН и на 16 декември приключи преговорите със Сингапур. Значителен напредък беше отбелязан в преговорите за ССТ с Малайзия, а на 26 юни започнаха официално преговори за ССТ с Виетнам.

⁴⁹ По-специално АСЕАН и ЕС решиха:

- да създадат регионална мрежа от системи за обмен на информация и ранно предупреждение при спешни случаи;
- да укрепят координационния център на АСЕАН за хуманитарна помощ и управление на бедствията (център АНА);
- да работят съвместно за укрепване, при поискване, на националните механизми за управление при бедствия в различните страни от АСЕАН.
- с цел да се насърчи обменът на опит и познания при гражданско-военното сътрудничество относно намаляването на риска от бедствия и реакцията при кризи.

В съответствие с ангажимента на двата региона да развиват отношенията си, годината беше белязана с чести посещения на високо равнище на ЕС в Югоизточна Азия. В началото на ноември председателят на Европейския съвет Ван Ромпхой посети Виетнам и Камбоджа⁵⁰, а председателят на Европейската комисия Барозу — Мианмар/Бирма и Тайланд. На 5—6 ноември двамата председатели присъстваха на 9-ата среща на високо равнище на АСЕМ във Виентян (Лаос).

Участието на ЕС в Международния диалог от Джакарта по въпросите на отбраната в **Индонезия** на 21—23 март беше възможност за установяване на обещаващи контакти с отбранителната общност на държавите партньори от АСЕАН/Регионалния форум на АСЕАН, включително с Индонезия и Виетнам.

5.2.2. През 2012 г. подчертано нарасна ангажираността на ЕС с **Мианмар/Бирма** в отговор на промените към установяването на по-силна демокрация в страната след встъпването в длъжност на новото правителство през 2011 г.⁵¹ Като признание за напредъка към демократизация и национално помирение ЕС преустанови за една година ограничителните мерки срещу Мианмар/Бирма с изключение на оръжейното ембарго и ембаргото върху оборудване, което може да бъде използвано за репресии. На 23 април Съветът излезе със заключения, в които беше очертана новата политика на ЕС спрямо Мианмар/Бирма. Посещенията на председателя на Комисията Барозу и на ВП/ЗП в страната бяха доказателство за завоя в двустранните отношения и изиграха решаваща роля за повишаването на ангажираността на ЕС в страната (ВП/ЗП откри представителство на ЕС в Янгун, а председателят Барозу — Центъра на мира в Мианмар). На 21—25 ноември 2012 г. представители на ЕСВД посетиха Мианмар/Бирма, за да проучат начините за укрепване на сътрудничеството между ЕС и Мианмар/Бирма в областта на реакцията при кризи, и проведеха срещи с високопоставени политически и военни представители. Властите в Мианмар/Бирма изразиха своята висока оценка за присъствието на мисията на ЕСВД, на която бе погледнато като знак за по-силни връзки между ЕС и Мианмар/Бирма в областта на реакцията при кризи. Представителите на мисията на ЕСВД посетиха и четири лагера за вътрешно разселени лица в щата Рахин (област Сатве). Въпреки това остават редица предизвикателства, сред които продължаващите боеве в щата Качин и напрежението между общностите в щата Рахин. ЕС беше главният инициатор на резолюция на Общото събрание на ООН относно състоянието на правата на човека в Мианмар/Бирма, която беше приета в края на 2012 г. за първи път с консенсус.

⁵⁰ На 26 октомври 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението в Камбоджа (P7_TA(2012)0402).

⁵¹ На 20 април 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението в Мианмар/Бирма (P7_TA(2012)0142); на 13 септември 2012 г. — резолюция относно преследването на мюсюлмани от общността рохингия в Мианмар/Бирма (P7_TA(2012)0355); а на 22 ноември 2012 г. — резолюция относно положението в Мианмар/Бирма, особено продължаващото насилие в щата Рахин (P7_TA(2012)0464).

5.3.2. Политически контакти на високо равнище имаше и с **Индонезия**. Качеството на последния диалог на политическите директори и срещата на старшите служители в Брюксел през декември 2012 г. свидетелстват за съзряващи и задълбочаващи се отношения, в съответствие с нарастващото значение на Индонезия на регионалната и международната сцена. Двете страни изразиха желание за по-тясно сътрудничество или поне за обмен на опит, например в областта на сигурността и отбраната. В това отношение следва да се отбележи, че първите по рода си разговори между служители на високо равнище се състояха през пролетта на 2012 г. в Джакарта, а през есента — в Брюксел⁵². Морската сигурност и борбата с пиратството бяха открити като общо предизвикателство и потенциална област за обмен на опит и сътрудничество. И двете страни изразиха увереност, че обменът на опит и обучението в тази област, както и опазването на мира, биха могли да проправят пътя към плодотворно сътрудничество.

5.3. ЮЖНА АЗИЯ

5.3.1. През 2012 г. продължиха усилията за укрепване на политическото и стратегическото измерение на стратегическото партньорство между ЕС и **Индия**⁵³. В началото на годината се състояха срещата на високо равнище ЕС—Индия и срещата на министрите; това беше възможност ВП/ЗП да посети Индия и да проведе редица срещи на високо равнище. През юли в Брюксел се състояха вторите консултации в областта на външната политика, което беше добър повод за обмен на мнения по регионални и глобални въпроси, както и по отношение на сътрудничеството в областта на сигурността. В края на юли в Брюксел се проведе шестият диалог по сигурността на равнище политически директори; той потвърди силния интерес на двете страни към сътрудничество по въпроси на сигурността като борбата с тероризма, киберпрестъпността и киберсигурността, пиратството и неразпространението. По този повод бе постигната договореност за стартирането на специален диалог по неразпространението и разоръжаването, за изграждане на взаимно разбирателство в тази област.

⁵² Този обещаващ диалог продължи в Джакарта през пролетта на 2013 г.

⁵³ На 13 декември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно кастовата дискриминация в Индия (P7_TA(2012)0512).

5.3.2. Афганистан

Изпълнението на процеса на преход в четвъртата група провинции започна през декември 2012 г., което означава, че при завършването му 87 % от населението на страната ще живее на територии, намиращи се под контрола на афганистанските национални сили за сигурност. Продължи постепенното изтегляне на частите на Международните сили за поддържане на сигурността (ISAF), което трябва да приключи до 2014 г.

Положението със сигурността остана напрегнато и се характеризираше с многобройни самоубийствени атентати и нападения върху съюзници и насилие срещу влиятелни религиозни, племенни и общностни фигури, както и срещу органи на местното и централното управление. През май Съветът потвърди дългосрочния ангажимент на ЕС към Афганистан, като се ангажира най-малкото да запази равнището на помощ след края на прехода през 2014 г. и да съдейства на Афганистан в усилията му за укрепване на ролята на цивилната дейност за поддържане на реда и правовия ред. Тези ангажименти положиха основата за предприетите от ЕС стъпки по време на поредицата международни конференции в Чикаго, Кабул, Бон и Токио, на които беше договорена цялостна международна рамка, съдействаща за по-голяма сигурност и развитие в Афганистан след края на преходния период. С правителството на Афганистан бяха проведени два кръга преговори по дългосрочно споразумение за сътрудничество в областта на партньорството и развитието, което ще съставлява правната основа за работата на ЕС с Афганистан през следващите години. Съвместяващият функциите на ръководител на делегация и СПЕС Вигаудас Ушацкас продължи да изпълнява важна роля за координиране и засилване на присъствието на ЕС на място, в съответствие с плана за действие на ЕС за Афганистан и Пакистан.

През 2012 г. **EUPOL Afghanistan** продължи да оказва съдействие на афганистанските колеги по линия на трите програмни стълба (институционална реформа на Министерството на вътрешните работи, превръщане на афганистанската национална полиция в професионална и изграждане на връзки между полицията и сектора на правосъдието), в тясно сътрудничество с международните партньори. Поемането на отговорността за сигурността от афганистанските сили за национална сигурност оказва пряко въздействие върху присъствието на EUPOL през 2012 г. и доведе до преустановяването на присъствието на редица места. В съответствие с преходния процес и за да се гарантират трайни постижения, мисията постави особен акцент върху повишаването на инициативността на Афганистан и капацитета на Министерството на вътрешните работи и полицията. Във връзка с това EUPOL съсредоточи допълнителни усилия в курсовете за обучение на обучаващи и върху постоянни афганистански институции с ключово значение като полицейския колеж и Центъра за управление на престъпността. В резултат на стратегическия преглед на мисията през 2012 г. държавите членки решиха да удължат мандата на EUPOL до края на 2014 г., при запазване на същия функционален фокус и съсредоточаване на присъствието на EUPOL извън Кабул на по-малко места.

5.3.3. През юни 2012 г. по време на посещението на ВП/ЗП в Исламабад бе поставено началото на стратегическия диалог между ЕС и **Пакистан**⁵⁴. Диалогът се основава на нова политическа рамка — Петгодишния план на ангажиментите между ЕС и Пакистан, — която беше одобрена от Съвета на 23 януари. Целта на плана е подобряване на сътрудничеството с Пакистан на основата на широка политическа рамка и разгръщане на отношенията по широк кръг въпроси, включително сигурността, демокрацията, управлението, правата на човека, социално-икономическото развитие, търговията и енергетиката. Като подготовка за евентуално наблюдение на парламентарните избори, които се очаква да се проведат през пролетта на 2013 г., от 18 октомври до 6 ноември 2012 г. ЕС разположи на място проучвателна мисия за оценка на избори. В заключенията на Съвета от юни 2012 г. относно Пакистан се подчертава ангажиментът на ЕС да оказва съдействие на Пакистан в периода преди и след изборите, но и загрижеността, че е необходимо страната да увеличи усилията за реформи в политиката, икономиката, фискалната и енергийната област. През ноември 2012 г. предвид безпрецедентните и опустошителни наводнения в Пакистан в сила влязоха извънредни, автономни търговски преференции, които ще действат до декември 2013 г. По пътя на диалога и сътрудничеството ЕС продължи да търси заедно с Пакистан решение на въпроси, свързани с правата на човека. Политическият диалог на равнище политически директори, проведен през декември в Брюксел, предостави допълнителна възможност за задълбочаване на диалога в областта на външната политика и политиката на сигурност. По този повод беше постигната договореност да бъде сложено началото на диалог на място по правата на човека, както и на специален диалог по въпросите на неразпространението и разоръжаването. В областта на борбата с тероризма през януари 2012 г. започна диалогът между ЕС и Пакистан по борбата с тероризма.

5.3.4. ЕС изрази безпокойство от политическото насилие в **Бангладеш** и продължи да води диалог с правителството и други имащи отношение участници по въпроси на здравето и безопасността в предприятия, обслужващи пазара на ЕС. Ключови приоритети на ЕС останаха подкрепата за демократичните институции, намаляването на бедността, социалното приобщаване, отношението към бежанците и етническите малцинства и борбата с изменението на климата. ЕС работеше по тези въпроси чрез програмите си за сътрудничество за развитие и чрез политически диалог, включително на най-високо равнище. ЕС си сътрудничеса с Бангладеш с цел постигане на амбициозни резултати в международните преговори в областта на изменението на климата.

⁵⁴ На 26 октомври 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно дискриминацията спрямо момичетата в Пакистан, в частност случая на Малала Юсафзай (P7_TA(2012)0401).

5.3.5. През март 2012 г. ЕС бе един от инициаторите на резолюция на Съвета на ООН по правата на човека за насърчаване на помирението и отговорността, в която към **Шри Ланка** бе отправен призив да изпълни конструктивните препоръки на собствената си комисия за извличане на изводи и помирение, да предприеме всички необходими стъпки за разследване на твърденията за нарушения на международното право и да представи цялостен план за действие, в който да се описват подробно предприетите от правителството стъпки. Въпроси за правата на човека бяха поставени и по време на Всеобщия периодичен преглед през ноември 2012 г. Успоредно с това ЕС и Шри Ланка разработиха варианти за подобряване на сътрудничеството в различни технически области, а чрез предоставяната помощ за развитие ЕС играеше активна роля в областта на възстановяването след конфликт.

5.3.6. През 2012 г. младата демократична система на **Малдивите** бе подложена на сурово изпитание. След седмици на водени от опозицията протести и бунт на полицията през февруари 2012 г. първият демократично избран президент Мохамед Нашид подаде оставка и бе заменен на президентския пост от бившия вицепрезидент Уахид. В декларация от името на ЕС ВП/ЗП призова политическите партии да влязат в политически диалог с оглед на укрепването на демократичния процес и провеждането на президентските избори, понастоящем предвидени за втората половина на 2013 г.

5.4. ТИХООКЕАНСКИ РАЙОН

5.4.1. Въз основа на посещенията на председателя Барозу през септември 2011 г. и на ВП/ЗП през октомври 2011 г. ЕС и **Австралия** продължиха обмена и диалога помежду си с оглед на разширяване на сътрудничеството в областта на външните работи и политика за сигурност, управлението на кризи, помощта за развитие и глобалните въпроси като изменението на климата или енергетиката. След одобряването през октомври 2011 г. на мандата за договаряне на рамково споразумение между ЕС и Австралия, през 2012 г. беше отбелязан добър напредък в преговорите.

На 27 юли в Канбера се състоя политическият диалог между ЕС и Австралия относно Азия, на който бяха обсъдени задълбочено събитията в широкия Азиатско-Тихоокеанския район, където двете страни имат многобройни общи интереси и близост в становищата, в който Австралия би приветствала една по-голяма ангажираност от страна на ЕС. На 7 ноември в Канбера се проведе стратегически диалог и диалог по сигурността между ЕС и Австралия на равнище политически директори (включително консултации с Департамента на външните работи и търговията, със заместник-съветника по националната сигурност, Националната служба за оценка и Австралийската организация за сигурност и разузнаване) с обширен дневен ред, обхващащ наред с другото въпроси на сигурността в Азиатско-Тихоокеанския район, Мианмар/Бирма, Индонезия, Фиджи, Папуа Нова Гвинея, Иран, Сирия, Египет, Близкоизточния мирен процес, Афганистан, Пакистан, борбата с тероризма, неразпространението и сътрудничеството в управлението на кризи.

ЕС прикани Австралия да участва в EUCAP NESTOR и EUAVSEC. С добри темпове напреднаха преговорите по рамково споразумение за участие на Австралия в операции за управление на кризи. След като бъде сключено, това споразумение ще предостави платформа за по-широко участие на Австралия в операциите по линия на ОПСО.

5.4.2. Нова Зеландия. През годината бяха обменени виждания по въпроси от геополитическо значение и от взаимен интерес, които се изразяваха в консултации между главния оперативен директор на ЕСВД и Министерството на външните работи и търговията, Департамента на министър-председателя и кабинета в Уелингтън, министъра на външните работи и министъра на търговията в Оукланд. Бяха проведени и първите неофициални разговори между ЕС и Нова Зеландия по въпросите на сигурността на равнище политически директори, в това число консултации с министъра на отбраната, министъра на външните работи и разузнавателните служби на Нова Зеландия.

Нова Зеландия продължи да участва в ОПСО със значителен принос. На 18 април 2012 г. по време на срещата на министъра на външните работи Мъри Маккъли с ВП/ЗП в Брюксел беше подписано рамково споразумение за участието на Нова Зеландия в операции на ЕС за управление на кризи. Нова Зеландия бе поканена да участва в EUCAP NESTOR.

След като изигра ценна роля в рамките на EUPOL Afghanistan от 2007 г. насам, през септември 2012 г. Нова Зеландия обяви решението си да преустанови разполагането на полицейски служители до края на годината, както и да изтегли от Афганистан новозеландския екип за възстановяване на провинцията след приключването на прехода в областта, където той действа.

5.4.3. Фиджи. През 2012 г. ЕС продължи да следи внимателно програмата за демократизация и началото на конституционния процес. ЕС реши да удължи т.нар. подходящи мерки (съгласно член 96 от Споразумението от Котону и член 37 от Инструмента за сътрудничество за развитие) за още 12 месеца, но като първоначален, все още предпазлив сигнал прие да започне дискусии с Фиджи за програмиране по линия на 11-ия Европейски фонд за развитие, като същевременно повтори призива за премахване на оставащите ограничения, свързани със зачитането на демократичните принципи, правовия ред, правата на човека и основните свободи.

5.4.4. Десет години след обявяването на независимостта на **Източен Тимор** през 2012 г. в страната се проведе успешно президентски и парламентарни избори — крайъгълен камък по пътя на Източен Тимор към стабилна демокрация. ЕС разположи мисия за наблюдение на изборите, а Европейският парламент изпрати делегация, която да наблюдава парламентарните избори. ЕС окачестви и двата изборни процеса като мирни, приобщаващи и прозрачни.

5.4.5. След бурните, но в крайна сметка успешни национални избори през 2012 г. в **Папуа-Нова Гвинея** бе извършена смяна на поколенията в ръководството, като същевременно бе запазена политическата стабилност. Начело с министър-председателя Питър О'Нийл новото правителство предприе редица инициативи, сред които съсредоточаването върху образованието, здравните услуги и антикорупционните мерки.

6. АФРИКА

По отношение на Африка ЕС съсредоточи усилията си върху укрепването на стратегическите партньорства с Африканския съюз и Южна Африка, работата чрез ГД „Сътрудничество за развитие“ за постигане на целите на ЕС в областта на политиката за развитие с нашите африкански партньори посредством прилагането на „Програмата за промяна“, както и съвместна работа с регионални и международни организации за разрешаване на специфични за отделни държави кризи чрез прилагането на цялостен и регионален подход, в който водещо място да заемат въпросите на правата на човека и управлението. По-конкретно през годината на редица места се задълбочи сътрудничеството между ЕС, АС и ООН. В Сомалия, където ЕС е сериозно ангажиран с операция Atalanta, EUTM и с финансирането на AMISOM за няколко години, беше отбелязан реален напредък след прилагането на Стратегията на ЕС за Африканския рог (приета в края на 2011 г.), Лондонската конференция през февруари и координираната международна подкрепа за края на прехода. Освен това ЕС подкрепи усилията на АС в Судан, като страната отбеляза известен напредък, въпреки че ситуацията продължи да бъде доста неустойчива. В ДРК, Гвинея Бисау и Мали ЕС се включи активно в отговор на ескалиращите кризи. Превантивната дипломатия в други държави от района на Сахела, Гвинея и Малави предотврати влошаването на положението там, а мисиите на ЕС за наблюдение на избори изиграха важна роля в Сиера Леоне, Сенегал и Замбия. Подписването на документа „Съвместен път напред“ с Ангола отбеляза нов етап в отношенията с тази бързоразвиващата се държава.

6.1. ЕС—АС

Продължиха диалогът и сътрудничеството между ЕС и Африканския съюз (АС) по въпроси на политиката и сигурността. На 29 май, в контекста на изпълнението на съвместната стратегия на Африка и ЕС, Комитетът по политика и сигурност на ЕС и Съветът за мир и сигурност на АС проведе своята 5-а съвместна консултативна среща във време на постоянни предизвикателства в Африканския рог и тежки политически, хуманитарни кризи и кризи на сигурността в някои части на Западна Африка. По време на дискусиите, основен акцент в които бяха Сомалия, Судан и Южен Судан, Гвинея Бисау, Сахелът и Мали, двете страни потвърдиха ангажимента си да увеличават съвместните усилия за предотвратяването и разрешаването на кризи. Те изтъкнаха отново ангажимента си да повишават координацията по глобални въпроси и да продължат сътрудничеството по Африканската архитектура за мир и сигурност и отчетоха необходимостта от предвидимо, гъвкаво и устойчиво финансиране за оглавяваните от АС мироопазващи операции.

По линия на Инструмента за подкрепа на мира в Африка през 2012 г. ЕС поднови подкрепата си за африканската архитектура за мир и сигурност с цел укрепване на единдействието между АС и регионалните икономически общности/регионалните механизми, способностите на Африканската континентална система за ранно предупреждение, функционирането на посредническите структури като групата на мъдрите, и операционизирането на африканските сили в състояние на готовност, както и подкрепа за стратегическия, политически, изпълнителен и управленски капацитет на Африка. ЕС продължи да предоставя значителна финансова подкрепа (167 милиона евро) за две операции за подкрепа на мира в Африка: мисията на АС в Сомалия (AMISOM) и мисията на Икономическата общност на централноафриканските държави (ECCAS) за консолидиране на мира в Централноафриканската република (MICOPAX). Посредством механизма за ранно реагиране ЕС подкрепи африканските посреднически усилия за прилагането на Пътната карта за излизане от кризата в Мадагаскар и инициативата на Междуправителствения орган за развитие за участие в предизборната мирна кампания в Кения.

Специалният представител на ЕС за АС, г-н Гари Куинс, продължи да работи активно с АС и държавите — членки на АС, като поддържаше връзка с Комитета по мира и сигурността на АС и оказваше съдействие за прилагането на Африканската архитектура за мир и сигурност. Той допринесе и за прилагането на политиката на ЕС по правата на човека в Африканския съюз, която е от решаващо значение предвид набраната инерция в прилагането на африканската архитектура в областта на управлението.

6.2. ЗАПАДНА АФРИКА

6.2.1. Изпълнението на стратегията на ЕС за сигурност и развитие в **Сахела** продължи през цялата година, а направеният преглед показва конкретен напредък и постигнати резултати във всичките четири основни направления: (i) развитие, добро управление и решаване на вътрешни конфликти; (ii) политически и дипломатически аспект (iii) сигурност и правов ред; (iv) борба с радикалния екстремизъм. Приемането и прилагането на стратегията беше особено навременно, въпреки че се налага да бъдат внесени някои изменения в контекста на събитията в Мали и в други части на Сахела. **Мали, Мавритания и Нигер** останаха фокус на стратегията, като същевременно се търсеше по-нататъшно разширяване в контекста на постоянните предизвикателства, пред които се изправя регионът.

6.2.2. През януари 2012 г. в северната част на **Мали**⁵⁵ зачестиха операциите на бунтовническите сили, снабдени с незаконно внесено оборудване от съседни страни. През март държавен преврат доведе до сваляне на цивилното правителство и ускори кризата в страната. Впоследствие въоръжени групировки завзеха контрола върху цялата северна част на страната, което предизвика безизходица, продължила до края на 2012 г. От началото на кризата в Мали ЕС подкрепяше страната, като съдействаше активно на регионалните организации (Икономическата общност на западноафриканските държави и Африканския съюз) в усилията им за намиране на решение, и многократно, включително в няколко заключения на Съвета, изтъкваше пълната си подкрепа за териториалната цялост на Мали и за политическо уреждане на кризата чрез диалог с представители на нетерористични групи. Същевременно ЕС подкрепяше твърдо и последователно цивилния преход, който да доведе до избори възможно най-бързо. След преврата сътрудничеството с Мали беше временно преустановено, а възобновяването му зависи от напредъка в процеса на преход⁵⁶. ЕС участва много активно и в приемането на три епохални резолюции на Съвета за сигурност на ООН (2056/12, 2071/12 и 2085/12), в които беше заявена подкрепата на международната общност за демокрацията, правовия ред и целостта на Мали. Освен това ЕС взе активно участие в борбата с хуманитарната криза в района на Сахела, като бързо предостави помощ в големи размери на застрашеното население.

⁵⁵ На 20 април 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението в Мали (P7_TA(2012)0141), а на 14 юни 2012 г. — резолюция относно положението с правата на човека и сигурността в района на Сахела (P7_TA(2012)0263).

⁵⁶ Сътрудничеството за развитие беше възобновено през 2013 г.

В този контекст и като част от постоянния ангажимент за преодоляване на предизвикателствата за сигурността в района на Сахела ЕС започна нова мисия по линия на ОПСО — „EUCAP-Sahel/Niger“, целяща подобряване на капацитета на силите за сигурност на Нигер (жандармерията, националната полиция и националната гвардия) с цел ефективна и координирана борба с тероризма и организираната престъпност. След надлежно одобрение на концепцията за управление на кризи и решението на Съвета, през юли 2012 г. мисията EUCAP-Niger-Sahel стартира и бяха разположени около 50 международни полицейски и военни експерти. Освен това ЕС продължи подготовката за друга мащабна операция по линия на ОПСО — мисията на ЕС за обучение в Мали, която е неразделна част от цялостния подход на ЕС към положението в Мали и в района на Сахела в съответствие с Резолюция 2085/12.

6.2.3. Новото ръководство на **Нигерия**⁵⁷ се сблъска с нови прояви на тероризъм, тъй като агресивните екстремистки действия на движението „Боко Харам“ продължиха. Тероризмът остана най-сериозният проблем за сигурността. Над държавни органи, християни и умерени мюсюлмани бяха извършени множество терористични нападения, които бяха осъдени от ВП/ЗП и важни фактори на международната общност. Въпросът със сигурността зае централно място по време на третата среща на министрите по линия на „Съвместен път напред ЕС—Нигерия“, проведена в Абуджа през февруари 2012 г. В резултат на срещата беше установен местен диалог по въпросите на мира, стабилността и сигурността.

6.2.4. През август 2013 г. **Гамбия** наруши действащия от 27 години мораториум върху смъртното наказание, като екзекутира тайно девет осъдени на смърт затворници. В отговор на последвалото осъждане от страна на международната общност мораториумът беше възстановен няколко седмици по-късно и оттогава не се извършвани екзекуции. Случилото се подчерта влошаващото се състояние на правата на човека в Гамбия през 2012 г. С подкрепата на регионалните фактори и по-специално на Африканския съюз ЕС продължи да поставя пред властите въпроса за управлението и човешките права в Гамбия. През 2012 г. бяха направени няколко изявления на ВП/ЗП и нейния говорител, както и изявления на място, които засегнаха ключови въпроси и призоваха Гамбия да изпълнява международните си ангажименти.

⁵⁷ На 15 март 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението в Нигерия (P7_TA(2012)0090).

6.2.5. Провеждането на парламентарни избори в **Кот д'Ивоар** и предаването на бившия президент Гбагбо на Международния наказателен съд бяха важни стъпки по пътя към помирението. Страната обаче остана белязана от насилие и напрежение. ЕС продължи да подкрепя стабилизацията след кризата, правосъдието и помирението; ограничителните мерки постепенно бяха вдигнати. През 2012 г., в отговор на предишната визита на президента Уатара в Брюксел, председателите Ван Ромпъой и Барозу, както и комисарят Пиебалгс, посетиха Кот д'Ивоар. Тези посещения бяха още една възможност ЕС да изтъкне подкрепата си за демокрацията, развитието, правосъдието и помирението в Кот д'Ивоар, включително чрез безпристрастно правосъдие и реформа в сектора на сигурността.

6.2.6. След осъществения през април 2012 г. държавен преврат сътрудничеството с **Гвинея Бисау**⁵⁸ беше преустановено и оттогава е замразено. Понастоящем има активност само в областта на пряката хуманитарна помощ и подкрепата за населението. ЕС осъди незабавно преврата, призова настойчиво за възстановяване на гражданското управление и наложи ограничителни мерки на отговорните лица. Впоследствие призивът беше повторен в Резолюция 2048/12 на Съвета за сигурност на ООН и бяха наложени санкции на ООН. ЕС сътрудничи активно с АС, ООН, Икономическата общност на западноафриканските държави и Общността на португалскоезичните страни за намирането на демократичен консенсусен изход от кризата. Реформата в сектора на сигурността, възстановяването на военната йерархия и ненамесата на силите за сигурност в гражданските работи са предпоставка за намирането на трайно решение, част от което трябва да бъдат също демократичните избори и строгото съблюдаване на човешките права.

6.2.7. След напредъка в прехода към демокрация в **Гвинея** ЕС успя да отстрани оставащите пречки пред подписването на националната примерна програма по линия на 10-я Европейски фонд за развитие, което се състоя през декември 2012 г. Сред важните предстоящи събития са дълго отлаганите парламентарни избори, насрочени за септември 2013 г. Освен това все още е в сила оръжейно ембарго. Пет лица, за които се смята, че са отговорни за проявите на насилие през септември 2009 г., остават обект на санкции на ЕС.

⁵⁸ На 13 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно военния преврат в Гвинея Бисау (P7_TA(2012)0247).

6.3. ИЗТОЧНА АФРИКА

6.3.1. Африканският рог През 2012 г., като част от цялостния подход към дейността си в региона, ЕС осъществи активна работа по прилагането на своята Стратегическа рамка за Африканския рог. За тези усилия принос имаха СПЕС за Африканския рог Александър Рондос, и СПЕС за Судан и Южен Судан Розалинд Марсдън.

ЕС съдейства за подобряването на положението в **Сомалия**, която от дълго време продължава да бъде основен източник на нестабилност в района на Африканския рог. ЕС продължи да предоставя подкрепа в областта на политиката и сигурността за Сомалия и Африканския съюз чрез мисията на АС в Сомалия AMISOM⁵⁹. ЕС пое водеща роля при подпомагането на края на прехода в Сомалия през септември 2012 г., по-специално чрез усилията на базираната в Найроби мисия на ЕС за Сомалия и СПЕС за Африканския рог. В отговор на новата политическа ситуация ЕС адаптира всеобхватния си подход към Сомалия с цел по-пряка работа със сомалийското федерално правителство и подкрепа на приоритетите на страната. ЕС допринесе за изграждането на собствени сили за сигурност на Сомалия, а през 2012 г. установената в Уганда военна мисия EUTM Somalia обучи успешно сомалийските сили за сигурност⁶⁰. Обучените от EUTM части, прегрупирани в Сомалия, съставляват ядрото на националните въоръжени сили на Сомалия и до края на 2012 г. заедно с AMISOM играха решаваща роля за подобряването на положението със сигурността в Сомалия. Като знак за ангажираността на ЕС с процеса в Сомалия след края на прехода и с по-доброто управление, развитието и сигурността в страната през август 2012 г. ВП/ЗП посети Могадишу.

⁵⁹ След приемането на Резолюция 2036 на Съвета за сигурност на ООН, с която беше значително повишена горната граница за войските, ЕС продължи да оказва значителна подкрепа за AMISOM чрез Инструмента за подкрепа на мира в Африка (ИПМА) под формата на допълнителни средства в размер на повече от 150 милиона евро за войските на AMISOM, като така общият размер на договорения принос чрез ИПМА за AMISOM достигна 411 милиона евро. Чрез тази подкрепа за африканските войски ЕС допринесе за подобряването на положението със сигурността в Сомалия.

⁶⁰ До момента ЕС е допринесъл за обучението на около 3000 сомалийски войници. Обучението включваше също въпроси като международната хуманитарна помощ и правата на човека, както и защитата на цивилни лица и специфичните потребности от закрила на жените и децата.

Широк спектър от текущи проекти в областта на сътрудничеството за развитие и четири операции и мисии по линия на ОПСО (EUNAVFOR Atalanta, EUTM Somalia, EUCAP Nestor и EUAVSEC на летището в Джуба) в Африканския рог допринесоха в значителна степен за постигането на целите на стратегическата рамка. През март 2012 г. започна да действа оперативен център на ЕС в подкрепа на планирането и улесняването на координацията на мисиите и операциите на ЕС по линия на ОПСО (с изключение на EUAVSEC) под ръководството на Комитета по политика и сигурност (КПС).

В изпълнение на мандата си до декември 2014 г. военноморската операция EUNAVFOR Atalanta направи възможно благополучното доставяне на хранителни помощи от кораби на Световната продоволствена програма и осигури охрана на повече от 120 търговски кораба до Могадишу, Сомалия. Защита беше осигурена на също толкова застрашени кораби, извършващи доставки за мисията на АС в Сомалия (AMISOM). EUNAVFOR Atalanta съдейства успешно за намаляването на пиратски нападения през първата половина на 2012 г. Освен военните действия по море, от март 2012 г. операцията получи мандат да прекъсне логистичните вериги на пиратите край бреговете на Сомалия, като разстрои „бизнес модела“ на пиратството. ЕС се включи и в множество действия срещу пиратството чрез партньорства с ООН, Международната контактна група във връзка с пиратството и Международната морска организация⁶¹.

С цел да се укрепят морският капацитет на Джибути, Кения, Танзания и Република Сейшели и правовият ред (първоначално в сомалийските региони Пунтланд и Сомалиланд) чрез подкрепа за изграждането на брегова полиция, през юли 2012 г. стартира нова цивилна мисия по линия на ОПСО за изграждане на капацитет в региона на Африканския рог. Усилията на EUCAP NESTOR първоначално са съсредоточени върху Джибути, Кения, Република Сейшели и Сомалия.

⁶¹ Освен това, за да се сложи край на безнаказаността в Индийския океан, заподозрените в пиратство лица (или осъществяващи въоръжен грабеж в открито море) трябва да бъдат предавани от корабите на EUNAVFOR на държави, които са потърпевши от пиратството и имат готовност да водят съдебно преследване и да изправят заподозрените лица пред съд. ЕС продължи да предава лица, заподозрени в пиратски действия, на държави, с които има действащи двустранни споразумения (Република Сейшели и Мавриций), и предоставяше подкрепа за съдебните структури в тези страни. ЕС допринесе за справянето с финансовите потоци на пиратството. В редица държави — членки на ЕС, продължават разследванията на лица, заподозрени в пиратство, а координацията между прокурори и правоприлагащи органи вече дава резултати, които вдъхват надежда. През януари 2012 г. в рамките на Европол започна работа нидерландско-германски съвместен разследващ екип за проследяване на финансови потоци. Европол и Интерпол си сътрудничат тясно в събирането и анализирането на данни за случаи на пиратство и в момента се разработват варианти за подобряване на възможността агенциите да получават подходяща информация от EUNAVFOR.

6.3.2. Въпреки подписването на пакет от споразумения в Адис през септември 2012 г., ЕС остава загрижен от липсата на напредък за уреждане на нерешените въпроси по всеобхватното мирно споразумение между **Судан и Южен Судан** и от забавянията в прилагането на споразуменията. ЕС продължи да следи с особено внимание положението със сигурността и произтичащите от това хуманитарни кризи в провинция Сини Нил, Южен Кордофан⁶², Дарфур и Абией. Заедно с АС, ООН и международните партньори специалният представител на ЕС за Судан и Южен Судан продължава да оглавява усилията на ЕС в подкрепа на преговорния процес между двете държави и вътрешното развитие в Судан и Южен Судан⁶³.

Първото посещение на президента Кийр в Брюксел през март 2012 г. беше важен момент в изграждането на тясно и дългосрочно партньорство с Южен Судан, обхващащо широк кръг въпроси — от сътрудничеството за развитие до мира и сигурността. Освен пилотното съвместно програмиране на помощта на ЕС за развитие за Южен Судан, през октомври 2012 г. ЕС стартира мисията EUAVSEC за укрепване на сигурността на международното летище в Джуба.

6.3.3. През 2012 г. в **Кения** се активизира подготовката за общите избори, насрочени за март 2013 г. - първи тест за новата конституция на страната, новата избирателна рамка и реформираната съдебна система. Претърпели мащабна реформа, тези избори ще бъдат решаващи за страната и региона. ЕС придава голямо значение на тези избори и подпомага подготовката им все по-активно. През август 2012 г. ВП/ЗП посети Кения, за да изрази решимостта си да подкрепи страната в усилията ѝ за осъществяване на надежден изборен процес. През октомври ЕС изпрати в страната проучвателна мисия, която да оцени условията за разполагане на мисия на ЕС за наблюдение на избори⁶⁴.

⁶² На 15 септември 2011 г. Европейският парламент прие резолюция относно Судан: положението в Южен Кордофан и избухването на въоръжен конфликт в провинция Сини Нил (P7_TA-PROV(2011)0393).

⁶³ На 13 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението в Судан и Южен Судан (P7_TA-PROV(2012)0248).

⁶⁴ От януари 2013 г. в Кения е разположена мисия за наблюдение на избори, която да направи задълбочена и цялостна оценка на изборния процес и така да повиши прозрачността му.

6.3.4. По отношение на **Мадагаскар**⁶⁵ продължава да се прилага член 96 от Споразумението от Котону. Въпреки това благодарение на положителното развитие в политическата обстановка (пътна карта, подписана с посредничеството на Южноафриканската общност за развитие) наложените съответни мерки бяха изменени през декември 2011 г., което позволи на ЕС да окаже обвързана с условия подкрепа за текущия процес на преход. През декември 2012 г. тези мерки бяха удължени дотогава, докато Съветът прецени, че са проведени надеждни избори и конституционният ред е възстановен.

6.3.5. **Етиопия** се справи с прехода от 14-годишното управление на Мелес Зенави, като през септември 2012 г. в съответствие с Конституцията назначи за министър-председател бившия заместник министър-председател Хайлемариам Десалегн. Промените в ръководството след разместванията в кабинета през ноември ще бъдат подложени на проверка по време на конгреса на Народния революционен демократичен фронт на Етиопия през март 2013 г. и на насрочените за април местни избори. Поемането от министър-председателя Хайлемариам на председателството на АС от януари 2013 г. е доказателство, че страната продължава да играе важна роля за стабилността в региона. Освен новаторския Европейски бизнес форум, който започна да действа през май 2012 г., наскоро ЕС заедно с Норвегия и етиопското правителство прие съвместна програмна стратегия за взаимно сътрудничество за развитие в страната.

6.4. ЦЕНТРАЛНА АФРИКА

6.4.1. **Демократична република Конго (ДРК)/регион на Големите африкански езера.** След президентските и парламентарни избори в ДРК през ноември 2011 г. ЕС призова за по-нататъшни усилия, за да се гарантира повишена отчетност и доверие в следващите етапи на изборния цикъл (провинциални и местни избори)⁶⁶.

⁶⁵ На 9 юни 2011 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението в Мадагаскар (P7_TA-PROV(2011)0270).

⁶⁶ На 13 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно наблюдението на изборите в Демократична република Конго (P7_TA(2012)0252), а на 13 декември 2012 г. — резолюция относно положението в Демократична република Конго (P7_TA(2012)0511).

От средата на 2012 г. обаче определящи за политическото положение и сигурността бяха бунтът на M23, кризата в източната част на ДРК и последвалите дипломатически инициативи за възстановяване на мира (Международна конференция за региона на Големите африкански езера/Кампала, рамково споразумение на ООН). Във връзка с това през юни, ноември и декември Съветът прие заключения относно ДРК/Големите езера, в които беше изразена дълбока загриженост от положението в провинциите Киву и бе осъден бунтът. Съветът призова също за конструктивно сътрудничество в региона, като същевременно насърчаваше търсенето на изход от кризата, който да бъде основан на диалог и да е насочен към справяне с първопричините за конфликта на регионално равнище и равнище ДРК. В същия дух председателят Ван Ромпъой (септември, октомври) и ВП/ЗП (юли, ноември) изразиха безпокойство и отправиха препоръки от името на ЕС.

Понастоящем в ДРК са разположени две мисии на ОПСО за реформа в сектора на сигурността: EUSEC ДР Конго и EUPOL ДР Конго. През септември 2012 г. мандатът на двете мисии беше удължен до 30 септември 2013 г., след което ще последва заключителна преходна фаза от дванайсет месеца с цел предаване на функциите.

EUSEC ДР Конго предоставя консултации и помощ във връзка с реформата в отбраната (като част от реформата на сектора за сигурност) в ДРК, като целта е да се оказва съдействие на властите в изграждането на апарат в областта на отбраната, действащ на основата на демократичен контрол и способен да гарантира сигурността на народа на Конго⁶⁷. Освен това мисията оказва помощ на конгоанците в изграждането на логистични способности и провежда дейност за предотвратяване нарушенията на човешките права, включително сексуалното насилие.

⁶⁷ Основните функции на мисията са: подкрепа на стратегическо равнище за Министерството на отбраната на Конго и военните служители, в това число подкрепа за Генералния инспекторат; модернизиране и укрепване на администрацията и управлението на човешки ресурси; възстановяване на системата за обучение посредством подкрепа за главното командване във военните училища и разработване на цялостна политика за обучението.

През 2012 г. EUPOL ДР Конго продължи да подкрепя реформата в сектора на сигурността в областта на полицейската дейност и взаимодействието ѝ със съдебната система чрез наблюдение, насочване и консултиране, като съдейства на Министерството на вътрешните работи и сигурността и на националната конгоанска полиция в прилагането на плана за действие относно полицията и свързаната с него законодателна рамка. Като координира дейността си с усилията на местно и международно равнище, мисията допринася и за повишаването на оперативния капацитет на полицията посредством насочване, наблюдение, консултиране и обучение. Освен това мисията подпомага борбата с безнаказаността в областта на човешките права и сексуалното насилие чрез партньорството си с УНИЦЕФ за засилване на дейностите за защита на децата и съдейства за укрепването на взаимодействието между полицията и съдебната власт.

6.4.2. В заключенията на експертната група на ООН от юни и декември 2012 г. се съдържаха сведения за подкрепа от страна на **Руанда** за милициите от М23 в Източно Конго. Във връзка с това през септември Съветът прие заключения относно ДРК/Руанда, в които се изтъкваше необходимостта Руанда да прекрати всякаква подкрепа и открито да осъди М23, да зачита суверенитета и териториалната цялост на ДРК, да продължи да си сътрудничи с експертната група на ООН и да работи конструктивно с ДРК и страните от региона за намирането на трайно политическо решение на първопричините за конфликта.

6.4.3. Положението в **Централноафриканската република (ЦАР)** остана сложно, а напредъкът на мирния процес — ограничен. Всички политически заинтересовани страни обаче възобновиха преките разговори и започнаха поредица дискусии за приемането с консенсус на проектозакон за реформа на изборния кодекс. Продължи активният диалог на ЕС с властите на ЦАР. ЕС продължи да съсредоточава усилията си върху процеса на национално помирение и укрепване на мира в страната, включително чрез съдействие и за оглавяваната от Икономическата общност на централноафриканските държави операция в подкрепа на мира в ЦАР (MICORAX) и/или чрез мобилизиране на допълнителни средства в подкрепа на демобилизацията в рамките на текущата програма за разоръжаване, демобилизация и реинтеграция.

6.5. ЮЖНА АФРИКА

6.5.1. Петата ежегодна среща на високо равнище между ЕС и **Южна Африка** се състоя на 18 септември 2012 г. в Брюксел. Срещата беше кулминационната точка на година, изпълнена с активен политически диалог и задълбочено сътрудничество в областта на политиката. Част от това сътрудничество бяха четвъртите двустранни консултации по политиката и сигурността на 30 април в Брюксел, 13-ото заседание на Съвместния съвет за сътрудничество на 17 юли в Претория и 11-ят диалог по политиката на министерско равнище на 24 август в Претория, на който присъстваха ВП/ЗП и министърът на външните работи на Южна Африка Маите Нкоана-Машабане. Всички тези събития способстваха за постигането на значим напредък в партньорството и за постепенното задълбочаване на политическия диалог по въпроси на външната политика. Продължи плодотворният диалог по секторните политики в различни области — от търговията до сътрудничеството за развитие, околната среда, енергетиката, изменението на климата, образованието, мобилността, науката и технологиите.

На 19 ноември Съветът официално установи диалог по правата на човека между ЕС и Южна Африка, който ще се провежда ежегодно и ще обхваща съответни въпроси, свързани с правата на човека, демокрацията и правовия ред⁶⁸.

⁶⁸ На 13 септември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно убийствата на стачкуващи миньори в Южна Африка (P7_TA(2012)0354).

6.5.2. Ангола. След официалното посещение на председателя Жозе Мануел Барозу в Луанда през април, през юли 2012 г. в Брюксел бе подписан документът „Ангола—ЕС: съвместен път напред“. Той проправя пътя за амбициозно политическо партньорство и засилено сътрудничество. Освен това страните обсъдиха пространно конфликта в региона на Големите африкански езера. ЕС оцени високо усилията на Ангола в Гвинея Бисау за демилитаризиране на политиката и за борба с трафика на наркотици. Общите избори в страната през август 2012 г., за които ЕС сформира експертна мисия и финансира проекти в областта на гражданското общество за свобода при упражняването на избирателния вот и прозрачност, бяха определени като успешни като цяло от присъстващите международни наблюдатели. Мисията на ЕС за оказване на експертна помощ при провеждането на избори установи някои пропуски в изборния процес и изрази готовност да окаже подкрепа на анголските власти, за да се гарантира ефективното им преодоляване при бъдещи избори.

6.5.3. Малави. След смъртта на президента Бингу ва Мутхарика ЕС подкрепи активно спазването на конституционно установения ред при прехвърлянето на правомощията, което на 7 април доведе до заемането на президентския пост от бившия вицепрезидент Джойс Банда. От встъпването си в длъжност президентът Банда предприе множество положителни стъпки за укрепване на доброто управление и за възвръщане на общественото доверие. Новото правителство преразгледа изцяло икономическите политики и подобри рязко влошилото се състояние на правата на човека в страната. ЕС отчете ангажимента на президента Банда по отношение на социалното правосъдие и правата на човека и я насърчи да продължи да провежда амбициозните нови политики за стабилизиране на икономиката (приемане на програма на МВФ през август 2012 г.) и да зададе курс към устойчив икономически растеж в дългосрочен план. През ноември 2012 г. президентът Банда взе участие в Европейските дни на развитието и се срещна с ВП/ЗП Аштън. През 2012 г. беше възобновено отпускането на бюджетна подкрепа от ЕС. През ноември 2012 г. бе приет законопроект за изменение на конституцията през 2014 г., който предвижда едновременното провеждане на тройни избори (президентски, парламентарни и местни)⁶⁹.

⁶⁹ Организирането на тройни избори би създавало значителни логистични, управленски и финансови предизвикателства. ЕС присъства като наблюдател на последните две провеждания на общи избори в Малави през 2004 г. и 2009 г., а през декември 2012 г. изпрати мисия за наблюдение на последващия етап след изборите с цел оценка на напредъка и преглед на подготовката за изборите през 2014 г.

6.5.4. По отношение на **Зимбабве** през февруари 2012 г. ЕС реши да извади от списъка за визова забрана и замразяване на активи 51 лица и 20 образувания. Освен това ЕС се ангажира в рамките на 6 месеца да преразгледа политиката си за развитие и да направи цялостен преглед на мерките. Впоследствие, през юли 2012 г. ЕС реши да преустанови прилагането на ограниченията по член 96 от Споразумението от Котону, свързани със сътрудничеството за развитие, и започна подготовка по стратегически документ за страната в рамките на следващия Европейски фонд за развитие. Това дава на ЕС възможност да работи пряко със и чрез правителството на Зимбабве. Освен това през юли ЕС изтъкна, че вследствие на постигнатия от политическите партии напредък по пътната карта на Южноафриканската общност за развитие е готов да адаптира допълнително политиката си относно мерките. В това отношение един мирен и убедителен конституционен референдум би представлявал важен етап в подготовката за демократични избори, които биха оправдали преустановяването на по-голямата част от всички целенасочени ограничителни мерки на ЕС срещу отделни лица и образувания. По отношение на процеса от Кимбърли (ПК) ЕС отново изигра водеща роля за постигането на консенсус за бъдещите стъпки по отношение на диамантената мина „Маранге“ в Зимбабве. Решението на пленарното заседание на ПК във Вашингтон през ноември за отмяна на специалните мерки за наблюдение на Маранге в Зимбабве беше положителна стъпка напред. Това е признание за значителния напредък на Зимбабве в спазването на ПК. ЕС оценява приноса на представителите на Коалицията на гражданското общество и приветства желанието на Зимбабве да продължи да полага усилия за постигане на съответствие с ПК с цел повишаване на прозрачността на произхода.

6.5.5. През юли 2012 г. председателят Барозу беше на официално посещение в **Мозамбик**, за да укрепи двустранните отношения, да обсъди бъдещото сътрудничество между ЕС и Мозамбик и многостранни въпроси, по-специално сътрудничеството с Общността на португалоезичните страни и португалоезичните страни в Африка и Източен Тимор. Барозу се срещна с президента на Мозамбик Гебуза, с говорителя на парламента Макамо и с членове на правителството.

7. АМЕРИКА

7.1. САЩ и КАНАДА

7.1.1. Съединените американски щати (САЩ) продължават да бъдат най-значимият глобален стратегически партньор на ЕС. ВП/ЗП и държавният секретар Хилари Клинтън осъществяваха чести и близки контакти през цялата година. ВП/ЗП често провеждаше срещи и със съветника по националната сигурност на САЩ Том Донилян. Годишната беше белязана от интензивно и ефективно сътрудничество между ЕС и САЩ в областта на външната политика на всички равнища в ЕСВД. Налице е тясно координиране на подпомагането на процеса на реформи в Северна Африка и Близкия изток, относно политическото и хуманитарното положение в Либия, както и относно санкциите спрямо Иран и Сирия, в допълнение към задълбочения диалог по отношение на дългосрочната перспектива за региона. Иран продължава да бъде ключов въпрос при сътрудничеството посредством процеса „Е3+3“ и засилените санкции. ЕС работи в тесен контакт с властите на САЩ, за да се гарантира, че съответните ни законодателства в областта на санкциите са приведени във възможно най-голямо съответствие. Хуманитарната помощ от ЕС и САЩ обхваща и бежанците от Сирия. Поет бе и съвместен ангажимент на високо равнище на Балканите, по-специално с цел нормализиране на отношенията между Косово и Сърбия. На 30—31 октомври ВП/ЗП и държавният секретар Клинтън посетиха заедно Босна и Херцеговина, Сърбия и Косово в рамките на добре координиран ангажимент към региона. Посредством участието си в групата за информация и координация в рамките на Източното партньорство, както и в срещата на донорите, посветена на Беларус, САЩ подкрепиха политиката на ЕС за насърчаване на демократичните и пазарни реформи в източното съседство на ЕС. ЕС и САЩ осъществиха тясно сътрудничество по отношение на Украйна, Беларус и Грузия преди и след провеждането на парламентарните избори в тези страни⁷⁰. Беше изпълнена пълна програма от срещи за политически диалог на всички равнища. Така нареченото „преориентиране“ на САЩ към Азия откри възможности за съвместна работа в региона, особено в Южна, Югоизточна и Северна Азия. Задълбочен диалог и сътрудничество белязаха областта на развитието, където ЕС и САЩ се съсредоточиха върху устойчивостта и продоволствената сигурност, бъдещето на Целите на хилядолетието за развитие, както и връзките между сигурността и развитието.

⁷⁰ Например съвместната статия на ВП/ЗП и държавния секретар Клинтън, посветена на Украйна и публикувана в *Ню Йорк Таймс* на 24 октомври.

Предвид споделеното предизвикателство за откриване на нови източници на растеж и заетост, ЕС и САЩ продължиха да търсят възможности за изграждането на по-близки икономически връзки⁷¹. В своя междинен доклад, публикуван на 19 юни, работната група на високо равнище по въпросите на заетостта и растежа отчита, че инструментът, който притежава най-голям потенциал за подпомагане на заетостта и насърчаване на растежа и конкурентоспособността от двете страни на Атлантическия океан, е всеобхватно трансатлантическо споразумение в областта на търговията и инвестициите. Предмет на проведеното на 5 декември в Брюксел заседание на енергийния съвет ЕС—САЩ беше енергийната сигурност посредством диверсификация на източниците и трасетата за доставки на газ и нефт. В хода на обсъжданията беше поставен акцент и върху стремежа към декарбонизация и повишаването на енергийната ефективност. ЕС и САЩ си сътрудничиха по ефективен начин в областта на управлението на кризи, като САЩ участват пряко в операцията по линия на ОПСО за управление на кризи в Косово (EULEX) и подпомогнаха усилията на ЕС в Сахела и Африканския рог. Следва да се отбележи и отличното сътрудничество между военноморските сили в Индийския океан (Combined Task Force 151 и Atalanta). В приноса си към прегледа на ЕСВД на партньорствата по линия на ОПСО САЩ разкриха волята си за укрепване на отношенията между ЕС и НАТО. Добро сътрудничество бе осъществено и в областта на правосъдието, свободата и сигурността. Отбелязан бе по-нататъшен напредък в преговорите за рамково споразумение за защита на личните данни в областта на правоприлагането, който бе потвърден в направеното на 21 юни съвместно изявление на министрите на държавите от ЕС и САЩ. На 1 юли влезе в сила новото споразумение между ЕС и САЩ за резервационните данни на пътниците. Съвместното стартиране на глобален алианс срещу сексуалното посегателство над деца в интернет на 5 декември на равнище министри свидетелства за споделения ангажимент за борба срещу киберпрестъпността.

7.1.2. В отношенията ЕС—**Канада** през 2012 г. преобладаваше серия от преговори от голямо значение, по-специално относно актуализирането на рамковото споразумение от 1976 г., което и двете страни искат да завършат през 2013 г., както и относно всеобхватно икономическо и търговско споразумение. В новото споразумение за стратегическо партньорство ще залегнат, под формата на правно обвързващ инструмент, политическият диалог, общите ангажименти и общите ценности в областта на човешките права, демокрацията, принципите на правовата държава, неразпространението, утвърждаването на Международния наказателен съд и борбата срещу тероризма. С това споразумение ще бъде предоставена рамка и на настоящото сътрудничество по въпросите на международния мир и сигурност. Значителен напредък бе постигнат и в преговорите за ново споразумение за резервационните данни на пътниците, което се очаква да бъде сключено през 2013 г. През 2012 г. ЕС имаше пълна програма на политически диалог с Канада. На 18 април ВП/ЗП прие в Брюксел министъра на външните работи Джон Бейрд. Канада продължи да допринася за мисиите на ЕС по линия на ОПСО в Афганистан и палестинските територии. Налице беше силно сътрудничество по въпроси като санкциите срещу Иран и Сирия.

⁷¹ На 23 октомври 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно търговските и икономическите отношения със Съединените щати (P7_TA(2012)0388).

7.2. ЛАТИНСКА АМЕРИКА и КАРИБИТЕ

МНОГОСТРАННИ ОТНОШЕНИЯ

7.2.1. БИРЕГИОНАЛНИ ОТНОШЕНИЯ (ЛАТИНСКА АМЕРИКА И КАРИБИТЕ)

През 2012 г. продължи укрепването на **отношенията с Латинска Америка и Карибите**.

Отбелязан бе по-нататъшен напредък в прилагането на резултатите от Срещата на високо равнище в Мадрид през 2010 г.: подписани бяха споразумението за асоцииране с Централна Америка и търговското споразумение с Колумбия и Перу⁷². Понастоящем фондацията ЕС—ЛАК функционира и извършва дейност в съответствие с работния си план. Механизмът за инвестиции в Латинска Америка продължи да бъде особено ефективен инструмент за подпомагане на инвестициите в региона, като беше разработен и инструмент за подпомагане на инвестициите за Карибите. Изпълнението на плана за действие от Мадрид продължи. Въпреки това през 2012 г. се забави ходът на преговорите ЕС—Меркосур за споразумение за асоцииране. Полагат се усилия за тяхното съживяване.

Продължи подготовката за **Срещата на високо равнище в Сантяго** на държавните и правителствените ръководители от ЕС и ЛАК⁷³.

⁷² На 13 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно Споразумението за търговия между ЕС и Колумбия и Перу (P7_TA(2012)0249), а на 11 декември 2012 г. — резолюция относно проекта на решение на Съвета за сключване на Споразумение за асоцииране между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Централна Америка, от друга страна (P7_TA(2012)0478). Освен това на 12 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно определяне на ново сътрудничество за развитие с Латинска Америка (P7_TA(2012)0235), а на 24 май 2012 г. — резолюция относно евентуалното оттегляне на Венецуела от Междумериканската комисия по правата на човека (P7_TA(2012)0227).

⁷³ Проведената на 26 и 27 януари 2013 г. среща на високо равнище беше седмата след провеждането на първоначалната среща на високо равнище ЕС—ЛАК през 1999 г., но първата, на която Общността на латиноамериканските и карибските държави бе равностоен партньор на ЕС. Срещата бе възможност да се изпрати решителен сигнал за политическия ангажимент на ЕС спрямо Латинска Америка и Карибите; да се изтъкне мащабът на нашата икономическа взаимозависимост; да се подчертае значимият принос на инвестициите от ЕС за икономическото и социалното развитие на региона; да се акцентира върху значението да се устои на протекционизма и да се поддържа стабилна и прозрачна нормативна рамка, за да продължи привличането на тези инвестиции; да се популяризира значимостта на многостранното споразумение за свободна търговия с Перу и Колумбия, на споразумението за асоцииране с Централна Америка, новата съвместна стратегия с Карибите и необходимостта да се отбележи напредък в преговорите по линия на Меркосур; да се подпомага регионалната интеграция на латиноамериканския континент; да се постигне споразумение по съвместна декларация с дългосрочни последици и по добавянето на два нови сектора (пол и инвестиции) към плана за действия ЕС—Общност на латиноамериканските и карибските държави, като в процеса на преглед на този план за действие се проучи възможността за включването на допълнителни глави, които да обхващат области от бирегионален интерес, като висше образование, обществена сигурност и продоволствена сигурност и изхранване.

Структурираният диалог ЕС—ЛАК относно миграцията и наркотиците продължи чрез срещи между високопоставени представители и технически заседания.

Проведени бяха два кръга преговори за споразумението за асоцииране **ЕС—Меркосур**, един в Брюксел и един в Бразилия, чрез които бе отбелязан постепенен напредък. След преговорите в Бразилия и двете страни се споразумяха въпросът да бъде обсъден на политическо равнище по време на срещата на високо равнище ЕС—Общност на латиноамериканските и карибските държави през януари 2013 г. в Сантяго.

В условията на нарастващо насилие сигурността и правосъдието бяха най-големите приоритети на политическия диалог и сътрудничество на ЕС с **Централноамериканските държави** през 2012 г. както на двустранно, така и на регионално равнище. ЕС използва различни инструменти в областта на сътрудничеството за справяне с този проблем, подпомагайки процеса на реформи в областите на сигурността, правосъдието и правата на човека, както и политики за социална превенция на насилието, особено сред младите хора. Освен това ЕС допринесе за борбата срещу незаконното натрупване и трафик на огнестрелни оръжия в Централна Америка и съседните държави.

Следването и укрепването на политическия диалог с Карибския регион продължи да бъде приоритет и през 2012 г. се проведе и политически диалог между ЕС и Форума на карибската група от африкански, карибски и тихоокеански държави (CARIFORUM).

Съвместната стратегия за партньорство между ЕС и Карибския регион, чиито рамки бяха договорени по време на срещата на високо равнище ЕС — CARIFORUM през 2012 г. беше финализирана и приета от CARIFORUM и държавите — членки на ЕС през ноември 2012 г. В стратегията се изтъква колко е важно ЕС и Карибският регион да обединят сили на международната сцена по въпроси от взаимен интерес. Една от основните области на такъв взаимен интерес е сферата на сигурността, като стартира програма за сектора на сигурността, финансирана по линия на регионалната програма с 10 милиона евро и насочена към изграждането на капацитет в регионални организации в областта на сигурността и превенцията на престъпността.

7.2.2. ЕВРО-ЛАТИНОАМЕРИКАНСКА ПАРЛАМЕНТАРНА АСАМБЛЕЯ (Евролат)

Евролат продължи да допринася в значителна степен за определяне на политиката във връзка с отношенията между двата региона и следеше отблизо събитията в Латинска Америка и ЕС. През 2012 г. бяха проведени заседания на изпълнителното бюро и комитетите по политически, икономически и социални въпроси. На тези заседания беше дадена възможност за провеждането на тесен диалог по ключови въпроси за стратегическото партньорство ЕС—ЛАК, включително световната икономика, споразуменията за свободна търговия и асоцииране, миграцията и въпросите, свързани със сигурността. Подпомогната бе и подготовката за 6-ата пленарна асамблея Евролат, която се проведе на 23—25 януари 2013 г. в Сантяго, Чили.

ДВУСТРАННИ ОТНОШЕНИЯ

7.2.3. БРАЗИЛИЯ⁷⁴. През 2012 г. политическият диалог на високо равнище се засили значително посредством две заседания на равнище министри, едното, проведено в Бразилия по време на посещението на ВП/ЗП на 6—7 февруари 2012 г., а другото в Ню Йорк на 25 септември 2012 г. успоредно със заседанието на Общото събрание на ООН. През годината председателят на Европейската комисия Жозе Мануел Барозу и 7 европейски комисари посетиха Бразилия. Политическият диалог на равнище политически директори, проведен за първи път в столицата Бразилия, предостави допълнителна възможност за задълбочаване на диалога в областта на външната политика и политиката на сигурност. Продължи провеждането на редовни консултации по правата на човека, като бяха постигнати конкретни резултати, например споразумението за укрепване на координацията и съвместната работа в рамките на Съвета на ООН по правата на човека и ангажимента за осъществяване на тристранни дейности по сътрудничество за подпомагане на трети страни при изпълнението на препоръките на Всеобщия периодичен преглед. ЕС и Бразилия продължиха да работят заедно по изпълнението на съвместния план за действие за периода 2012—2014 г. С добавянето на нови области като „Общи въпроси, свързани с ООН“ и „Наркотици“ по глава „Мир и сигурност“ броят на текущите диалози достигна 30. През септември директорът на дирекция „Управление на кризи и планиране“ взе участие в проведената в Рио дежета конференция „Forte de Copacabana“, посветена на международната сигурност. Той проведе и срещи с високопоставени служители за установяването на по-редовен диалог по въпросите на сигурността, отбраната и управлението на кризи и за продължаване на преговорите за сключване на рамковото споразумение за участие, с което да се улесни бъдещото участие на Бразилия в ръководените от ЕС операции по управление на кризи.

⁷⁴ Годишната среща на високо равнище не се проведе през 2012 г. поради несъвместимост на програмите на президентите и беше отложена за януари 2013 г., когато се проведе успоредно със срещата на високо равнище ЕС—Общност на латиноамериканските и карибските държави в Сантяго. Срещата на високо равнище за 2013 г. ще се проведе и по неокончателен план е насрочена за октомври.

7.2.4. МЕКСИКО. Първото официално посещение на ВП/ЗП в Мексико през февруари 2012 г., наред със заседанието на съвместния съвет ЕС—Мексико, постави основите за допълнително укрепване на отношенията с този единомислещ стратегически партньор. През 2012 г. бяхме свидетели на засилена координация между ЕС и Мексико за насърчаването на общи позиции по въпроси като изменението на климата и икономическата либерализация, по-специално в рамките на Г—20. По време на срещата на високо равнище ЕС—Мексико, проведена на 17 юни в Лос Кабос, председателите Ван Ромпъой и Барозу и президентът Калдерон обсъдиха сигурността, многостранни въпроси, по-специално икономическата криза и евентуалното преразглеждане на Споразумението за икономическо партньорство, политическа координация и сътрудничество. Третото заседание в рамките на двустранния диалог на високо равнище в областта на правата на човека се проведе през октомври 2012 г., като специално беше обърнато внимание на усилията на Мексико за справяне със своите вътрешни предизвикателства и реформите, предприети от федералното правителство в съответствие с международните му задължения. От страна на ЕС диалогът беше председателстван от специалния представител на ЕС за правата на човека Ставрос Ламбринидис.

7.2.5. ВЕНЕСУЕЛА. Общите избори на 7 октомври протекоха в мирна обстановка, като действащият президент Уго Чавес надделя с голяма преднина в надпреварата със съперника си Енрике Каприлес. Към ЕС не бе отправена покана за разполагането на мисия за наблюдение на изборите.

7.2.6. ПАРАГВАЙ. На 22 юни след процедура по импийчмънт парагвайският Конгрес отстрани от длъжност президента Фернандо Луго. Клетва като президент положи вицепрезидентът Федерико Франко. Това създаде напрежение в региона, а членството на Парагвай в UNASUR и Меркосур беше временно преустановено. През декември 2012 г., след отправено от правителството на Парагвай искане, ВП/ЗП взе решение за разполагане на мисия за наблюдение на избори за планираните за април 2013 г. общи избори.

7.2.7. КУБА. След проведената на заседанието на Съвета по външни работи от 19 ноември 2012 г. дискусия относно бъдещето на отношенията ЕС—Куба, ВП/ЗП реши да възложи на службите си да започнат работа по мандат за водене на преговори с оглед на евентуален бъдещ политически диалог и на споразумение за сътрудничество между ЕС и Куба. На всички равнища както в Брюксел, така и в Хавана, пред властите в Куба бяха поставени въпроси, свързани с правата на човека.

7.2.8. ХАИТИ. През 2012 г. ЕС продължи да изпълнява ангажимента си за подпомагане на възстановяването и икономическото съживяване на Хаити. Осигурени са около 85 % от обещаните 522 милиона евро на проведената през март 2010 г. в Ню Йорк конференция на донорите. Назначаването през май 2012 г. на министър-председателя Лоран Ламот и съставянето на ново правителство отбелязаха относително стабилизиране на политическото положение. ЕС оказва подкрепа за програмата за политически и административни реформи, започната от президента Мартели и насочена към укрепване на демократичните механизми, възобновяване на капацитета на администрацията в Хаити и по-ефективно използване на помощта от ЕС и международните партньори. Посещението на комисар Пиебалгс в Хаити през март 2012 г. и на президента Мартели в институциите на ЕС през ноември 2012 г. подпомогнаха възобновения и засилен диалог между ЕС и Хаити както в областта на сътрудничеството, така и в политическата област. По време на проведения през октомври 2012 г. дебат в Съвета за сигурност на ООН за състоянието на сигурността в Хаити ЕС приветства доклада на генералния секретар на ООН относно мисията на ООН за стабилизиране на Хаити (MINUSTAH), в който, наред с останалото, се предвижда постепенното прехвърляне на компетентностите на MINUSTAH на властите в Хаити в рамките на процес за укрепване на демократичната стабилност и сигурност.

7.2.9. СУРИНАМ. През 2012 г. беше поставено началото на диалога по член 8 от Споразумението от Котону, в който са включени редица въпроси като правата на човека, икономическата криза и сътрудничеството за развитие.

7.2.10. ДЪРЖАВИ ОТ АНДИТЕ. Официалните мирни преговори в **Колумбия**, започнали през октомври между правителството и "FARC" ("Революционни въоръжени сили на Колумбия"), предоставят най-добрата перспектива от години насам за слагането на край на бушуващия от пет десетилетия конфликт в страната. ЕС подкрепя на политическо равнище мирния процес (изявления на ВП/ЗП от август и септември). Съюзът изрази и готовността си да съдейства за прилагането на евентуално мирно споразумение. Мирът не само би подпомогнал Колумбия за осъществяване на потенциала си за развитие, но би допринесъл и за сигурността и стабилността в региона като цяло. През декември ВП/ЗП направи изявление, в което изрази загриженост от разширяване на обхвата на компетентността на военните съдилища по наказателни дела в Колумбия. Очаква се многостранното споразумение за търговия с Колумбия и **Перу** да окаже положително въздействие в областта на сигурността. То ще създаде нови възможности за устойчиво развитие и ще допринесе към усилията на правителството за подобряване на социалното сближаване и за борба с нелегалните дейности в минното дело или с наркотрафика —ключов източник на безпокойство в региона. Напредъкът по приемането на споразумението (подписано през юни и одобрено от Европейския парламент през декември) даде допълнителен тласък на отношенията с двете държави. През юни перуанският президент Хумала посети институциите на ЕС за пръв път. В Перу и **Боливия** социалните конфликти в минния сектор се засилиха, а свързаните с управлението на природните ресурси предизвикателства се превърнаха в ключов аспект на дневния ред на диалозите с държавите от Андите по въпросите на политиката. В Боливия ЕС оказва подкрепа за приемането на нов закон за допитването. По северната граница на **Еквадор** ЕС допринася към дейности за предотвратяването на кризи и управлението на конфликти, както и за защита на правата на хора от уязвими групи. Посещението на президента на **Чили** Пинера през ноември беше повод да се отбележат 10 години на успешно изпълнение на споразумението за асоцииране и да се обсъдят възможностите за допълнително задълбочаване на отношенията в области като управлението на кризи и изменението на климата. Чили продължи участието си във военната операция на Европейския съюз в Босна и Херцеговина (EUFOR ALTHEA). Постигнат бе напредък по преговорите за рамково споразумение, насочено към улесняване на участието на Чили в операции на ЕС за управление на кризи („Рамково споразумение за участие“). Не на последно място, ЕС продължи тясно да сътрудничи в борбата с наркотиците и наркотрафика в региона на Андите, като проведе конкретни диалози относно политиката в рамките на заседания с **Андската общност**, както и с Боливия и Перу (през ноември), и чрез своите програми за сътрудничество подпомогна прилагането на политики, насочени срещу наркотиците.

Б. ДЕЙСТВИЯ В ОТГОВОР НА ЗАПЛАХИТЕ И ГЛОБАЛНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

1. НЕРАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ОРЪЖИЯ ЗА МАСОВО УНИЩОЖЕНИЕ (ОМУ) И СРЕДСТВАТА ЗА ТЯХНАТА ДОСТАВКА /КОНВЕНЦИОНАЛНИ ОРЪЖИЯ

Неразпространението и разоръжаването продължиха да бъдат неразделна част от външната политика на ЕС през 2012 г., допринасяйки за ефективното изпълнение на Европейската стратегия за сигурност⁷⁵.

Чрез използване на предоставените с Договора от Лисабон нови възможности бяха предприети усилия за допълнително укрепване на сътрудничеството между институциите на ЕС, както и между институциите на ЕС и държавите членки, и с трети страни и международни партньори. Беше даден приоритет на съчетаването на всички инструменти и средства на разположение на ЕС, за да се гарантира допълване и последователност. По-специално, ЕС продължи да подкрепя всестраниното присъединяване към подходящи международни договори и правни инструменти, както и пълното им и ефективно прилагане. ЕС продължи също да насърчава включването на клаузи, свързани с неразпространението на ОМУ, както и с малките оръжия и леките въоръжения (МОЛВ), в споразуменията си с трети държави. През 2012 г. бяха предприети преговори по споразумения, включващи клаузи относно ОМУ и МОЛВ, с Афганистан, Армения, Австралия, Азербайджан, Бруней, Канада, Грузия, Казахстан, Малайзия, Нова Зеландия, Сингапур и Меркосур.

⁷⁵ Ангажирането на ЕС с целия спектър от дейности в тази област се основава на набор от стратегически документи: Европейската стратегия за сигурност от 2003 г., Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение (ОМУ) от 2003 г. и Новите насоки за действие в борбата с разпространението на ОМУ и системите за тяхната доставка от 2008 г., Стратегията на ЕС за борба с незаконното натрупване и трафика на малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) и боеприпаси за тях от 2005 г. и Общата позиция относно износа на конвенционални оръжия от 2008 г.

1.1. НЕРАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ОМУ

1.1.1. Договор за неразпространение на ядреното оръжие (ДНЯО) През 2012 г. ЕС съсредоточи усилията си върху активното продължаване на изпълнението на плана за действие, приет от конференцията от 2010 г. по преразглеждане на Договора за неразпространение на ядреното оръжие, и информира подготвителния комитет на договора (във Виена в периода 30 април—11 май 2012 г.) за проведените в тази насока действия. ЕС направи следните четири изявления: общо изявление и три конкретни изявления, посветени на трите стълба на ДНЯО: неразпространение, разоръжаване и използване на ядрената енергия за мирни цели. ЕС представи два работни документа: един по отношение на изпълнението на заключенията и препоръките за последващи действия на конференцията от 2010 г. по преразглеждане на Договора за неразпространение на ядреното оръжие и един относно използването на ядрените технологии за мирни цели. Чрез финансираня по линия на ОВППС Консорциум на ЕС от експертни групи по неразпространението през ноември 2012 г. Съюзът организира втори успешен неофициален семинар на ЕС, посветен на свободна от ОМУ зона в Близкия изток⁷⁶, на който присъстваха близо 140 участници от ЕС, страни от региона, трети страни, както и заинтересовани международни организации, за да се допринесе за процеса на подготовка на конференцията в Хелзинки, която ще бъде свикана от Генералния секретар на ООН, Руската федерация, Обединеното кралство и САЩ.

Предприетите от ЕС усилия по отношение на Иран и КНДР са очертани в съответната глава на раздел А от настоящия доклад.

⁷⁶ (Решение 2012/422/ОВППС на Съвета от 23 юли 2012 г.).

1.1.2. Договор за пълна забрана на ядрените опити (ДПЗЯО) ЕС продължи да насърчава влизането в сила на ДПЗЯО и да оказва допълнителна подкрепа на Подготвителната комисия на Организацията на Договора за пълна забрана на ядрените опити (ОДПЗЯО). На 13 ноември 2012 г.⁷⁷ беше прието ново решение на Съвета за предоставяне на допълнителна финансова помощ от бюджета за ОВППС от около 5,2 милиона евро на ОДПЗЯО, предназначена да укрепи капацитета за наблюдение и проверка на Подготвителната комисия. Финансовата помощ беше допълнена и подкрепена със засилена дипломатическа дейност⁷⁸. На шестата министерска среща в подкрепа на ДПЗЯО беше направено изявление на ЕС (Ню Йорк, 27 септември 2012 г.).

1.1.3. Международна агенция за атомна енергия (МААЕ) Посредством различни инструменти ЕС продължи да оказва подкрепа и на МААЕ във Виена⁷⁹. През 2012 г. Съюзът осигури допълнителна финансова подкрепа за проекта на МААЕ за създаването на банка за нискообогатен уран, като предостави 20 милиона евро чрез Инструмента за стабилност и обяви готовността си да подкрепи и по-нататък подготовката на този проект от бюджета за ОВППС. ЕС предостави допълнително и 5 милиона евро за модернизиране на аналитичната лаборатория на МААЕ за гарантиране на ядрената безопасност в Зайберсдорф (Австрия). Основната цел на помощта, предоставена на МААЕ, е да се гарантира, че когато трети държави предприемат ядрени дейности, се спазват най-високите стандарти на ядрена безопасност, сигурност и защита. Следователно ЕС и неговите държави членки допринасят и за дейности с „мирно използване“ в областта на енергетиката и в други неенергийни области, отчасти чрез МААЕ, с приблизително 150 милиона евро годишно. ЕС и МААЕ запазиха тясното си сътрудничество и по иранския ядрен въпрос.

⁷⁷ 2012/699/ОВППС.

⁷⁸ Политически диалози, демарши, изявления, направени на неофициалната среща на Общото събрание на ООН за честване на Международния ден срещу ядрените опити, на срещата на равнище министри, организирана от „Приятелите на ДПЗЯО“, и срещата на координаторите по линия на „Член XIV“ през септември 2012 г. в Ню Йорк.

⁷⁹ ЕС остава основен донор на Фонда за ядрена сигурност на МААЕ в полза на повече от 80 държави в Африка, Близкия изток, Латинска Америка и Азия, като е предоставил повече от 30 милиона евро от 2004 г. насам.

1.1.4. ЕС продължи да следва целта за всеобщо присъединяване към **Конвенцията за забрана на химическите оръжия** и да насърчава нови дейности в подкрепа на конкретни проекти. През март 2012 г. беше прието ново решение на Съвета на ЕС в подкрепа на действията на Организацията за забрана на химическото оръжие (ОЗХО). ЕС започна работа за постигането на обща позиция с оглед на третата конференция за преглед на Конвенцията за забрана на химическите оръжия, насрочена за април 2013 г., като подчерта необходимостта от пълно унищожаване на всички химически оръжия във възможно най-кратки срокове, ефективно прилагане на национално равнище и всеобщо присъединяване към КЗХО и изрази сериозна загриженост във връзка със заплахата за международния мир и сигурност от използването на химически оръжия в Сирия.

1.1.5. След проведената от 5 до 22 декември 2011 г. в Женева 7-а конференция за преглед на **Конвенцията за биологичните и токсични оръжия** (КБТО) и въз основа на приетата от Съвета на 18 юли 2011 г. официална обща позиция ЕС активно се ангажира в междусесийната програма за периода 2012—2015 г. чрез публикуването на изявления на ЕС и представянето на работни документи относно помощта и сътрудничеството (член X) и относно мерките за смекчаване на рисковете, които произтичат от напредъка в областта на науката и технологиите. На 23 юли 2012 г. ЕС прие и ново Решение на Съвета за подкрепа на Конвенцията за биологични и токсични оръжия и продължи активния си ангажимент в подкрепа на подобряване на биобезопасността и биосигурността.

1.1.6. Контрол на износа. По отношение на процесите на контрол върху износа през 2012 г. ЕС продължи да подкрепя изпълнението на резолюции 1540, 1673 и 1810 на Съвета за сигурност на ООН чрез съвместно действие на Съвета от 2008 г., чиято цел е повишаване на уменията и капацитета на държавните служители на трети държави. През последните пет години програмата на ЕС за контрол на износа на изделия с двойна употреба, финансирана по линия на дългосрочния инструмент на Инструмента за стабилност, популяризира дейностите за контрол на износа в 28 държави с принос от 17 милиона евро с ясната цел да бъде забавено разпространението на ОМУ.

1.1.7. За да се гарантира продължаване на работата съгласно решението на Съвета от 2008 г. в подкрепа на **Хагския кодекс за поведение (ХКП) срещу разпространението на балистични ракети**, Съветът постигна съгласие по ново решение в подкрепа на ХКП (по същество популяризиране сред държавите, които не са страни по кодекса) и цялостната борба срещу разпространението на ракети. Въз основа на това решение на 17 октомври 2012 г. в Ню Йорк в рамките на Първи комитет на ОС на ООН ЕС организира информационно събитие за държавите — страни по пакта и за тези, които не са го подписали⁸⁰.

1.1.8. В рамките на Инструмента за стабилност, в компонента му за смекчаване на риска от ХБРЯ (химични, биологични, радиологични и ядрени оръжия), създаването на **центрове за високи постижения в областта на ХБРЯ** в избраните региони напредва добре и първите центрове вече се откриват във: 1. Северна Африка (Алжир), 2. африканското крайбрежие на Атлантическия океан (Рабат), 3. Близкия изток (Аман), 4. Югоизточна Европа – Южен Кавказ – Република Молдова – Украйна (Тбилиси), 5. Югоизточна Азия (Манила), 6. Африка на юг от Сахара (Найроби), 7. Централна Азия (Ташкент) и 8. Съвет за сътрудничество в Персийския залив и започнаха работа. Тяхната задача е да укрепят регионалното и международното сътрудничество по отношение на всички химични, биологични, радиологични и ядрени рискове, независимо от техния произход⁸¹.

1.1.9. Посредством засилени консултации с трети държави ЕС продължи работата си по проект за международен кодекс за поведение за укрепване на изграждането на доверие и прозрачността в дейностите в **открития космос**.

⁸⁰ Освен това ЕС започна да планира организирането на събития, които се състояха в началото на 2013 г., като отбелязването във Виена на десетата годишнина от подписването на ХКП.

⁸¹ Съветът за сигурност на ООН неотдавна приветства създаването на тези центрове (изявление на председателството на Съвета за сигурност на ООН от 19 април 2012 г.)

1.2. КОНВЕНЦИОНАЛНИ ОРЪЖИЯ

1.2.1. Контрол на износа. Политиките на държавите членки за контрол върху износа на конвенционални оръжия продължават да следват общата позиция на Съвета от декември 2008 г., в която се определят общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване. През 2012 г. работната група на Съвета „Износ на конвенционално оръжие“ (COARM) извърши преглед на общата позиция. Първоначалната оценка на прегледа потвърди адекватността на общата позиция за насърчаване на уеднаквяването на политиките на държавите членки на ЕС в областта на износа на оръжия и набеязва свързани с изпълнението направления за работа, които ще бъдат разработени през идните месеци. През 2012 г. Съветът и ЕСВД продължиха да развиват задълбочен диалог с Европейския парламент и гражданското общество относно политиките за контрол върху износа.

През последните години ЕС задели съществени дипломатически и финансови ресурси за информационни дейности с оглед на насърчаването на отговорни и прозрачни системи за контрол на износа на оръжия в трети страни. През ноември 2012 г. ЕС се ангажира с разработването на подобни информационни дейности чрез приемането на Решение 2012/711/ОВППС на Съвета от 19 ноември 2012 г., с което за тази цел се заделят 1,86 милиона евро за 2013 г. и 2014 г.

През 2012 г. ЕС участва изцяло в преговорите по **Договора за търговията с оръжие (ДТО)**⁸², като взе активно участие в Подготвителния комитет през февруари 2012 г. и дипломатическата конференция през юли 2012 г. ЕС беше особено активен и в полагането на интензивни усилия с цел информиране в целия свят⁸³.

⁸² На 13 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно преговорите за Договора на ООН за търговията с оръжие (ДТО) (P7_TA(2012)0251).

⁸³ Съгласно Решение 2010/336/ОВППС на Съвета за подкрепа на процеса на преговори за ДТО през 2012 г., в сътрудничество с Института на ООН по разоръжаването, бяха организирани три регионални семинара в Найроби, Кения, за източноафриканските и южноафриканските държави (февруари 2012 г.), в Бейрут, Ливан, за страните от Близкия изток (март 2012 г.) и в Белград, Сърбия, за държавите от Европа и Кавказ (април 2012 г.), в Мароко през февруари 2011 г., в Южна и Северна Америка и в Карибския регион (в Уругвай през април 2011 г.) и в Източна Азия и Тихоокеанския регион (в Индонезия през юни 2011 г.).

1.2.2. Малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ). През 2012 г. ЕС взе активно участие в Конференцията за преглед на Програмата за действие на ООН за предотвратяване, противодействие и премахване на незаконната търговия с МОЛВ и представи работен документ с конкретни препоръки към Конференцията за преглед с оглед на укрепването на изпълнението на Програмата за действие⁸⁴. В хода на преговорите по проекта за заключителен документ на Конференцията ЕС се застъпваше по-специално за необходимостта от допълнително повишаване на качеството на усилията за противодействие на риска от отклоняване на МОЛВ (наред с останалото посредством използването на системата на Интерпол за управление на регистрите и проследяване на незаконните оръжия), укрепване на контрола на трансфера на МОЛВ и амуниции, включване в пълна степен на темата за равенството на половете в изпълнението на Програмата за действие и осигуряване на възможност операциите в подкрепа на мира да оказват ефективен принос към борбата срещу незаконната търговия с МОЛВ. ЕС продължи да финансира разработването на инструменти и технически способности за противодействие на незаконната търговия с МОЛВ по въздуха, дейностите на Службата на ООН по въпросите на разоръжаването за изпълнение на Програмата за действие на ООН, както и подпомагането на управлението на резервите, събирането, регистрацията и унищожаването на излишъка на МОЛВ и амуниции в Западните Балкани. Също така ЕС прие ново решение на Съвета в подкрепа на дейностите за намаляване на риска от незаконна търговия с малки оръжия и леки въоръжения и прекомерното им натрупване в региона на ОССЕ.

1.2.3. Противопехотни мини и касетъчни боеприпаси. През 2012 г. ЕС прие решение на Съвета в подкрепа на изпълнението на Плана за действие от Картахена, с което се подкрепят усилията за изпълнение на аспектите в Плана, свързани с оказване на съдействие на жертвите и разминироване, и се популяризира всеобщото присъединяване към Конвенцията. През цялата 2012 г. ЕС взе участие в различни срещи на държавите — страни по Конвенцията от Отава и **Конвенцията за забрана на касетъчните боеприпаси.**

⁸⁴ През юли 2012 г. Съветът по външни работи одобри работния документ на ЕС относно резултатите от Конференцията през 2012 г. за преглед на Програмата за действие на ООН.

2. ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА КОНФЛИКТИ И ПОСРЕДНИЧЕСТВО

В заключенията на Съвета от юни 2011 г. относно предотвратяването на конфликти бяха открити три конкретни области: укрепване на механизмите за ранно предупреждение и съкращаване на времето до предприемането на ранни действия; засилване на способностите на ЕС за посредничество и инструментите за анализ на конфликти; изграждане и активизиране на партньорства с неправителствените организации, международните организации и съответните институции.

При изпълнението на тези дейности службите на ЕСВД се стремят да предприемат цялостен подход, като приближат експертния опит в областта на предотвратяването на конфликти до структурите по линия на ОПСО и като се гарантира допълване на структурите на ЕС за реакция при кризи и управление на кризи, съвместно със службите на Комисията и в тясно работно сътрудничество с партньорите, включително ООН, регионалните организации, гражданското общество и научните среди.

В този контекст през 2012 г. бяха предприети следните дейности:

— Предоставяне на оперативна подкрепа за делегациите на ЕС в около двадесет държави.

Тук се включва предоставяне на съвети относно предотвратяването на конфликти, изграждане на мира и посредничество; посочване и командироване на експерти, например в подкрепа на подготвителния комитет за национален диалог в Йемен и предоставяне на становища във връзка със създаването на центъра на мир в Мианмар; анализ на конфликтите, например за проучване на влиянието на движението „Боко Харам“ за сигурността в Северна Нигерия като цяло; както и подпомагане на капацитета за посредничество, например чрез обединяването на различни посредници, които работят по конфликта в Мали.

— По-нататъшна работа за укрепване на капацитета на ЕСВД за подпомагане на посредничеството, финансирана по пилотен проект от бюджета на ЕС по инициатива на Европейския парламент. Във връзка с това на независими консултанти беше възложено проучване с цел допринасяне към развитието на капацитета на ЕС за подпомагане на посредничеството, включително оценка на предложението за създаване на Европейски институт за мир и изготвяне на предложение за укрепване на капацитета на ЕС за оказване на подкрепа в областта на посредничеството.

- Поставяне на акцент върху изграждането на системи, инструменти и разбирания за набелязването на i) страни, изложени на средносрочен до дългосрочен риск от ожесточени конфликти, и ii) варианти за ранни действия за справяне с тези рискове. Целта на тази система за ранно предупреждение не е предсказване на мястото, на което ще възникне следващата криза, а набелязване на местата, на които съществуват рискове от бъдещи конфликти, и гарантиране, че са налице навременни ответни възможности за реакция.
- Разработване на ненаатрапчива методология за анализ на конфликтите, която осигурява възможност за бърза диагностика на рисковете от конфликти и възможните реакции на ЕС.
- Укрепване на съвместната работа между службите на ЕСВД и Комисията, работещи по предотвратяването на конфликти, посредством неофициални междуведомствени структури, като например групата по предотвратяване на конфликти и неофициалната междуведомствена работна група по въпросите на реформата на сектора на сигурността.
- Укрепване на мрежата с контакти относно предотвратяването на конфликти и изграждане на мира, наред с останалото, с гражданското общество (чрез мрежата за диалог с гражданското общество) и със съответните органи на ООН — Програмата на ООН за развитие (ПРООН) и отдела на ООН по политически въпроси (посредством редовен обмен на мнения чрез видеоконферентни връзки).

3. ТЕРОРИЗЪМ

Въз основа на Стратегията на ЕС за борба с тероризма и плана за действие към нея беше договорено ЕС да приоритизира заплахите, произтичащи от Пакистан, Африканския рог и Йемен и района на Сахела. Впоследствие бяха договорени стратегии и планове за действие за тези държави.

През 2012 г. политическият диалог с ключовите партньори на ЕС относно борбата с тероризма продължи под ръководната роля на ЕСВД. Проведени бяха конкретни диалози с ООН, Съединените щати, Русия, Турция, Пакистан, Индия и Саудитска Арабия. Свързани с тероризма въпроси се обсъждат и по време на редица други срещи за диалог с участието на ЕС, включително диалозите, посветени на сигурността в рамките на външната политика. ЕСВД участва изцяло в прегледа на глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма в Ню Йорк през юни 2012 г. и в свиканата от генералния секретар на ООН среща на високо равнище относно борбата с ядрения тероризъм през септември 2012 г.

Глобалният форум за борба с тероризма продължи започналия през 2011 г. процес на тясно сътрудничество между своите 30 членове основатели (29 държави и ЕС). Както беше обявено от ВП/ЗП по време на срещата на равнище министри по линия на Глобалния форум за борба с тероризма в Истанбул през юни, ЕС ще подкрепи създаването в Тунис на Международния институт по право и върховенство на закона. По време на последната среща на Глобалния форум за борба с тероризма на равнище министри на 13 и 14 декември в Абу Даби беше открит Международният център за високи постижения в борбата с радикалния екстремизъм (Хедайа). Първата среща на работната група за региона на Африканския рог по линия на Глобалния форум за борба с тероризма, председателствана съвместно от ЕС и Турция, се проведе в Дар-ес-Салам от 8 до 10 февруари 2012 г. с широкото участие на държавите от региона и международни и регионални организации.

Политическият диалог с Индия от януари 2012 г. относно борбата с тероризма беше последван от провения се на 25 октомври 2012 г. 6-и диалог ЕС—Индия по въпросите на сигурността. На последната среща двете страни се споразумяха, че на равнище експерти следва да започне изпълнението на заключенията, договорени по политическия диалог относно борбата с тероризма, като например правна помощ и екстрадиция, подправяне на парични знаци, противодействие на радикализацията, засилено съдебно сътрудничество и проследяване на финансовите потоци.

През февруари 2012 г. Съветът прие петгодишната стратегия за ангажименти ЕС—Пакистан. Съгласно този план двете страни се ангажират за цялостно сътрудничество в борбата с тероризма и в редица свързани с нея области⁸⁵.

⁸⁵ Стратегията на ангажиментите беше последвана от приемането на Стратегия на ЕС за борба с тероризма/стратегия за сигурност относно Пакистан, в която се очертава позицията на ЕС и нейните държави членки относно сътрудничеството с Пакистан в борбата с тероризма. В стратегията за борба с тероризма са включени два плана за действие: план за действие за противодействие на радикалния екстремизъм и план за действие в областта на правовата държава, които понастоящем се изготвят.

Предвид събитията в Мали и риска от създаването на убежище за терористи в северната част на страната, както и рисковете от разпространение на терористичната заплаха в други страни в региона, Сахелът се превърна в още по-голям приоритет за ЕС. EUCAP Sahel, гражданската операция по линия на ОПСО в Нигер, започнала през юли 2012 г., е първата мисия по линия на ОПСО, в чийто мандат е включена борбата с тероризма.

ЕС проучва също начините за сътрудничество с регионалните организации, като например Лигата на арабските държави. По време на срещата на равнище министри ЕС—Лига на арабските държави през ноември 2012 г. беше приет план за действие, в който е включено сътрудничество в борбата с тероризма, включително по въпросите на наказателното правосъдие.

Комисията продължи да изпълнява проекти в областта на борбата срещу тероризма по линия на Инструмента за стабилност, по-специално гражданския проект за изграждане на капацитет за целите на правоприлагането в Пакистан и проекти в Сахела и Югоизточна Азия. Проведени бяха мисии с цел набелязването на проекти за противодействие на радикалния екстремизъм в Пакистан и региона на Африканския рог, както и други проекти в Африканския рог.

ЕС и неговите държави членки проведоха полугодишен диалог със съветника по правни въпроси на държавния департамент на САЩ, посветен на борбата срещу тероризма и международното право, по време на който бяха обсъдени приложимите в борбата срещу тероризма международни правни принципи. Диалогът има за цел по-нататъшното подобряване на взаимните познания за съответните правни рамки и разработването на съвместна почва, на чиято основа да водим по-ефективна борба срещу тероризма.

4. ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНОСТ

Тежката и организирана престъпност продължи да бъде част от дневния ред на политическия диалог на ЕС с много страни, регионални и международни организации. Финансираните от ЕС програми за подпомагане и мисиите по линия на ОПСО спомогнаха за практическото прилагане на политическите възгледи. С тези действия се цели също да се допълни цикълът на политиката на ЕС за борба с организираната и тежката международна престъпност за периода 2011—2013 г., както и настъпващият нов цикъл на политиката за периода 2014—2016 г.

Посредством финансираните по линия на Инструмента за стабилност програми във връзка с „пътя на кокаина“ и „пътя на хероина“ продължи изграждането на капацитет в областта на правоприлагането и на международни връзки по протежението на съответните „пътища“. Част от тези дейности е нов пилотен проект относно трафика на хора в четири страни по протежение на „пътя на хероина“ (Азербайджан, Босна и Херцеговина, Република Молдова и Турция), също в подкрепа на нова стратегия на ЕС за периода 2012—2016 г. за премахване на трафика на хора и свързаното с това определяне на приоритетни страни и региони⁸⁶.

В програмата за критичните морски маршрути, която разполага с бюджет от 16,5 милиона евро, са обхванати 17 крайбрежни държави от западната част на Индийския океан, Югоизточна Азия и Гвинеийския залив. Чрез нея се укрепват капацитетът за обмен на информация и функциите по правоприлагане на крайбрежните държави за постигането на по-безопасен и по-сигурен морски трафик, като наред с останалото се води борба с пиратството и въоръжените грабежи по море. През 2012 г. бяха договорени редица нови дейности, включително обучение на брегови охранители в Гвинеийския залив в опит да бъдат прекъснати пиратските нападения край западния бряг на Африка.

⁸⁶ Понастоящем по линия на програмата във връзка с „пътя на кокаина“ в Кабо Верде, Сенегал и Того функционират три съвместни специални групи за възпиране на трафика на наркотици през летищата в подкрепа на борбата срещу организираната престъпност по „пътя на кокаина“ (обхванати са 36 държави в Западна Африка, Латинска Америка и Карибите). Поставено бе началото на нов проект за създаването на регионална полицейска информационна система в Западна Африка съвместно с Интерпол и поемането на нов ангажимент за предотвратяване на отклоняването на прекурсори на наркотични вещества (Латинска Америка). Тези програми са част от балансирания интегриран подход на ЕС към наркотиците, както това е потвърдено отново в новата стратегия на ЕС за наркотиците за периода 2013—2020 г.

5. КИБЕРСИГУРНОСТ

През 2012 г. се проведе подготовката за съобщението относно стратегия на ЕС за киберсигурност (прието през февруари 2013 г.), включително бяха предприети първите стъпки за изграждане на капацитет в трети страни и международно популяризиране⁸⁷. ЕС взе активно участие в подготовката на проведената в Будапеща Втора международна конференция по въпросите на киберпространството. В реч пред форума ВП/ЗП подчерта значението на отворения и свободен достъп до интернет наред със засилване на борбата срещу киберпрестъпността и други заплахи, свързани с киберпространството. ЕС повдигна подобни въпроси и по време на първата среща на работната група ЕС—Китай по въпросите на киберпространството, проведена през септември в Пекин. Вторият кръг консултации ЕС—Индия по въпросите на киберсигурността и киберпрестъпността се проведе през октомври в Делхи.

6. ЕНЕРГИЙНА СИГУРНОСТ

През 2012 г. Комисията работи в тясно сътрудничество с ЕСВД по изпълнението на последващите действия, очертани в посветеното на сигурността на енергийните доставки и международното сътрудничество съобщение на Комисията със съдействието на ВП/ЗП (септември 2011 г.)⁸⁸, в съответствие със заключенията на Съвета от ноември 2011 г. относно укрепването на външното измерение на енергийната политика на ЕС⁸⁹.

⁸⁷ На 12 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно защитата на критичната информационна инфраструктура — постижения и предстоящи стъпки за постигане на сигурност в световното кибернетично пространство (P7_TA(2012)0237), а на 22 ноември 2012 г. — резолюция относно кибернетичната сигурност и отбраната (P7_TA(2012)0457).

⁸⁸ Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите относно сигурността на енергийните доставки и международното сътрудничество — „Енергийната политика на ЕС: ангажиране с партньори извън нашите граници“, COM(2011) 539 окончателен, 7.9.2011 г.

⁸⁹ Заключения на Съвета относно укрепването на външното измерение на енергийната политика на ЕС — *3127-о заседание на Съвета по ТРАНСПОРТ, ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ И ЕНЕРГЕТИКА — (Енергийни въпроси) — Брюксел, 24 ноември 2011 г.* На 12 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно ангажиране със сътрудничество в областта на енергийната политика с партньори извън нашите граници: стратегически подход за сигурни, устойчиви и конкурентни енергийни доставки (P7_TA(2012)0238).

На 5 декември 2012 г. в Брюксел се проведе четвъртата среща на Енергийния съвет **ЕС—САЩ** (като последващ етап след предходната среща във Вашингтон през ноември 2011 г.) Дневният ред беше организиран във връзка с тройния мандат на Енергийния съвет, а именно енергийна сигурност, енергийна политика и енергийни технологии със засилен акцент върху „американската революция в областта на шистовия газ и нефт“, събитията в енергийния сектор в съседните на ЕС региони и областите на енергийната политика и енергийните технологии, в които ЕС и САЩ биха могли да си сътрудничат. ЕС беше лаконичен по отношение на своите енергийни интереси и глобалното предизвикателство във връзка с климатичните промени като цяло. Наред с други въпроси тясното сътрудничество със САЩ относно санкциите срещу Иран през 2012 г. беше разгледано и от двете страни като добър пример за координирана енергийна дипломация.

Отношенията между ЕС и **Русия** в областта на енергетиката продължиха да се отличават със силна взаимозависимост, тъй като Русия продължава да бъде основният външен енергиен доставчик на ЕС, а ЕС е най-големият външен потребител на руски въглеводородни ресурси. На 7 декември 2012 г. се състоя церемонията по стартирането на проекта „Южен поток“, а през тази година „Газпром“ приключи преговорите със Сърбия, Унгария, Словения и България. През октомври 2012 г. беше открит вторият газов път по проекта „Северен поток“, чиято цел е да пренася годишно до 55 милиарда кубически метра руски газ за европейските потребители. Европейската комисия взе решение да открие официална процедура, чрез която да разследва дали „Газпром“ би могла да препятства конкуренцията на пазара на газ в Централна и Източна Европа в нарушение на антитръстовите правила на ЕС. Накрая, въз основа на мандат от ЕС, през февруари 2012 г. започнаха и преговори по споразумение между ЕС, Русия и **Беларус** относно управлението на електропреносните мрежи в Балтийския регион.

На 1 февруари 2011 г. **Украйна** се присъедини към Енергийната общност и от февруари 2012 г. постигна определен напредък по забавената реформа в енергийния сектор за привеждане в съответствие с Договора за създаване на Енергийна общност, по-специално чрез предприемането на стъпки за обособяване на дейностите на „Нафтогаз“ /Naftogaz/. Укрепването на връзките за пренос на енергия продължи да бъде важна област на стратегията на ЕС за Централна Азия. През 2012 г. беше отбелязан напредък в работата по изпълнението на мандата на Европейския съюз от септември 2011 г. за воденето на преговори за правно обвързващо споразумение между ЕС, Азербайджан и Туркменистан за изграждането на транскаспийска газопроводна система. Положително събитие в тази насока беше подписаното на 28 юни 2012 г. от Турция и Азербайджан Междуправителствено споразумение за изграждането на TANAP (трансанадолски газопровод) за пренос на газ от източната до западната граница на Турция, осигурявайки стабилен транзит през територията на цялата страна.

През 2012 г. ЕС подобри двустранните отношения с **Ирак**, като подписа на 11 май 2012 г. споразумението за партньорство и сътрудничество и понастоящем възнамерява да укрепи сътрудничеството най-вече в областта на енергетиката, като подпомогне Ирак да мобилизира своя огромен потенциал. Вече се изпълняват някои проекти, като създаването на Център за енергийни технологии ЕС—Ирак.

7. ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА И СИГУРНОСТ

2012 г. стана свидетел на последователното изпълнение на заключенията на Съвета от юли 2011 г., в които се призовава за засилени дипломатически действия на ЕС в областта на климата и се определят като приоритетни три насоки за действие, включително обръщане на внимание на връзката между промените в климата, оскъдността на природните ресурси и международната сигурност посредством превантивна дипломация и целенасочени мерки за сътрудничество⁹⁰. Поддържан бе акцентът върху застъпническите действия, чрез които в рамките на двустранните и регионалните политически диалози, например със САЩ, както и посредством участието на ЕСВД и Военния секретариат на Европейския съюз в посветени на политиката събития, да продължи повишаването на осведомеността относно предизвикателствата, свързани с проблемите за сигурността, предизвикани от изменението на климата. ЕСВД участва и в работата на Комисията по външни работи/подкомисия по сигурност и отбрана на Европейския парламент по проблемите за сигурността, предизвикани от изменението на климата. Последователната подкрепа обхваща и анализа и управлението на рисковете за сигурността, предизвикани от изменението на климата, в уязвими региони и страни, включително посредством подкрепа за приложни научни изследвания и диалог на регионално равнище, както например в рамките на мултидисциплинарния научно-изследователски проект „Изменения на климата, конфликти за водни ресурси и сигурност за хората — CLICO“, насочен към зони в Сахела, Средиземноморието и Близкия изток, които са проблемни с оглед на изменението на климата и сигурността на водоснабдяването. Освен това, с подкрепата на Инструмента за стабилност през 2012 г., съвместно със страни от Източна Европа, Южен Кавказ и Централна Азия, беше поставено началото на нова тригодишна регионална програма. Работата се осъществява посредством ENVSEC (Инициатива за околната среда и сигурността) — консорциум, в който участват ОССЕ и различни агенции на ООН. В дейностите се поставя акцент върху оценки на местния риск, политическо сътрудничество и изграждане на капацитет в партньорство с правителства и заинтересовани представители на гражданското общество в региона.

⁹⁰ На 22 ноември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно ролята на общата политика за сигурност и отбрана при обусловени от климата кризи и при природни бедствия (P7_TA(2012)0458).

8. СИГУРНОСТ НА ВОДОСНАБДЯВАНЕТО

През 2012 г. сигурността на водоснабдяването привлече по-голямо внимание. През септември 2012 г. в Пафос, Кипър, по време на срещата „Гимних“ на министрите на външните работи от ЕС и ВП/ЗП се проведе стратегическо обсъждане относно сигурността на водоснабдяването. Постигнато бе съгласие, че предприемането на действия спрямо първопричините за проблема, по-специално натиска в резултат на изменението на климата и демографското и икономическото развитие, е в центъра на европейските усилия за справяне с предизвикателствата в областта на водите. Изразено бе и съгласие, че водата е основен фактор за напрежение и конфликти и за международната сигурност и поради това ЕС беше настойчиво приканен да поеме по-голям ангажимент относно усилията за предотвратяване на конфликти в регионалните и трансграничните водни басейни, както и да насърчава приобщаващи и устойчиви договорености в областта на управлението на водите.

С цел по-добра осведоменост относно настоящия ангажимент на ЕС и държавите членки по отношение на сигурността на водоснабдяването и като етап в разработването на по-ясен външнополитически ангажимент, в края на 2012 г., с участието на ЕС и държавите членки, беше стартирано изработването на карта във връзка със сигурността на водоснабдяването, като целта е да се получи моментна представа за това „кой какво прави“. Очаква се изработването на картата да приключи в началото на 2013 г.

През септември 2012 г., успоредно със заседанието на Общото събрание на ООН в Ню Йорк, ВП/ЗП, държавният секретар Клинтън и ООН председателстваха събитие, посветено на сигурността на водоснабдяването, на което беше изразено широко съгласие относно значението на водата за стабилността и развитието, както и за мира и сигурността, и беше постигнато съгласие да се предприемат по-интензивни усилия за справяне с предизвикателствата, свързани със сигурността на водоснабдяването.

На 25 юни в прегледа на стратегията на ЕС за ново партньорство с Централна Азия, приета от Европейския съвет през 2007 г., Съветът потвърди отново, че околната среда и водите са ключови области за действия в контекста на ангажимента на ЕС в региона. През 2012 г. ангажиментът на ЕС в областта на сигурността на водоснабдяването в Централна Азия беше задълбочен в още по-голяма степен, включително с посещението на ВП/ЗП в региона през ноември 2012 г.

В. ПРИНОС ЗА ПО-ЕФЕКТИВЕН МНОГОСТРАНЕН РЕД

Като отчита, че за глобалните предизвикателства са нужни глобални решения, ЕС продължи безрезервно да подкрепя многостранния подход, потвърден в Договора от Лисабон. По отношение на правенето на изявления в многостранни организации приетите на 22 октомври 2011 г. от Съвета общи положения бяха приложени на практика през 2012 г., като така се допринесе към правенето на такива изявления на ЕС. Съгласуваната изява на ЕС на многостранните форуми остава приоритет.

9. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ

ЕС продължи усилията си във вътрешен план за подобряване на практическото прилагане на разпоредбите на приетата през май 2011 г. Резолюция 65/276 на ОС на ООН относно участието на ЕС в работата на ООН. ЕС се възползва в пълна степен от разпоредбите на Резолюция 65/276 и взе активно участие в Общото събрание на ООН, комитетите на организацията, работните ѝ групи, международните срещи и конференции, свикани под егидата на Общото събрание и в конференциите на ООН. Дейността на ЕС допринесе за по-засиленото практическо действие на разпоредбите на резолюцията и нейното прилагане.

Сред приоритетите в своята работа в рамките на ООН⁹¹ ЕС потвърди отново водещата си цел да гарантира силна и ефективна ООН на върха на международната система.

⁹¹ На 13 юни 2012 г. Европейският парламент прие препоръката си към Съвета относно Шестдесет и седмата сесия на Общото събрание на ООН (A7-0186/2012). На заседанието си на 23 юли 2012 г. Съветът прие Приоритети на ЕС за 67-ата сесия на Общото събрание на Организацията на обединените нации (док. 12851/12).

В областта на мира и сигурността прилагането на принципа „отговорност за защита“ продължи да бъде основен приоритет за ЕС в ООН. ЕС продължи да работи по въвеждането на тази концепция в инструментите и политиките на ЕС. В областта на управлението на кризи ЕС и ООН продължиха да работят систематично относно начина, по който ЕС може да оказва допълнителна подкрепа за мироопазващите усилия на ООН, като ЕС продължи да подпомага работата на ООН по изграждане на мира, особено Комисията на ООН по изграждане на мира. ЕС допринесе и за положителните резултати от проведеното през септември 2012 г. първо в историята заседание на високо равнище на Общото събрание на ООН относно принципите на правовата държава на национално и международно равнище. По този повод ЕС и неговите държави членки поеа ангажименти в широк кръг от области с цел укрепване на принципите на правовата държава на международно и национално равнище както в ЕС, така и извън него, като се предостави подкрепа за трети страни. По-голяма част от ангажиментите следва да се изпълнят до 2014 г. или 2015 г.

Правата на човека се разглеждат подробно в друга част на настоящия доклад и в настоящия контекст е достатъчно да се припомни, че популяризирането на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава продължи да бъде свързващо звено в цялостната дейност на ЕС в ООН през 2012 г. ЕС работи успешно в подкрепа на резолюцията на 67-ата сесия на ОС на ООН относно смъртното наказание, както и на инициативите на ЕС по държави в рамките на Третия комитет относно състоянието на човешките права, и продължи да се ангажира решително съвместно с трети страни по ключови приоритети като свободата на вероизповедание или убеждение с цел да се потвърдят и доразвият постиженията на резолюциите, внесени от ЕС в ОС на ООН и в Съвета по правата на човека.

В областта на устойчивото развитие ключови приоритети бяха последващите действия във връзка с резултатите от „Рио+20“ и подготовката за рамката за развитие за периода след 2015 г. От решаващо значение е да се гарантира, че тези два процеса не протичат самостоятелно, а са обединени в единна, всеобхватна рамка. ЕС извърши работа с цел да се гарантират съгласувани и целенасочени изказвания в рамките на органите и форумите на ООН по отношение на инициативи, свързани с управлението, в т.ч. глобалното икономическо управление, последващите действия във връзка с резултатите от „Рио+20“ и рамката за развитие за периода след 2015 г. Като част от последващите действия по „Рио+20“ ЕС подкрепи приемането на резолюция на ОС на ООН за укрепване и актуализиране на Програмата на ООН за околната среда (UNEP). Противоедействието на последиците от изменението на климата също продължи да бъде част от ключовите цели на ЕС в ООН.

ЕС насърчи и реформите на системата на ООН. Съюзът остава решен да направи необходимото за ефикасното и ефективно управление на финансовите ресурси на ООН съгласно принципите на бюджетната дисциплина и съгласуваността в съответствие с най-високите международни стандарти, както и за повишаването на ефективността на терена.

10. ОССЕ

ЕС оказва по-специално подкрепа за укрепването на ОССЕ на всички етапи на даден конфликт (от ранното предупреждение до възстановяването след конфликта), включително чрез работата на върховния комисар на ОССЕ по националните малцинства и мисиите на ОССЕ на място. ЕС оцени положително усилията на ОССЕ за възобновяване на преговорите 5+2 и постигане на напредък по тях за разрешаването на конфликта в Република Молдова и отчете постигнатия по време на преговорите напредък по окончателното уреждане на проблема с Приднестровието. ЕС отдава голямо значение и на напредъка по човешкото измерение в дейността на ОССЕ, включително на Бюрото за демократични институции и права на човека и на представителя на ОССЕ по въпросите на свободата на медиите. В допълнителна степен беше развито сътрудничеството с ОССЕ в областите на свободата на медиите, правата на човека и справянето с международните заплахи, включително по въпроси, свързани с управлението и сигурността на границите и киберсигурността.

ЕС продължава да цени високо ролята на автономните институции на ОССЕ за наблюдението на изпълнението на ангажиментите, поети от участващите държави от ОССЕ, и за съдействието, което им се оказва, за постигане на напредък в това отношение. Това включва дейността по наблюдаване на избори в цялата зона на ОССЕ. ЕС допринесе за постигането на споразумение относно ролята на ОССЕ за улесняване на участието на лица, живеещи в Косово, в сръбските избори.

ЕС допринесе активно за диалога относно бъдещето на европейската сигурност, включително посредством обсъжданията относно процеса „Хелзинки+40“, и за работата на ОССЕ в укрепването и модернизирането на контрола над въоръженията и за мерките за изграждане на доверие и сигурност.

При все това, въпреки значителните усилия на председателството и конструктивното участие на ЕС, постигането на напредък по трите измерения на ОССЕ се оказва невъзможно през 2012 г. ЕС изказа дълбоко съжаление относно неприемането на решения по човешкото измерение по време на Съветът на равнище министри през декември 2012 г. в Дъблин и изрази разочарование от невъзможността за постигане на съгласие по въпроси, свързани с Форума за сътрудничество в областта на сигурността.

11. СЪВЕТ НА ЕВРОПА

ЕС продължи сътрудничеството си със Съвета на Европа (СЕ) в съответствие с меморандума за разбирателство между двете организации, по-специално в областта на европейската политика за съседство (със специален акцент върху измерението, свързано с Източното партньорство и южното Средиземноморие) и Западните Балкани относно демокрацията, принципите на правовата държава и правата на човека. Съюзът продължи да се радва на особено добро сътрудничество със Съвета на Европа по въпросите на правосъдието и вътрешните работи в рамките на изпълнението на Стокхолмската програма на ЕС, както и в областите на върховенството на закона и демокрацията, посредством тясно сътрудничество с Венецианската комисия по въпросите на конституционната реформа и изборителното право. Беше установено ефективно сътрудничество между СПЕС по правата на човека и партньорите му от Съвета на Европа, като комисаря по правата на човека. Лансираният през 2011 г. механизъм за източните съседи с бюджет от 4 милиона евро е предназначен за области, свързани с реформата на съдебната система, киберпрестъпността и борбата с корупцията. Изпълнението на съвместната програма „Укрепване на демократичните реформи в страните от южното Средиземноморие“ започна в началото на 2012 г. в Мароко и Тунис, последвани от Йордания след като контактите на политическо и техническо равнище доведоха до споразумения за сътрудничество. Преговорите за присъединяване на ЕС към Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи бяха подновени въз основа на предложения на ЕС след едногодишно прекъсване, наложено от вътрешния дебат в ЕС по проекта за постигнатото на техническо равнище споразумение от 2011 г.

Г. УТВЪРЖДАВАНЕ НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА, ДЕМОКРАЦИЯТА И ПРИНЦИПИТЕ НА ПРАВОВАТА ДЪРЖАВА

2012 г. бе година на съществени промени за политиката на ЕС в областта на правата на човека. Чрез приемането на 25 юни на стратегическата рамка и плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията Съюзът потвърди отново, че правата на човека са не само в центъра на основополагащите му принципи, но са и свързващо звено във всички негови действия.

Стратегическа рамка на ЕС относно правата на човека и демокрацията

В стратегическата рамка⁹² се предвижда, че „ЕС ще утвърждава правата на човека във всички области на външната си дейност без изключение“. В нея се определят принципи, цели и приоритети, предназначени да подобрят ефективността и последователността на политиката на ЕС в областта на правата на човека като цяло през идните десет години⁹³. Рамката предвижда съгласувана основа за действително колективно усилие, в което да участват както държавите — членки на ЕС, така и институциите на ЕС. В нея е заложен и ангажимент за истинско партньорство с гражданското общество.

Стратегическата рамка бе договорен подход на ЕС в отговор на новите глобални предизвикателства. В **съвместното съобщение** на Европейската комисия и ВП от декември 2011 г. *„Правата на човека и демокрацията в основата на външните действия на ЕС — към по-ефективен подход“*⁹⁴ се откроява необходимостта от съгласуваност при включването на правата на човека в различните аспекти на външната политика. В съобщението се потвърждава, че по отношение на правата на човека и демокрацията Европейският съюз трябва да отстоява принципите си, когато става въпрос за нормите и ценностите, които се стреми да защитава, да търси съзидателни начини да прави това и да бъде абсолютно решен да постигне конкретни резултати.

⁹² Заключение на Съвета относно правата на човека и демокрацията; 3179-о заседание на Съвета по външни работи, Люксембург, 25 юни 2012 г.

⁹³ На 18 април 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно годишния доклад относно правата на човека по света и политиката на Европейския съюз в тази област, включително последствията за стратегическата политика на ЕС в областта на правата на човека (P7_TA(2012)0126). На 13 декември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно годишния доклад за 2011 г. относно правата на човека и демокрацията по света и политиката на ЕС в тази връзка (P7_TA(2012)0503), както и резолюция относно прегледа на стратегията на ЕС за правата на човека (P7_TA(2012)0504).

⁹⁴ Съвместно съобщение на ВП/ЗП и ЕК: *„Правата на човека и демокрацията в основата на външните действия на ЕС — към по-ефективен подход“*; COM(2011) 886 окончателен.

Рамката се допълва с **План за действие**, в който са включени 97 действия, разпределени в 36 глави, обхващайки периода до 31 декември 2014 г. Един от ангажиментите, които се поемат с плана за действие, е ЕС да представя резултатите от изпълнението на целите си в годишния си доклад относно правата на човека и демокрацията по света.

Място на правата на човека в политиката на ЕС

Като част от новия пакет в областта на правата на човека, назначаването през годината на **специален представител на ЕС за правата на човека** има за цел да допринесе към изпълнението на стратегическата рамка и плана за действие и да се повиши ефективността и видимостта на политиката на ЕС⁹⁵. Г-н Ставрос Ламбринидис пое поста през септември 2012 г. и мнението му вече се отчита, особено по отношение на стратегическите партньори на ЕС, съседните на Съюза страни и страните в преход. Той председателства диалога по правата на човека с Мексико и Африканския съюз; работи по развитието на отношенията с Русия и Египет; участва в събития на високо равнище като първия форум на ООН относно бизнеса и правата на човека и заседанието на ОССЕ за прилагане на човешкото измерение; проведе и срещи със защитници на правата на човека, членове на Европейския парламент и представители на държавите членки. Той отстоява дейността на ЕС в областта на правата на човека, като равенството между половете, свободата на религията или убежденията и свободата на изразяване.

През 2012 г. ЕС беше много ангажиран със стремежа си да включи в допълнителна степен правата на човека в действията си, както се предвижда в рамката. Всички 140 делегации и бюра, наред с петнадесетте мисии и операции по линия на ОПСО, понастоящем са посочили **координационни центрове за правата на човека и демокрацията** по места. Също така, в 101 страни са определени служители за връзка със защитниците на правата на човека. Понастоящем координационни центрове за правата на човека са създадени и във всяка дирекция, отговорна за определен географски регион, като целта е последователното включване на правата на човека в работата на цялата ЕСВД.

⁹⁵ На 13 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно специалния представител на ЕС за правата на човека (P7_TA(2012)0250).

Дейността на **междуведомствената група по правата на човека** на Комисията стана по-активна във връзка с работата по стратегическата рамка и плана и за действие През 2012 г. групата проведе заседание по редица поводи, обединявайки дирекции на ЕСВД и Комисията, като доказва значимостта си, осигурявайки съгласувана дейност между всички отделни служби, които работят по въпроси, свързани с правата на човека.

Нов момент през 2012 г. беше създаването на **контактна група на високо равнище по правата на човека между Европейския парламент, ЕСВД и Комисията**. И това бе осъществено в контекста на работата по стратегическата рамка и плана за действие. След първото си заседание на 16 април 2012 г. контактната група разкри значимостта си като форум за редовен обмен на мнения между членовете на Европейския парламент и висши служители на ЕСВД по въпроси, свързани с правата на човека. В резултат на това групата продължи да провежда заседания след приемането на стратегическата рамка и плана за действие и понастоящем се счита за важен канал за комуникация.

През годината станахме свидетели на засилен ангажимент на ЕС за сформирването на партньорства с **гражданското общество**. По всички процеси на програмиране систематично се провеждат консултации с организациите на гражданското общество, които понастоящем вземат дейно участие в изработването на политиките, като например изготвянето на насоки за правата на човека и на всеобхватен подход към Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността.

Дейностите на ЕС в тази област са изключително важни, тъй като през 2012 г. делът на НПО намаля. Организациите на гражданското общество се сблъскват все по-често със сериозни и разнообразни ограничения на свободата на изразяване и сдружения, налагани от правителство, които се стремят да ги заглушат и да блокират техните дейности.

В подкрепа на каузата им, чрез **ЕИДПЧ** (Европейски инструмент за демокрация и права на човека) през 2012 г. бяха подпомогнати защитниците на правата на човека, гражданското общество и други дейатели в над 100 страни. В проекта си за регламент Европейската комисия предлага през периода 2014—2020 г. да бъдат предоставени на разположение 1,4 милиарда евро за допълнително подпомагане на усилията им, но преговорите по отношение на точния размер на бюджета и неговия обхват продължават.

Чрез публикуваното през октомври **Съобщение на Комисията „Корените на демокрацията и устойчивото развитие: ангажираността на Европа с гражданското общество в областта на външните отношения“**⁹⁶ ЕС решително се ангажира да предоставя по-голяма подкрепа за организациите на гражданското общество в страните партньори, за да изпълняват пълноценно ролята при доставката на обществени услуги, прозрачност, застъпничество за добро управление и в приноса си към изработването на политики. Понастоящем се изготвя схема, която да направи възможно повишаването на ефекта от дейностите на ЕС.

През октомври станахме свидетели и на създаването на **Европейски фонд за демокрация** (ЕФД), предназначен да подпомага защитниците на демокрацията, които водят борба за преход към демокрация в европейското съседство и отвъд него⁹⁷. Фондът трябва да допълни вече съществуващи инструменти, включително ЕИДПЧ. Добавената стойност на ЕФД ще произтече от незабавната и гъвкава подкрепа за дейатели, които все още не са получили помощ, или които не са подпомогнати в достатъчна степен или изпитват трудности при получаването на подкрепа от настоящите инструменти на ЕС; като най-очевидните примери са организациите на гражданското общество, движенията и отделните активисти, чиито действия подкрепят плуралистичната многопартийна система, независимо от размера или официалния им статут.

Най-голямо значение обаче има онова, което надхвърля реториката и докладите на институциите; съдействат ли политиките и планове на ЕС за подобряване на състоянието на правата на човека на място?

Утвърждаване на универсалния характер на правата на човека

През цялата 2012 г. ЕС потвърди отново ангажираността си с утвърждаването и закрилата на всички права на човека, независимо дали става дума за граждански и политически или за икономически, социални и културни права. За целта на проведения през декември 14-и годишен **форум ЕС—НПО** по правата на човека се събраха над 200 верни защитници на правата на човека, активисти и политици, решени да превърнат общите интереси в общи действия. На форума бе разгледана ролята на регионалните механизми за насърчаване на универсалния характер на правата на човека, с активното участие на представители на международни и регионални механизми за правата на човека от целия свят.

⁹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0492:FIN:BG:PDF>

⁹⁷ На 29 март 2012 г. Европейският парламент прие Препоръка до Съвета относно механизмите за възможното създаване на Европейски фонд за демокрация (P7_TA(2012)0113).

ЕС продължи работата си на равнището на ООН за насърчаване на универсалния характер на правата на човека. Съюзът насърчи ратификацията на ключови международни договори в областта на правата на човека и продължи да изтъква необходимостта за включването на правата на човека, управлението, демокрацията и принципите на правовата държава в рамките на Целите на хилядолетието за периода след 2015 г.

Признаването на универсалния характер на правата на човека има важно значение за справяне с предизвикателствата, които не зачитат националните граници. 2012 г. се отличаваше с развитието на нови и задълбочаването на настоящите **кризи, свързани с правата на човека** по целия свят, било чрез разпространението на репресивни закони в определени страни в Източна Европа и Централна Азия, било чрез нестихващата криза със сигурността в Сахела. Положението в Мали се влоши рязко през 2012 г. след като държавният преврат и действията на въоръжените екстремистки групи доведоха до груби нарушения на правата на човека. Целият регион бе белязан от политическа нестабилност, терористична дейност и трафик на наркотици и оръжия, които се разпростряха отвъд границите и създадоха заплахата за мира и сигурността.

Изправен пред ограниченията за дейността на защитниците на правата на човека и НПО, както продължаващото неравенство между половете, ЕС разгърна пълния си набор с инструменти в подкрепа на нуждаещите се хора.

Правата на човека във всички външни политики на ЕС

През 2012 г. ЕС утвърждаваше правата на човека във всички области на външната си дейност без изключение. През същата година ЕС продължи да осигурява включването на клаузи за правата на човека в политическите рамкови споразумения, едновременно с индустриализираните и неиндустриализираните страни, както и установяването на подходящи връзки със споразуменията за свободна търговия. Това не се промени, дори когато бе трудно постигането на споразумение със страна партньор. Такива клаузи бяха включени в споразуменията от 2012 г. с Ирак, Виетнам, страните от Централна Америка и Филипините⁹⁸.

⁹⁸ На 14 юни 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно случаите на безнаказаност във Филипините (P7_TA(2012)0264).

По линия на **Общата политика за сигурност и отбрана**, в сътрудничество с институти за обучение от държавите — членки на ЕС, и гражданското общество, бяха допълнително разработени модули за обучение по правата на човека, закрилата на децата и равенството на половете, които ще бъдат използвани в пълна степен през 2013 г.

Изпълнение на приоритетите на ЕС в областта на правата на човека

През цялата 2012 г. ЕС продължи решително да се противопоставя на **смъртното наказание** и използва всички дипломатически средства, с които разполага, в полза на каузата за неговото премахване в целия свят. Усилията в посока на премахване на смъртното наказание са един от водещите приоритети, набелязани в стратегическата рамка и плана за действие относно правата на човека и демокрацията.

За да отбележат Световния/Европейския ден против смъртното наказание на 10 октомври, ЕС и Съветът на Европа направиха съвместно изявление, в което потвърдиха отново своята позиция, с която се противопоставят на прилагането на смъртното наказание при всички обстоятелства, както и своя ангажимент към премахването на смъртното наказание в целия свят. Делегациите на ЕС по света отбелязаха събитието с организирането на множество семинари, пресконференции, изложби и други прояви.

ЕС продължи да се противопоставя на смъртното наказание в рамките на всички подходящи форуми, по-конкретно ООН, ОССЕ и Съвета на Европа. Посредством обширно лобиране и предоставяне на информация, ЕС, наред с държавите членки, взе активно участие в междурегионалния алианс за популяризиране на Резолюция 67/206 21 декември 2012 г., в която отново се потвърждава призивът за налагане на мораториум върху прилагането на смъртното наказание. В сравнение с предишни резолюции от 2007 г., 2008 г. и 2010 г., тази резолюция бе приета с неவிжданите дотогава 111 гласа „за“, 41 „против“ и 34 „въздържал се“.

Продължиха усилията за създаването на нови **насоки за правата на човека**, както и развитието на вече съществуващите. Насоките са практически инструменти, чието предназначение е да подпомагат представителствата на ЕС по места за по-успешното постигане на напредък по политиката за правата на човека. Започна работата по насоки за свободата на вероизповедание и убеждение и по трансформирането на инструментите в областта на ЛГБТИ⁹⁹ (лесбийки, гейове, бисексуални, транссексуални и интерсексуални лица) в насоки; Насоките за политиката на ЕС към трети страни по отношение на изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание също бяха преразгледани. В същия дух през 2012 г. беше актуализирана обяснителната бележка относно уврежданията и развитието.

Децата заемаха видно място в списъка с приоритетите на ЕС в областта на правата на човека. Посредством програмата „Инвестиране в хората“ и ЕИДПЧ бяха финансирани редица посветени на децата проекти в над 50 страни. Сред тях са 15 проекта за противодействие на детския труд, чието изпълнение ЕС започна, като бюджетът им е приблизително 11.1 милиона евро.

През 2012 г. станахме свидетели на провежданата от ЕС глобална лобистка кампания в подкрепа на ратификацията на двата незадължителни протокола към Конвенцията за правата на детето и Конвенция 182 на Международната организация на труда (МОТ) относно забраната и незабавни действия за ликвидирането на най-тежките форми на детския труд. Бяха подсигурени още 18 ратификации на различните инструменти.

⁹⁹ На 5 юли 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно насилието срещу лесбийките и правата на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ) в Африка (P7_TA(2012)0299).

Въпросите, свързани с **равенството между половете**¹⁰⁰ заемаха видно място в дневния ред за 2012 г. ЕС продължи активно да утвърждава правата на жените чрез разговори по правата на човека и консултации със своите партньори. Вторият доклад за изпълнението на плана за действие на ЕС относно равенството между половете и овластяването на жените в областта на развитието беше изготвен и приет през ноември 2012 г. В доклада са включени конкретни примери на включването на темата за равенството между половете в инструментите на ЕС с географско значение. Също относно темата за овластяването, през септември ЕС и 12 страни членки и съоснователки поеха ангажимент към партньорството за равноправно бъдеще, насочено към определянето на участието на жените в политиката и икономическото овластяване на жените за приоритети.

ЕС продължи да демонстрира лидерска роля в изпълнението на своя всеобхватен подход към резолюции 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността. През година Съюзът беше активен по темата за жените, мира и сигурността в над 70 страни, като помощта му възлезе приблизително на 200 милиона евро, предназначени за разработването и изпълнението на национални планове за действие, финансиране на неправителствени организации и обучение за правителствени агенции¹⁰¹.

В своята **Стратегия на ЕС за премахване на трафика на хора за периода 2012—2016 г., приета през юни 2012 г.**, ЕС възприе подход, основан на правата на човека и равенството на половете. В стратегията се следва всеобхватен подход, чийто акцент е поставен върху предотвратяването на трафика, наказателното преследване на извършилите престъпления лица, защитата на пострадалите от престъпления и партньорствата с различни заинтересовани страни, включително гражданското общество.

¹⁰⁰ Годишната среща на съветниците по въпросите на правата на човека и равенството между половете по линия на ОПСО се проведе на 15 юни 2012 г. в Брюксел. Съветници от почти всички мисии и операции представиха работата си и обсъдиха по-специално три теми: обучение и ресурси, работа с гражданското общество и вътрешноорганизационни въпроси, включително връзки с централата в Брюксел. Всички документи по планиране на цивилните мисии по линия на ОПСО включват ясни позовавания на въпроси, свързани с правата на човека, равенството между половете, мира и сигурността; в 50 % от мандатите са включени същите ясни позовавания, а 60 % от мисиите предоставят доклади по темата; 60 % от гражданските мисии по линия на ОПСО са определили съветници по въпросите на равенството между половете и контактни точки за работа по свързаните с равенството между половете аспекти на управлението на кризи.

¹⁰¹ На 2 февруари 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно положението на жените по време на военни конфликти (P7_TA(2012)0028).

По отношение на **свободата на изразяване онлайн и извън мрежата**¹⁰², в рамките на двустранните си отношения с трети страни (Иран, Сирия, Китай, Египет, Либия, Виетнам), както и на многостранни форуми, ЕС неколkokратно осъди ограниченията пред свободата на изразяване и достъпа до интернет, както и арестите на блогъри. През юни ЕС изигра решаваща роля за осигуряването на единодушното приемане от Съвета по правата на човека на първата резолюция за защита на свободата на словото в интернет, за която инициатор бе Швеция¹⁰³. Чрез своята стратегия „No Disconnect“ ЕС продължи да предоставя непрекъсната подкрепа за потребителите на интернет, блогъри и активисти в интернет, които живеят в условията на авторитарни режими.

Образование

Образованието бе един от ключовите хоризонтални въпроси в дневния ред на срещата „Гимних“ (Пафос, 7—8 септември 2012 г.); ВП/ЗП включи образованието като хоризонтален въпрос с решаващо значение, който следва да бъде отразен в нашия всеобхватен подход към външната политика. Обсъждането изтъкна потенциала на инструмента на „меката сила“ за трансформиране на обществата, който следва да бъде в центъра на нашата външна политика. Това се отнася по-специално за предотвратяването на конфликти, намесите в конфликтни зони, както и за страните в преход. Изразена бе загриженост във връзка с ниския дял на жените и деvojките в образователната система и бе подчертана необходимостта от насочването на повече ресурси към образователната инфраструктура.

Работа с двустранните партньори

През цялата 2012 г. ЕС се стремеше да оказва въздействие на терен посредством диалог и съобразен с конкретните потребности подход.

¹⁰² На 11 декември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно Стратегия за цифрова свобода в рамките на външната политика на ЕС (P7_TA(2012)0470).

¹⁰³ A/HRC/20/L.13 Утвърждаване, защита и упражняване на правата на човека в интернет <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G12/147/10/PDF/G1214710.pdf?OpenElement>

През годината бяха проведени 30 специализирани **диалога** и консултации **по правата на човека**, на които със страните партньори бяха повдигнати бъдещи безпокойство въпроси. Успоредно с посветените на правата на човека диалози бяха проведени семинари с участието на гражданското общество и в Бразилия, Грузия, Индонезия и Мексико. През 2012 г. ВП/ЗП и ЕСВД направиха редица изявления и декларации, а в много други случаи бяха положени дипломатически усилия, на които не беше дадена публичност.

Делегациите на ЕС получиха 140 **национални стратегии по правата на човека**, които бяха раздадени на държавите членки, като първите 48 стратегии бяха одобрени от Съвета през ноември. Трябва да се признае, че процесът на одобрение се оказа продължителен, но всички стратегии са изготвени от ръководителите на делегации на ЕС и вече се изпълняват, като в началото на 2013 г. се очакват първите доклади за изпълнението, основани на оценката на положението на място.

Работа в рамките на многостранните институции

Не съществува по подходящ форум от **Обединените нации**, който да гарантира, че на всеобщите права на човека се гледа точно като на всеобщи — приложими за всяка жена, мъж и дете, независимо къде живеят.

През 2012 г. ЕС поддържаше равнището на своите ангажменти във форумите на ООН по правата на човека. Трите заседания на **Съвета по правата на човека** през годината бяха много успешни от гледна точка на ЕС¹⁰⁴. ЕС внесе резолюции относно Сирия, Мианмар/Бирма, Корейската народнодемократична република (съвместно с Япония) и Беларус наред с тематични резолюции относно свободата на религията и убежденията и правата на детето (съвместно с Групата на страните от Латинска Америка и Карибския басейн (GRULAC). Съюзът подкрепи активно много други, включително резолюции относно свободата на изразяване, Шри Ланка, Иран, Еритрея, Кот д'Ивоар и Сомалия. ЕС инициира създаването на нов мандат и специален докладчик за Беларус и оказва подкрепа за новия специален докладчик за Еритрея. ЕС, подпомаган от държавите членки, предостави пълна подкрепа за работата на анкетната комисия за Сирия и осигури необходимите удължавания на мандата, както и отправи мощен призив за гарантирането на отчетност и предотвратяване на безнаказаността. Човешките права на жените доминираха сред тематичните въпроси и по време на 20-то заседание ЕС организира съвместно с Бразилия добре посетено съпътстващо събитие, посветено на защитниците на човешките права на жените.

¹⁰⁴ На 16 февруари 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно позицията на Парламента относно деветнадесетата сесия на Съвета на ООН по правата на човека (P7_TA(2012)0058).

По време на 67—ото заседание на **Общото събрание в Ню Йорк** всички инициативи на ЕС бяха одобрени с голяма подкрепа. Междурегионалната инициатива срещу смъртното наказание беше приета с най-широката в историята подкрепа както като гласове, така и като съинициатори, с което бе потвърдена световната тенденция за премахване на смъртното наказание. След добро сътрудничество със заинтересованата страна бе постигнат консенсус по резолюцията относно Мианмар/Бирма, в която се признава постигнатият напредък, но също така се изброяват останалите области, които будят безпокойство във връзка с правата на човека и на които ще бъде посветена бъдещата работа. Текстът относно Корейската народнодемократична република бе приет без гласуване, а инициативата относно Сирия, лансирана от широка коалиция от страни под арабско ръководство, включително някои държави — членки на ЕС, получи рекордна подкрепа. Всеобхватна резолюцията относно правата на човека в Иран бе представена с подкрепата на ЕС и приета с добър резултат. Ежегодната резолюция на ЕС относно свободата на религията или убежденията отново бе приета с консенсус. На заседанието бе приета и резолюцията относно правата на детето с акцент върху децата от коренното население и бе одобрена първата в историята резолюция на ОС на ООН, в която се призовава за слагане на край на вредната практика на генитално осакатяване на жени — инициатива на африкански държави, на която ЕС оказва силна подкрепа — както и текстове, в които се призовава за премахване на всички форми на насилие срещу жените и за слагане на край на екзекуциите без присъда.

През тази година ЕС продължи да работи съвместно с **регионални партньори** по света, като Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), Африканския съюз, както Лигата на арабските държави, и започна съвместна дейност с Организацията за ислямско сътрудничество. За първи път бяха приети приоритети на ЕС за сътрудничество със Съвета на Европа в периода 2012—2013 г. във връзка с двугодишната програма за дейността на Съвета на Европа. ЕС и Съветът на Европа изпълниха нарастващ брой съвместни програми в областите на правовата държава, демокрацията и правата на човека, като през 2012 г. беше постигната сумата 101 милиона евро (средното равнище на финансовото участие на ЕС е 89 %).

ЕС работи в единство

2012 г. бе белязана от засилване на сътрудничеството между институциите на ЕС.

Нобеловата награда за мир бе получена на 10 декември — Деня на правата на човека, от председателите Ван Ромпъой, Барозу и Шулц. Решено бе с получените с Нобеловата награда средства да бъдат финансирани проекти, чрез които се осигурява образование за деца, засегнати от въоръжени конфликти.

Наградата е огромно признание за минали постижения, но откроява и потребността всички европейци — институциите на ЕС, държавите членки и 500 милиона граждани — да работят съвместно и да удвоят усилията си за утвърждаване и защита на правата на човека не само в рамките на своите граници, но и по целия свят.

Демокрация и принципи на правовата държава

Демокрацията и принципите на правовата държава съставляват неразделна част от политиката на ЕС в областта на правата на човека. През 2012 г. ЕС продължи да подпомага решително изборните процеси по целия свят, изпращайки **мисии за наблюдение на изборите** и **мисии за оказване на експертна помощ при провеждането на избори**, както и да предоставя съдействие при провеждането на избори и да подпомага местните наблюдатели на изборите. През 2012 г. ЕС разположи общо 13 мисии за наблюдение на изборите и мисии за оказване на експертна помощ при провеждането на избори. Тези мисии допринесоха за подпомагането на демокрацията в съседните на ЕС региони (мисия за наблюдение на изборите в Алжир, екип за оценка на изборите в Либия и мисия за оказване на експертна помощ при провеждането на избори в Египет), станаха свидетели на предаването на властта на опозицията (мисия за наблюдение на изборите и мисия за оказване на експертна помощ при провеждането на избори в Сенегал, мисия за оказване на експертна помощ при провеждането на избори в Мексико) и на укрепването на демокрацията в нестабилни държави (мисии за наблюдение на изборите в Източен Тимор и Сиера Леоне).

Увеличени бяха усилията за осигуряване на системна последваща информация във връзка с препоръките от мисиите на ЕС за наблюдение на изборите. Участваха всички работни групи на Съвета, отговарящи за различни региони, а до всички делегации на ЕС бяха изпратени инструкции. Като част от тези усилия през декември ЕС разположи първата мисия за последващи действия във връзка с изборите в Малави, която имаше за задача да проучи постигнатия напредък по избирателната реформа и въздействието на препоръките на мисията на ЕС за оказване на експертна помощ при провеждането на избори.

Значимият пробив в областта на демокрацията и правата на човека през 2011 г., по-специално в южното съседство, беше последвано през 2012 г. от далеч по-отрезвяващи събития и предизвикателства, които показаха, че за утвърждаването на пълноценна демокрация едни избори не са достатъчни.

Бурният характер на политическия процес в Египет показва крехката същност на прехода и необходимата степен на консолидиране. Връзката между упражняването на политическите и гражданските права и възползването от икономическите, социалните и културните права беше показана ясно с нейната роля в политическите системи, които са (или не са) способни да постигат конкретни резултати по отношение на благоденствието на гражданите, включително жените и представителите на малцинствата.

Специалните работни групи на ЕС за Тунис (2011), Йордания (2012) и Египет (2012) бяха създадени, за да предоставят така необходимата политическа и икономическа подкрепа на тези страни при прехода им към демокрация. По този начин ЕС показва готовността си да бъде истински партньор, но само когато е гарантирано зачитането на правата на човека и демократичните принципи.

В стремежа за постигане на пълноценно възползване от правата на човека и демокрацията, през годината ЕС положи усилия да използва всички свои инструменти — от политически диалог през сътрудничество за развитие до санкции. Като последващи действия във връзка със заключенията на Съвета от декември 2009 г.¹⁰⁵ продължи работата по по-съгласувани подходи към подкрепата на демокрацията. През октомври бе приет консолидиран съвместен доклад относно изпълнението на планове за действие за подкрепа на демокрацията в девет пилотни страни. Извлечените поуки са предназначени за лансирането на второ поколение страни в началото на 2013 г.

Демокрацията и принципите на правовата държава по необходимост са взаимосвързани с **развитието**. През 2012 г. ЕС напредна решително със своята политика относно бъдещото сътрудничество за развитие — програмата за промяна¹⁰⁶, в която се подчертава необходимостта за подпомагане на **основан на правата на човека подход към развитието** и гарантиране на приобщаващия характер на процесите на развитие. В насоките за бюджетна подкрепа¹⁰⁷ правата на човека, управлението и демокрацията също са определени за ядро на политиката на ЕС в областта на сътрудничеството за развитие

¹⁰⁵ Заключения на Съвета относно подкрепата на демокрацията във външните отношения на ЕС — към по-голяма съгласуваност и ефективност (док. [16081/09](http://register.consilium.europa.eu/pdf/bg/09/st16/st16081.bg09.pdf))
<http://register.consilium.europa.eu/pdf/bg/09/st16/st16081.bg09.pdf>;

¹⁰⁶ Заключения на Съвета относно повишаване на въздействието на политиката на ЕС за развитие: програма за промяна (3166-о заседание на Съвета по външни работи, Брюксел, 14 май 2012 г.)

¹⁰⁷ Заключения на Съвета относно бъдещия подход към бюджетната подкрепа от ЕС за трети държави; 3166-о заседание на Съвета по външни работи, Брюксел, 14 май 2012 г.

На 22 и 23 ноември 2012 г. в Брюксел се проведе предназначен за експерти от мисиите по линия на ОПСО семинар, посветен на принципите на правовата държава. За първи път по линия на способностите за планиране и провеждане на граждански операции се организираше подобно събитие, посветено на принципите на правовата държава. На семинара бяха засегнати проблемите, пред които са изправени способностите за планиране и провеждане на граждански операции в своите 10 мисии в Европа, Африка, Близкия и Средния Изток, където допринасят за по-нататъшното развитие на принципите на правовата държава. Чрез способностите за планиране и провеждане на граждански операции се предоставя форум за обмен на мнения, за дискусия и изграждане на мрежа от заинтересовани страни и експерти за последващи действия в тази област¹⁰⁸.

През 2012 г. ЕС продължи да отстоява и засилва ангажирането си с укрепването на принципите на правовата държава чрез мисиите си по линия на ОПСО, включително EULEX Kosovo, EUPOL Afghanistan, EUJUST Lex Iraq и EUPOL COPPS (окупирани палестински територии).

Д. ПО-ГОЛЯМА ЕФЕКТИВНОСТ, ПОВЕЧЕ СПОСОБНОСТИ И ПО-ГОЛЯМА СЪГЛАСУВАНOST ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА КРИЗИ ЧРЕЗ ОПСО

През 2012 г. беше поставено началото на три нови граждански мисии: EUCAP NESTOR за подпомагане на изграждането на регионален морски капацитет в Африканския рог и държавите в западната част на Индийския океан; EUAVSEC South Sudan за подпомагане на укрепването на сигурността на международното летище Джуба и EUCAP Sahel Niger за увеличаване на капацитета на нигерските сили за сигурност в борбата срещу тероризма и организираната престъпност. Освен това към края на 2012 г. в ход бе и подготовката за дейностите по линия на ОПСО в Мали и Либия.

¹⁰⁸ На двудневния семинар присъстваха близо 60 души — представители на пет различни мисии (EUJUSTLEX IRAQ, EULEX KOSOVO, EUPOL AFGHANISTAN, EUPOL CONGO, EUPOLCOPPS), други институции на ЕС, ООН, държави членки, НПО, центрове за обучение и научни изследователи.

На 14 декември 2012 г., с приемането на процедурни заключения относно ОПСО като подготовка за обсъжданията във връзка със сигурността и отбраната на заседанието на Европейския съвет през декември 2013 г., държавните и правителствените ръководители отправиха решително послание в полза на укрепването на капацитета на ЕС да действа като доставчик на сигурност. С оглед на този дебат Европейският съвет, като потвърди отново ангажимента си за укрепването на ОПСО като съществен елемент от всеобхватния подход на ЕС, прикани ВП (чрез ЕСВД и Европейската агенция по отбрана), както и Комисията, да докладват до септември 2013 г. за съответните си предложения и действия за укрепване на ОПСО и увеличаване на наличните граждански и военни способности. В това отношение Европейският съвет набеляза три приоритета: i) подобряване на ефективността, видимостта и въздействието на ОПСО; ii) усъвършенстване на развитието на отбранителни способности; iii) укрепване на европейската военна промишленост¹⁰⁹.

1. ПОВЕЧЕ СПОСОБНОСТИ

1.1. Концепции за дейностите по линия на ОПСО

Разработването на концепциите на ЕС продължи да бъде навременно и важно усилие, тъй като през 2012 г. потребността от развитие на способностите нарасна и в резултат на стартирането на три нови мисии. Концепциите са съществени средства, които служат като насоки и указатели за дейността по линия на ОПСО в различни области. Прегледът на старите концепции и разработването на нови, основани на извлечени поуки от мисиите на ЕС за управление на кризи, както и опитът на други фактори на международната сцена, допринасят за по-доброто и по-бързото планиране на нови мисии и операции. Поуките обаче се извличат предимно от собствения опит на ЕС и се утвърждават и прилагат посредством нови или актуализирани концепции. Сред някои от най-важните дейности във връзка с концепциите са стартирането на прегледа и преработването на концепцията за мисиите по границите по линия на ОПСО в рамките на гражданското управление на кризи и разработването на концепция за операциите за морска сигурност¹¹⁰.

¹⁰⁹ На 22 ноември 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно изпълнение на общата политика на сигурност и отбрана (P7_TA(2012)0455). На 22 ноември 2012 г. ЕП прие и резолюция относно клаузите за обща отбрана и солидарност на ЕС: политическо и оперативно измерение (P7_TA(2012)0456).

¹¹⁰ На 10 май 2012 г. Европейският парламент прие резолюция относно морското пиратство (P7_TA(2012)0203).

1.2. Граждански и военни способности

ГРАЖДАНСКИ СПОСОБНОСТИ

През 2012 г. бяха предприети важни стъпки за по-нататъшното развитие на гражданските способности в полза на ОПСО. При все това е необходима допълнителна работа, тъй като ЕС продължава да разполага по-разнообразни и сложни мисии, често във враждебна среда, които изискват експертен опит в широк кръг от области.

В отговор на поставена през декември 2011 г. от Съвета задача, ЕСВД изготви многогодишен план за развитие на гражданските способности, като се облекча на работата, извършена съгласно двете граждански приоритетни цели, за да установи трайна рамка за развитие на гражданските способности на ОПСО, като обедини различните работни линии за развитие на гражданските способности и да структурира поредица от политически насоки и насоки за докладване¹¹¹.

През септември 2012 г. се проведе четвъртият семинар на високо равнище относно улесняването на разполагането на граждански личен състав за мисии в рамките на ОПСО¹¹², на който бе поставен акцент върху преодоляването на недостатъците при гражданските мисии в рамките на ОПСО в областта на принципите на правовата държава. Посредством обсъждания сред директорите по въпросите на политиката за сигурност през 2012 г. беше придадена по-голяма политическа видимост и на гражданските способности. Тази практика ще продължи през 2013 г.

През 2012 г. беше постигнат значителен напредък по довършването на софтуерната среда „Goalkeeper“, предназначена да подпомага органите на държавите членки в създаването на списъци с граждански личен състав и използването на предлаганите в цяла Европа възможности за обучение¹¹³, за да се улесни разполагането на граждански способности за мисиите по линия на ОПСО.

¹¹¹ Поставената от Съвета през декември 2011 г. задача е включена в заключенията на Съвета относно ОПСО (док. 17991/11). Относно извършената работа съгласно двете граждански приоритетни цели виж окончателния доклад относно гражданска приоритетна цел 2008 (док. 14807/07) и окончателния доклад относно гражданска приоритетна цел 2010 (док. 16817/10).

¹¹² Четирите семинара (юни 2009 г., юли 2010 г., юли 2011 г., септември 2012 г.) се проведеха в Брюксел и бяха предназначени за високопоставени представители на всички национални министерства и служби, които отговарят за реалното командироване на личен състав към гражданските мисии в рамките на ОПСО. Докладите за съответните семинари са изложени в док. 12018/09 (семинар от 2009 г.), док. 14201/10 (семинар от 2010 г.), док. 16109/11 (семинар от 2011 г.) и док. 15337/12 (семинар от 2012 г.). Напредъкът на държавите членки в улесняването на разполагането на граждански личен състав за мисии в рамките на ОПСО беше отчетен пред Съвета през ноември 2009 г. и декември 2010 г. (виж съответно док. 15842/09 и 16989/10). В началото на 2013 г. се очаква публикуването на трети доклад за напредъка.

¹¹³ Последният доклад за напредъка по Goalkeeper е включен в док. 12312/12. През април 2013 г. се очаква публикуването на четвърти доклад за напредъка по Goalkeeper.

Понастоящем се извършва работа в контекста на укрепването на връзките между ОПСО и пространството на свобода, сигурност и правосъдие за повишаване на осведомеността сред общността по въпросите на вътрешната сигурност относно потребностите на личния състав на гражданските мисии посредством поредица дейности с участието на държавите членки, агенциите на ЕС по въпросите на вътрешната сигурност и институциите на ЕС.

В края на 2012 г. създаването на складова база на ОПСО, чиято основна цел ще бъде бързото снабдяване на мисиите с оборудването, необходимо за своевременното им разполагане и оперативност, също допринесе значително за бързото разполагане на бъдещи мисии по линия на ОПСО.

И накрая, през есента на 2012 г. Комисията внесе облекчения в правилата за възлагане на обществени поръчки, приложими за мисии, които действат в кризисни държави (в съответствие с приложимите разпоредби на Финансовия регламент): това даде възможност нуждите на мисиите по линия на ОПСО от оборудване и услуги да бъдат удовлетворявани по-лесно.

ВОЕННИ СПОСОБНОСТИ

В заключенията си от ноември Съветът потвърди отново призива си за запазване и по-нататъшно развитие на военните способности, в контекста на по-машабен всеобхватен подход, за да се поддържа и укрепи ОПСО, която стои в основата на способността на ЕС да функционира като доставчик на сигурност. През втората половина на 2012 г. Кипър организира различни събития, посветени на военните способности, като повдигна този въпрос при обсъжданията на всички равнища.

След актуализирането на плана за развитие на способностите на Европейската агенция по отбрана през 2011 г. понастоящем се подготвя нов преглед, насрочен за 2014 г., в рамките на който да бъдат разгледани както съдържанието, така и структурата на плана.

Постиженията в областта на развитието на военните способности на ЕС, извършено под ръководството на Военния комитет на Европейския съюз, бяха представени в доклад за напредъка относно развитието на военните способности на ЕС¹¹⁴. Сред главните отчетени постижения бяха областта на обединяването и обмена (с акцент върху обучението и образованието), кибернетичната отбрана, военното участие в Единното европейско небе, разработването на концепции и логистичната подкрепа за операциите по линия на ОПСО. Отчетените понастоящем основни недостатъци са свързани с намаленото равнище на подпомагане за механизмите на ЕС за бързо реагиране по вода и въздух, изоставане в краткосрочното разработване на широкообхватна мрежа за операциите на ЕС и устойчиви празноти в списъците на бойните групи на ЕС, с което военният капацитет на ЕС за бързо реагиране би могъл потенциално да намалее.

По отношение на прегледа на недостатъците в заключенията си от ноември Съветът изтъкна необходимостта развитието на военните способности да се съсредоточи върху преодоляването на недостатъците и изпълнението на новите изисквания във връзка с ОПСО. Съветът прикани Военния комитет на Европейския съюз (EUMC) да направи преглед през 2013 г. на недостатъците и приоритетите в областта на военните способности като принос към плана за развитие на способностите на Европейската агенция по отбрана (EDA), който има за цел да подпомогне вземането на решения на национално равнище относно инвестирането в развитие на способности в отбранителния сектор.

Обединяване и споделяне

Двупистовият подход за разработването на проекти за сътрудничество, като същевременно сътрудничеството в областта на европейската отбрана става по-систематично и устойчиво в дългосрочен план, продължава да бъде в основата на усилията на ЕС. В това отношение управителният съвет на Европейската агенция по отбрана прие незадължителен Кодекс за поведение относно обединяването и споделянето, в който са включени конкретни действия за интегриране на сътрудничеството в националните процеси за вземане на решения. Постигнат бе и напредък по проектите за обединяване и споделяне, подпомагани от Европейската агенция по отбрана. Наистина през 2012 г. бяха предприети значителни стъпки главно в областта на зареждането с гориво във въздуха (подписване на писмо за намерение относно изпълнението на европейска стратегическа инициатива за многоцелеви транспорт от самолети-танкери), обучението за управление на хеликоптери (подписване на техническа договореност във връзка с програмата за учения с хеликоптери), обучението за противодействие на импровизирани взривни устройства, полевите болници, морското наблюдение, спътниковите комуникации (звено за обществени поръчки) и дипломатическото разрешение за преминаване (подписване на програмна договореност във връзка с дипломатическо разрешение за преминаване на военните транспортни самолети на участниците в съответното национално въздушно пространство или територия).

¹¹⁴ Доклад за напредъка относно развитието на военните способности на ЕС за периода от ноември 2011 г. до октомври 2012 г. (док. 15476/12 от 25 октомври 2012 г.).

Подготвителната работа, извършена от работната група на Комисията по въпросите на промишлеността и пазарите в областта на отбраната, беше приветствана от Съвета в неговите заключения от ноември, в които Европейската комисия и Европейската агенция по отбрана се насърчават да работят в тясно сътрудничество с държавите членки за постигането на по-конкурентоспособен и прозрачен пазар в областта на отбраната в Европа и по-мощна европейска военна промишленост, както и да насърчават взаимодействията при научните изследвания и технологиите с двойна употреба (включително в области като безпилотни летателни системи, кибернетика, морска сигурност, космическо пространство и енергетика, както и околна среда).

1.3. Извлечени поуки и добри практики в гражданските и военните мисии по линия на ОПСО

Системата за извличане на поуки от гражданското и военното измерение на ОПСО е в процес на укрепване. На 30 ноември ЕСВД представи пакет от документи, озаглавен „Извлечени поуки: за по-добър продукт“. Държавите членки го приветстваха. Сред документите бе включен проект за концепция за поуки и добри практики в гражданските мисии по линия на ОПСО, в който се поставя засилен акцент върху стъпките за практическо прилагане на поуките и трансформирането на опита в добри практики с цел предоставянето на положителни модели.

Освен това, в пакета с документи „за по-добър продукт“ бяха включени два съвместни гражданско-военни доклада: първият по рода си годишен съвместен доклад за поуките и добрите практики от гражданското и военното измерение и тематичен доклад за поуките относно подпомагането на реформата в сектора на сигурността от гражданското и военното измерение на ОПСО. Реформата в сектора на сигурността е една от ключовите области за намеса от страна на ЕС в подкрепа на международния мир и сигурност. Докладите бяха представени от дирекцията за управление и планиране при кризи и приветствани от Комитета по политика и сигурност. Беше представен и доклад относно поуките за ОПСО от финансираната от ЕК програма за обучение на полицейски сили в периода 2008—2010 г. Включените в тези доклади препоръки ще насочват работата по поуките и добрите практики през 2013 г.

Освен това през 2012 г. беше създадена съвместна база данни за поуки и добри практики от гражданското и военното измерение на ОПСО, за да се улесни споделянето на поуки, познания, опит и добри практики между професионалистите в областта на управлението на кризи. В това толкова важно начинание участват всички заинтересовани страни (Съветът, ЕСВД, подразделения на Комисията): дебатът за извлечените поуки продължава и през 2013 г., когато ЕСВД и Комисията ще представят на Съвета за одобрение пътна карта за фактическите подобрения.

1.4. Курсове и учения

През 2012 г. бяха положени значителни усилия както на равнището на ЕС, така и на равнището на държавите членки, с оглед изпълнението на общите цели и подобряването на обучението в областта на ОПСО сред всички категории на личния състав, който работи по въпроси на ОПСО или е включен в мисии и операции по линия на ОПСО.

През май 2012 г. ЕСВД организира за първи път среща, на която присъстваха ръководителите на звената за обучение и експерти в областта на обучението от мисиите и операциите на ОПСО, от институциите на ЕС и основните доставчици на обучение в областта на управлението на кризи. Събитието даде възможност за по-лесно създаване на контакти между тези три основни групи заинтересовани страни, включително обсъждане на добри практики при дейностите по обучение в рамките на мисиите — наред с връзката им с обучението преди разполагането на мисиите — и повишаване на осведомеността относно наличните на равнището на ЕС инструменти за подпомагане на обучението. Срещата привлече много участници, които я оцениха високо. Тя ще се превърне в ежегодно събитие.

В рамките на значими дейности по обучение бяха засегнати наред с останалото теми като подготовката на потенциални бъдещи високопоставени ръководители на мисии и операции по линия на ОПСО и стратегическо планиране на мисии и включването на въпросите относно равенството между половете в оперативните дейности по линия на ОПСО.

По-нататъшното разработване на всеобхватния подход бе подсилено чрез провеждането на три съсредоточени върху стратегически въпроси курсове по оперативно планиране, организирани от Военния секретариат на Европейския съюз, на които присъстваха представители на различни институции на ЕС. Военният секретариат на ЕС и Европейският колеж по сигурност и отбрана (ЕКСО) успешно проведе своя първи съвместен курс по ориентиране. Освен това ЕКСО допринесе активно за проекта на Европейския полицейски колеж и Комисията „Нова европейска инициатива за обучение за гражданско управление на кризи“, по линия на който беше организирано наред с другото предхождащо разполагането обучение за няколко граждански мисии в рамките на ОПСО.

През 2012 г. ЕСВД и Комисията подготвиха предложение за укрепване на ЕКСО и по-тясното му обвързване с ЕСВД.

В съответствие с положението след Договора от Лисабон ЕСВД проведе за първи път учение по управление на кризи: „Multi Layer 2012“, на което бяха проведени упражнения по всички три равнища на вземането на решения¹¹⁵ при реакция на ОПСО при въображаема криза. От учението бе извлечена допълнителна полза чрез подлагането на тестове на части от предложените нови процедури за управление на кризи и на системата на ЕСВД за реакция при кризи. Поуките от това учение ще послужат като допълнителна информация за прегледа и преработването на политиката и концепцията на ЕС за ученията, които ще бъдат завършени през 2013 г.

2. ПО-ГОЛЯМА ЕФЕКТИВНОСТ

2.1. Сътрудничество с партньорите при управлението на кризи

СТРАНИ ПАРТНЬОРИ

Бяха положени още повече усилия за по-нататъшното развиване на съществен диалог и сътрудничество с трети държави, включително стратегически партньори, както и за развиване на отношения с нови партньори. Държавите членки одобриха препоръки за подобряване и задълбочаване на сътрудничеството с партньорите относно ОПСО, по които ще са необходими допълнителни последващи действия. ЕС продължи диалога с европейските държави, членуващи в НАТО, които не са членки на ЕС, с други страни кандидатки за присъединяване към ЕС, както и с няколко други важни партньори, включително САЩ, Канада, Китай, Япония, Русия и Украйна и със съседните на ЕС държави на изток и на юг.

През 2012 г. 14 държави (Албания, Канада, Чили, Хърватия, Исландия, бившата югославска република Македония, Черна гора, Норвегия, Нова Зеландия, Сърбия, Швейцария, Турция, Украйна, САЩ) взеха участие в 9 мисии и операции по линия на ОПСО (EUFOR ALTHEA, EUJUST LEX Ирак, EULEX Косово, ПМЕС в БиХ (чийто мандат изтече на 30 юни 2012 г.), EUPOL COPPS, EUPOL Афганистан, EUNAVFOR ATALANTA, EUTM Сомалия, EUSEC ДР Конго). Плодотворното взаимодействие с няколко други партньори продължи в контекста на борбата с пиратството.

¹¹⁵ Част от учението бяха следните три равнища на вземане на решения: политико-стратегическо, военностратегическо и оперативно.

През 2012 г. бившата югославска република Македония, Нова Зеландия и Република Молдова сключиха споразумения с ЕС за създаването на рамка за участието им в операции на ЕС за управление на кризи (рамкови споразумения за участие). Започнаха преговори по такива споразумения с Грузия и Република Корея.

2.2. Международни организации

ЕС—НАТО

През 2012 г. в рамките на тясното сътрудничество между ЕС и НАТО при управление на кризи договореностите „Берлин плюс“ за операцията по линия на ОПСО EUFOR Althea в Босна и Херцеговина продължиха да работят безпроблемно и ефективно.

Когато се оказа, че планирането относно Мали би могло да доведе до стартирането на нова военна операция на ЕС, по отношение на нечленуващите в ЕС европейски съюзници беше осигурена пълна прозрачност както на двустранно равнище, така и в рамките на договорените формати.

ЕСВД взе участие като наблюдател в учението на НАТО за управление на кризи „СМХ 12“.

В съответствие с предоставения от Европейския съвет през септември 2010 г. мандат, през 2012 г. продължи изпълнението на конкретните предложения, изпратени на генералния секретар на НАТО през 2011 г., като:

- Развиха се контакти между служителите по много аспекти на управлението на кризи. Нови формати на срещи на високо равнище между служителите допринесоха за повишаване на прозрачността и допълването по въпроси от взаимен интерес, не на последно място по отношение на области, в които двете организации функционират рамо до рамо.
- В отговор на брифингите по въпроси като кибернетичната отбрана или борбата срещу тероризма от служители на ЕС за работни групи на НАТО бяха проведени брифинги по същите въпроси от служители на НАТО за работни групи на ЕС; това даде възможност за обмен на мнения, което бе приветствано от държавите членки и страните в рамките на двете организации.
- Наред с това по отношение на способностите за отбрана продължи продуктивното сътрудничество между служители на ЕС и НАТО по проектите за обединяване и споделяне и за интелигентна отбрана, за да се осигури съгласуваност, взаимно укрепване на усилията и да се избегне дублирането на дейности.

На 3 юли 2012 г. КПС одобри „План за действие за укрепване на подпомагането от ЕС по линия на ОПСО за мироопазващите дейности на ООН“. През есента на 2012 г. ЕС започна изпълнението на плана за действие. Акцентът в първия етап беше поставен върху онези дейности, които са сред водещите приоритети на ООН, както и на ЕС, и за чието изпълнение е предвидено относително кратко време.

Дванадесетото заседание на Управителния комитет ЕС—ООН по управлението на кризи се проведе на 2 февруари 2012 г. в Брюксел. Това бе първото заседание на управителния комитет след създаването на ЕСВД и след двегодишно прекъсване. В дневния ред бяха засегнати кризите в Африка, например в Южен Судан, ДРК и Сомалия, но бяха обсъдени и нови договорености за функционирането на управителния комитет и гражданските способности. На 26 ноември в Ню Йорк бе проведено още едно заседание, на което акцентът отново бе поставен върху събитията в Африка: Мали, Сомалия и ДР Конго. Обсъдени бяха и планирането и правата на човека при опазването на мира и управлението на кризи.

През май 2012 г. ВП/ЗП и генералният секретар на Международната морска организация подписаха съвместна декларация относно сътрудничеството в борбата срещу пиратството и въоръжените грабежи по море в западната част на Индийския океан.

Освен това, в рамките на Контактната група на ООН във връзка с пиратството край бреговете на Сомалия бе създадена координационна група за изграждане на капацитет, в която са включени основните организации, носещи отговорност за изпълнението на по-голямата част от дейностите по изграждане на капацитет в западната част на Индийския океан. Работата им е улеснена от взаимно достъпна международна база данни, в която са изброени всички имащи отношение дейности по изграждане на капацитет в този регион.

2.3. Сателитен център на ЕС (EUSC)

През 2012 г. продължи да нараства ролята на сателитния център на Европейския съюз в ОПСО. Чрез предоставянето на анализи на сателитните изображения от страни и региони, в които са налице конфликти, сателитният център подпомага процеса на вземане на решения за стартирането и провеждането на мисии и операции по линия на ОПСО. Анализът на сателитни изображения относно положението в Сирия допринесе за оформянето на позицията на ЕС. Наблюдението за евентуално разпространение на оръжия за масово унищожение и разработването на ракетни способности подпомогна политическите преговори с Иран.

Продължаващите кризи в Северна Африка и Близкия изток допринесоха за увеличаване на задачите на центъра. Като цяло сателитният център работи по 84 нови задачи, в резултат на които са налице над 800¹¹⁶ продукта. От тази подкрепа извличат полза ЕСВД, а също и държавите — членки на ЕС.

През 2012 г. сателитният център на ЕС показва способността си да подпомага почти в реално време операция на ООН на място в Сирия — мисията на ООН за наблюдение в Сирия (UNSMIS). Наблюдението на кризата в Сирия съставляваше най-голямото натоварване по отделна задача на центъра, като в резултат бяха налични над 300 продукта. През този период сателитният център работеше в режим на криза (удължено работно време, работа на смени и работа в събота и неделя.)

Способностите на центъра се отчитат във все по-голяма степен и броят на заявленията от международни организации (ООН, Африкански съюз, НАТО) нараства стабилно. Той представлява уникална способност на ЕС в ролята му на доставчик на сигурност, способна да подпомага своевременно мисии или операции на партньори на ЕС.

¹¹⁶ 2011 г.: Сателитният център на ЕС осигури около 600 продукта.

На 14 септември 2012 г. ВП/ЗП представи на Съвета доклад относно функционирането на сателитния център на Европейския съюз. В доклада се изтъква, че центърът ясно е показал солидния и качествен характер на своята работа. При все това се отбелязва, че неотдавнашните кризи са натоварили значително оперативните способности на центъра по отношение както на човешките, така и на финансовите ресурси.

3. ПО-ГОЛЯМА СЪГЛАСУВАНОСТ

Гражданско-военни единодействия

Насърчаването на взаимодействието при развитието на гражданските и военните способности сред държавите членки има за цел изграждането на по-широкообхватни оперативни способности на ЕС при предотвратяването на конфликти и управлението на кризи. Тази дейност обхваща широк кръг от действия, които водят, наред с останалото, до улесняването на двойната употреба на граждански или военни способности, нови пакети за обучение за разполагането на личен състав в зоните на операциите, единодействия при логистичната подкрепа, по-добра оперативна съвместимост между гражданските и военните елементи, по-успешно споделяне на инструменти и набор от поуки, извлечени от операциите, както и по-съгласуван характер на отчетите относно развитието на способностите.

През юли 2012 г. на КПС бе представен за разглеждане доклад относно резултатите от тези свързани с работния план дейности ¹¹⁷. Понастоящем се извършва работа по приоритизиране на дейностите и укрепване на ефективността на процеса.

¹¹⁷ „Насърчаване на взаимодействието при развитието на гражданските и военните способности на ЕС — доклад за напредъка по резултатите от работния план до края на първата половина на 2012 г.“ (док. 12586/12, от 16 юли 2012 г.)

ЧАСТ II: ДОКЛАД ЗА ОВППС ЗА 2012 Г. — ПОГЛЕД НАПРЕД

Подкрепата за дългосрочните демократични промени в южното съседство, основавана на изпълнението на договореното през 2011 г. съобщение „Партньорство за демокрация и споделен просперитет с Южното Средиземноморие“ и интегрирания в европейската политика за съседство подход „повече срещу повече“, ще продължи да бъде ключова цел на външната дейност на ЕС. Ще продължи развиването на т.нар. „подход на специалната група“, в която са обединени ЕС, правителства от региона, международни финансови институции и широк кръг от местни недържавни заинтересовани страни и представители на частния сектор. Процесите на преход имат комплексен характер. ЕС следва да продължи и при необходимост да засили ангажираността си с тези процеси, включително в критични моменти и в дългосрочен план.

Неотдавнашните тревожни събития, особено в Египет, бележат бъдещите предизвикателства в региона, които ще изискват значително политическо внимание. Протичащият в момента доста сложен преход в Тунис и Либия също ще наложи допълнителни ангажименти.

Подкрепата за прехода ще трябва да следва диференциран подход, да бъде съобразена с обективните нужди на партньорите и с местните културни традиции и ценности, но и да стъпва здраво върху стимулирането на основните ценности на ЕС, а именно демокрацията, правата на човека и приобщаването.

Сирия ще продължи да бъде важно предизвикателство в обозримото бъдеще. ЕС ще запази ангажираността си, като продължи да работи в тясно сътрудничество със своите международни партньори, особено Лигата на арабските държави и ООН, в търсене на начини да се постави началото на политически процес за слагане край на кризата и е решен да продължи да подпомага жертвите на хуманитарната криза и съседните на Сирия държави.

Необходимостта от напредък по блискоизточния мирен процес продължава да бъде неотложен въпрос, имайки предвид все по-големите трудности за запазване на решението за две държави и нарастващата радикализация в региона след промените, които започнаха през 2011 г. с Арабската пролет. Като член на Квартета по въпросите на блискоизточния мирен процес ЕС ще продължи да настоява активно за връщането на страните на масата за преговори с цел да се постигне трайно решение, основано на две държави, които да съжителстват в мир и сигурност. Заслужава си също съвместно с партньорите да се проучат допълнително възможностите за прилагане на Арабската инициатива за мир. Особено важни ще бъдат контактите на регионално равнище. Прекратяването на ескалацията на напрежението през септември 2012 г. разкри конструктивната роля, която Египет може да изиграе при овладяването на опасни положения в региона. За целта е необходимо да продължи да се води интензивен диалог с Кайро.

Непрекъснатият ангажимент на ЕС в източното съседство ще продължи да има решаващо значение, включително чрез Източното партньорство. Основното събитие през 2013 г. ще бъде срещата на високо равнище на Източното партньорство във Вилнюс през ноември. ЕС ще наблюдава напредъка на Украйна по спазването на очертаните на заседанието на Съвета по външни работи през декември 2012 г. условия за подписване и ратифициране на Споразумението за асоцииране ЕС—Украйна/Задълбоченото и всеобхватно споразумение за свободна търговия и влизането му в сила, включително възможността за временно прилагане на части от споразумението. Освен това ЕС ще се стреми да стимулира процес на политическо асоцииране и икономическа интеграция с най-напредналите държави от Източна Европа, включително евентуално чрез парафиране на споразумения за асоцииране/задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия с Република Молдова, Армения и Грузия до срещата на високо равнище във Вилнюс. Относно нестихващите конфликти ЕС ще работи в тясно сътрудничество с украинското председателство на ОССЕ за допълнителен напредък по постигането на устойчиво решение на конфликта в Приднестровието, както и по конфликтите в Грузия в контекста на преговорите от Женева и по усилията за разрешаване на конфликта в Нагорни Карабах.

Ще продължи да се отделя внимание на постигането на съгласуваност между многостранния аспект на Източното партньорство и инициативите за регионално сътрудничество (напр. Черноморската синергия).

Западните Балкани ще продължат да бъдат приоритет, по-специално прилагането на постигнатото с посредничеството на ВП/ЗП споразумение между Сърбия и Косово, на което ЕС посвети значителни усилия и ресурси. Това е стъпка от решаващо значение по пътя към основната цел за нормализиране на отношенията между двете страни, което е необходима предпоставка за по-нататъшен напредък в европейската насоченост на двете страни. Следващият съществен етап по пътя на двете страни към ЕС е започването на преговори за присъединяване със Сърбия и на преговори по споразумение за стабилизиране и асоцииране с Косово. Централната роля, която ЕС продължава да играе за бъдещите отношения между Сърбия и Косово продължава да е от съществено значение и да е от полза предвид на европейската перспектива на региона на Западните Балкани и уникалната възможност за влияние, която произтича от това.

Членството на Хърватия също ще допринесе за задълбочаване на отношенията на ЕС с региона и ще създаде възможности за по-нататъшно ангажиране с други членове на бивша Югославия. Можем да се надяваме, че неотдашното присъединяване на Хърватия към ЕС, както и напредъкът на Сърбия, ще насърчат по-специално Босна и Херцеговина да отбележи действителен напредък по пътя си към Съюза.

Що се отнася до сериозните заплахи за регионалната и глобалната сигурност Иран ще продължи да бъде ключов приоритет, имайки предвид че ядрените дейности на страната стават все по-мощни, вследствие на което международната общност остава силно загрижена. Налице е неотложна нужда от постигането на напредък по намирането на решение на иранския ядрен въпрос по пътя на преговорите. Съвместно с Е3+3 ВП/ЗП продължава да полага интензивни дипломатически усилия за включването на Иран в процес на разговори по същество, който би възвърнал доверието на международната общност в изцяло мирния характер на иранската ядрена програма. В съответствие с двупистовия подход на дипломатически средства и натиск ограничителните мерки на ЕС ще продължат да бъдат в сила докато Иран създаде условия за тяхното прекратяване чрез спазването на всички свои международни задължения, включително пълното изпълнение на резолюциите на Съвета за сигурност на ООН и Управителния съвет на МААЕ.

Ядрените амбиции и войнствената позиция на Северна Корея ще продължат да бъдат ключова заплаха за сигурността в Далечния изток, по-специално по отношение на основни регионални партньори като Република Корея и Япония. ЕС ще продължи да играе водеща роля за намаляване на напрежението в региона и ще подкрепя активно Съвета за сигурност на ООН при натиска, оказван върху Пхенян за прекратяване на дейността и за придържане към поетите от страната международни задължения, като същевременно запази политиката си на критична ангажираност към КНДР, включително на ограничителни мерки.

Партньорствата и съвместните участия ще продължат да бъдат основен принцип на външната дейност на ЕС, която се основава на приоритетния статут на стратегическите партньори, определен от ВП/ЗП в началото на нейния мандат. Държавите съмишленици, по-специално САЩ, както и други държави като Канада, ще продължат да бъдат от решаващо значение за постигането на ключови цели на ЕС в световен план. Така например особено тясно беше сътрудничеството със САЩ по иранската ядрена програма, както и за Западните Балкани. След сформирването на втория екип на Обама отличните работни взаимоотношения между ВП/ЗП и държавния секретар Кери ще имат решаващо значение за по-нататъшно задълбочаване на сътрудничеството. Отношенията между ЕС и САЩ ще бъдат укрепени и посредством старта на преговорите за Трансатлантическо партньорство за търговия и инвестиции, чиято значимост надхвърля икономическите въпроси.

Ще продължим да развиваме двустранните си отношения с Русия. Открити остават редица нерешени въпроси, но цялостната насока е ясна и трябва да продължим усилията за премахване на оставащите пречки в области като търговията, енергетиката и визовата политика например. Ще бъдат положени също така трайни усилия за разширяване на сътрудничеството в областта на външната политика, включително в общите за двете страни съседни региони и в областта на продължаващите конфликти.

Привличането на новото ръководство на Китай ще бъде от съществено значение, като се стъпи на настоящото сътрудничество и диалог по въпросите на сигурността, включително борбата с пиратството край бреговете на Сомалия. Неотдавнашните ракетни и ядрени опити на Северна Корея ще бъдат допълнително бреме за отношенията с Китай, както и за стратегическото партньорство на ЕС с Република Корея.

Ще се стремим към активизиране на редовния и неформалния диалог в областта на външната политика и сигурността и с други ключови партньори (напр. Египет, Пакистан, Индонезия, Мароко), с цел засилване на конкретното сътрудничество и постигането на взаимно приемливи реакции на международни предизвикателства.

За отговор на предизвикателствата ЕС разполага с единствен по мащаба си набор от политики и инструменти в областта на външните отношения — в сферата на дипломатията, сигурността, отбраната, финансите, търговията, развитието и хуманитарната помощ. Вероятно това е основната сила на ЕС като фактор във външните отношения. В тясно сътрудничество с държавите членки и Европейския парламент ЕСВД и Комисията ще продължат да насърчават всеобхватния подход към външните отношения. Като част от тази работа ВП и Комисията ще представят предложение за допълнителното укрепване на всеобхватния подход към управлението на кризи и за всички етапи на развитие на даден конфликт — от ранното предупреждение и предотвратяването на конфликти, през реакцията при кризи и управлението на кризи, до усилията за възстановяване, изграждане на мира и развитие.

Процесът на възстановяване на сигурността и стабилността в Мали ще заема важно място във всеобхватните дейности на ЕС в района на Сахела. Военната мисия на Европейския съюз в подкрепа на обучението на въоръжените сили на Мали (EUTM Мали) ще спомогне за подобряване на военния капацитет на малийските въоръжени сили, за да стане възможно възстановяването на териториалната цялост на страната под граждански контрол. Успоредно с това ЕС ще продължи да работи с международните фактори, включително Икономическата общност на западноафриканските държави (ECOWAS), за да се осигури подкрепа за Интегрираната многостранна мисия на ООН за стабилизиране в Мали (MINUSMA) и за евентуалните по-нататъшни мерки за стабилизиране. Несигурността и тероризмът в Нигерия също ще бъдат предмет на засилено сътрудничество с правителството. На пиратството и организираната престъпност, включително трафика на наркотици и други видове трафик, ще се обърне внимание в програма на ЕС за подпомагане на новата западноафриканска и централноафриканска стратегия за Гвинейския залив, която ще бъде окончателно съгласувана от държавните ръководители от региона през 2013 г. Освен това ЕС ще следи отблизо и ще подпомага изпълнението на пътната карта за политическия преход в Гвинея Бисау.

ВП/ЗП и ЕСВД ще продължат да бъдат ангажирани в значителна степен с Африканския рог. В съответствие със стратегическата рамка от ноември 2011 г. ЕС ще продължи подкрепата си за намаляване на несигурността в региона и борбата с причините за нестабилността в него. ЕС ще запази ангажимента си за подпомагане на положителното развитие на положението в Сомалия. Настоящите мисии и операции по линия на ОПСО (EUNAVFOR ATALANTA, EUTM Сомалия, EUCAP NESTOR, EUAVSEC) и подкрепата за мисията на Африканския съюз в Сомалия (AMISOM) продължават да бъдат значима част от този ангажимент. ЕС ще продължи да подкрепя усилията за изграждане на демокрация, сигурност и просперитет в Кения, където през март 2013 г. се проведе парламентарни избори. Съюзът ще отдели и специално внимание на развитието на вътрешната и външната политика на Етиопия. ЕС ще продължи да съсредоточава усилията си върху Судан и Южен Судан, по-специално по отношение на изпълнението на споразуменията и напредъка по нерешени въпроси, като Абией и границите.

ЕС ще насърчи намирането на стратегически подход към нестихващите проблеми в региона на Големите африкански езера и ще допринесе за намирането на устойчиво решение на предизвикателствата за сигурността в източната част на ДР Конго. Ще бъде създадена стратегическа рамка за региона на Големите африкански езера с цел да се подкрепи съгласуван подход на ЕС към многобройните първопричини за кризата (на регионално равнище и на ниво ДРК—местно равнище на източната част на ДРК). Ще бъдат предприети усилия за запазване на постигнатото от EUPOL и EUSEC след приключването на мисията през септември 2014 г. Ще продължи и сътрудничеството с африканските и международните партньори в подкрепа на инициативите на ООН за постигане на трайна стабилност в източната част на ДРК. По отношение на Централноафриканската република ЕС както и досега ще подкрепя процеса на преход и на възстановяване на правовия ред и сигурността.

Мисиите и операциите ще продължат да бъдат в основата на ОПСО. В началото на годината като част от мисиите и операциите по линия на ОПСО бяха разположени над 5 000 души персонал, като този брой се повиши още повече със стартирането през 2013 г. на EUTM Mali и EUBAM Libya.

През декември 2013 г. Европейският съвет ще обсъди ОПСО въз основа на възложените през декември 2012 г. задачи. Европейският съвет набелязва следните три клъстера: подобряване на ефективността, видимостта и въздействието на ОПСО, усъвършенстване на развитието на отбранителни способности и укрепване на европейската отбранителна промишленост. Подготвителни обсъждания вероятно ще бъдат водеща тема на различните срещи на равнище министри през годината.

Ще продължи привличането на партньори както чрез активното насърчаване на участието в мисии и операции по линия на ОПСО и редовни диалози по въпросите на сигурността и отбраната, така и чрез организирането на съвместни семинари със стратегически партньори съгласно съответните препоръки на Комитета по политика и сигурност. Тези дискусии предоставят и нови възможности за обсъждане на стратегическото мислене и позиционирането на ЕС като глобален играч.

През последните години значението на Азия нараства, като взаимозависимостта между Европа и Азия става все по-голяма. Въз основа на значителната интензивност в отношенията през 2012 г., включително посещения на високо равнище, ЕС ще работи за поддържане на тази положителна инерция през 2013 г. ЕС ще продължи да насърчава по-тесните отношения с азиатските регионални организации, включително АСЕАН, и допълнително да укрепва и разширява сътрудничеството си с Китай, Индия, Япония и Южна Корея. ЕС ще продължи да работи за определянето и оповестяването на своите позиции по ключовите предизвикателства пред сигурността в региона. В този контекст определянето на политиката на ЕС към Южнокитайско море е от особено значение. На институционално равнище ще бъдат положени всички усилия за поддържането на добро темпо на преговорите по различни споразумения със страните в региона.

В Югоизточна Азия ще бъде отделено специално внимание на Мианмар/Бирма, където започна процес на демократизиране. Освен това през 2013 г. делегацията на ЕС ще бъде издигната до посланически ранг. Вниманието ще продължи да бъде съсредоточено върху междуетническите конфликти в Мианмар/Бирма.

В Южна Азия Афганистан остава ключово предизвикателство и ЕС е решен да предоставя дългосрочна подкрепа за страната, включително в контекста на прехода през 2014 г. Мандатът на мисията EUPOL беше удължен до края на 2014 г. с цел подпомагане на афганистанските партньори. Подготовката за прехода в Афганистан дава нов импулс и на отношенията с държавите от Централна Азия.

Пакистан продължава да бъде ключов фактор в региона. Ще продължи изпълнението на договорения в началото на 2012 г. петгодишен план на ангажиментите ЕС—Пакистан. По-специално внимание ще бъде отделено на парламентарните избори, които се очаква да бъдат проведени през първата половина на 2013 г., включително чрез наблюдение на изборния процес. ЕС ще поддържа тесни и трайни контакти с новото правителство на Пакистан.

Проведената през януари 2013 г. в Сантяго среща на високо равнище между ЕС и Общността на латиноамериканските и карибските държави беше възможност за отправянето на силно послание за политическия ангажимент на ЕС спрямо Латинска Америка и Карибите, основан на равноправно партньорство. На срещата в Сантяго беше взето решение за преглед на Плана за действие за периода 2013—2015 г. с включването на две нови глави относно равенството между половете и инвестициите, което ще съдейства за разширяване на обхвата на бирегионалното сътрудничество. ЕС ще оползотвори максимално потенциала на своите договорни рамки с повечето ключови латиноамерикански държави или подрегиони (очаква се временното прилагане на търговската глава от Споразумението за асоцииране ЕС—Централна Америка и на споразумението за свободна търговия с Перу и Колумбия), не само в областта на икономиката, но и за активизиране на сътрудничеството в борбата с такива глобални предизвикателства като сигурността, борбата с организираната престъпност, изменението на климата, особено в рамките на международни форуми, където ролята на латиноамериканските държави нараства, а позициите на ЕС и Латинска Америка най-често са близки. Ключова цел ще бъде задълбочаването на отношенията ни със стратегически партньори като Мексико и Бразилия, както и укрепването на връзките ни с държави, които желаят да подобрят отношенията си с ЕС като Чили и Колумбия и новите динамични инициативи за регионална интеграция.

Задаването на насоки на външната дейност на ЕС е част от солидната ценностна основа на Съюза, изградена върху принципите на правата на човека, правовия ред и доброто управление. Изпълнението на стратегията на ЕС за правата на човека ще бъде ключов акцент, интегриран във външните отношения на Съюза. В този контекст ролята на специалния представител на ЕС за правата на човека ще бъде решаваща.

Акцент в ключовите приоритети в областта на неразпространението и разоръжаването ще бъде постигането на осезаем напредък за изграждане на международен консенсус по нов Кодекс за поведение при дейности в космическото пространство, като ЕС подкрепи влизането в сила и ефективното прилагане на Договора за търговия с оръжие (ДТА), запази провеждането на срещи на ниво старши служители между ЕС и Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) и се ангажира по-категорично с Организацията за забрана на химическото оръжие. Същевременно ще се стремим да приемем редица решения на Съвета, с които да се гарантира финансовата подкрепа на ЕС за приоритетни проекти като Фонда за ядрена сигурност и банката за ниско обогатен уран на МААЕ, сигурността и управлението на запасите от малки оръжия и леки въоръжения в Либия и района около нея, утвърждаването на ДТА, Консорциума на ЕС от експертни групи по неразпространението. Ще бъдат активизирани усилията за гарантиране на активна роля на ЕС в Първия комитет на ОС на ООН, Управителния съвет на МААЕ и Генералната конференция, както и текущия цикъл на преглед на ДНЯО.

Предприеманите в момента усилия за предоставяне на стратегически и оперативен експертен опит за целите на дейностите по предотвратяване на конфликти, посредничество или изграждане на мира ще бъдат допълнително систематизирани и консолидирани, а капацитетът в рамките на ЕСВД за решаване на въпроси, свързани с конфликти и нестабилност (*установяване на контакти, повишаване на осведомеността, обучение, познания*) ще бъде подсилен и допълнително рационализиран, особено посредством анализ на конфликтите, ранно предупреждение и подпомагане на посреднически дейности. Организираната през май 2013 г. конференция „ЕС в ролята на миротворец“ допринесе за постигането на тези цели. Съвместните дейности с ключови партньори (*включително гражданското общество и съответните международни и регионални организации*) ще бъдат активизирани. Инструментът за стабилност ще продължи да допринася за усилията за предотвратяване на конфликти, изграждане на мира и посредничество.

Продължаващите усилия на ЕС в световен план за борба с тероризма ще се съсредоточат основно в борба с условията, способстващи за разпространението на тероризма. Това включва работа с широк спектър от явления, сред които са социалното, икономическото и политическото изключване, конфликтите и липсата на добро управление, посредством интегрирани регионални стратегии и в диалог със стратегическите партньори. На многостранно равнище ЕС ще насърчава прилагането на стратегията на ООН за борба с тероризма и изпълнението на съответните резолюции на Съвета за сигурност на ООН. Наред с това Съюзът ще утвърждава координиран подход за борба с тероризма в рамките на системата на ООН като цяло и ще оползотвори максимално потенциала на други многостранни рамки като Глобалния форум за борба с тероризма и Групата Лион—Рим на Г-8. В обозримо бъдеще усилията за борба с тероризма ще се съсредоточат върху Южна Азия (по-специално Афганистан и Пакистан), широкия регион на Африканския рог (т.е. включително Йемен) и широкия район на Сахела (включително Западна Африка и по-специално Нигерия). В зависимост от развитието по отношение на заплахата за ЕС може да се наложи предоставянето на по-голяма подкрепа за борба с тероризма и по-голямо внимание върху възникващите заплахи, независимо от мястото, от където те произхождат.

Наред с това ЕС все по-често прибегва до използването на ограничителни мерки като инструмент на външната политика. Целенасочените и правно издържани ограничителни мерки, които отговарят на ясни политически цели, продължават да бъдат надежден инструмент за утвърждаване на ценностите, защитавани от ЕС. ЕС ще прави редовен преглед на политиката си относно ограничителните мерки.

Не на последно място ЕСВД ще продължи да укрепва ангажираността си към някои от основните глобални предизвикателства на нашето време като енергийната и климатичната сигурност, както и дипломацията по въпросите на водните ресурси. В сътрудничество с Комисията, държавите членки и Европейския парламент ЕСВД ще продължи да следва всеобхватен подход в отговор на тези предизвикателства. Конкретните усилия ще бъдат насочени към това външната политика на ЕС да стане „по-чувствителна по отношение на енергията“ чрез по-нататъшно интегриране на въпросите на енергията в политическия диалог и чрез пълноценно ангажиране на делегациите на ЕС с енергийната дипломация, като същевременно работата в областта на изменението на климата ще бъде активизирана най-вече във връзка с подготовката за всеобщото споразумение във връзка с изменението на климата през 2015 г., както и чрез по-систематична работа по връзката между изменението на климата, недостига на природни ресурси и международната сигурност чрез превантивна дипломация и целенасочени мерки за сътрудничество. Накрая въпросът за водата бързо се превръща във водещо предизвикателство за международната сигурност, като целта през 2013 г. ще бъде да приключи изработването на карта във връзка със сигурността на водоснабдяването като етап от разработването на по-всеобхватна дипломация на ЕС относно водните ресурси, с проактивна ангажираност по отношение на трансграничните предизвикателства във връзка с водата в целия свят.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ПРИЛОЖЕНИЕ I: Бюджет на ОВППС за 2012 г.

19.030101 EUMM Georgia

2012/503/ОВППС EUMM Georgia	20 900 000
междинна сума:	20 900 000

19.030102 EULEX Kosovo

2012/291/ОВППС EULEX Kosovo	111 000 000
междинна сума:	111 000 000

19.030103 EUPOL Afghanistan

2012/391/ОВППС EUPOL Afghanistan	56 870 000
междинна сума:	56 870 000

19.030104 Други мерки и операции във връзка с управлението на кризи

2012/389/EUCAP NESTOR	21 213 310
2012/312/ОВППС EUAVSEC South Sudan	12 500 000
2012/324/ОВППС EUPOL COPPS	8 633 550
2012/372/ОВППС EUJUST LEX IRAQ	27 150 000
2011/332/ОВППС EUBAM Rafah	980 000
2012/392/ОВППС EUCAP Sahel Niger	8 700 000
2012/514/ОВППС EUPOL ДР Конго	6 750 000
2012/515/ОВППС EUSEC ДР Конго	11 000 000
2012/698/ОВППС за създаване на складова база за ОПСО	4 312 234
междинна сума:	101 239 094

19.0302 Неразпространение и разоръжаване (4)

2012/121/дейности по ОВППС за утвърждаване на диалога и сътрудничеството ЕС—Китай—Африка

за контрола на конвенционалните оръжия 830 000

2012/166/ОВППС Подкрепа на дейностите на Организацията за забрана на химическото оръжие (ОЗХО) в рамките на изпълнението на стратегията на ЕС

срещу разпространение на оръжия за масово унищожение 2 140 000

2012/281/ОВППС Международен кодекс за поведение при дейности в космическото пространство 1 490 000

2012/421/ОВППС Подкрепа на Конвенцията за биологични и токсични оръжия (КБТО) 1 700 000

2012/662/ОВППС ОССЕ — малки оръжия и леки въоръжения 890 000

2012/662/ОВППС ПРООН — малки оръжия и леки въоръжения 790 000

2012/422/ОВППС Зона, свободна от оръжия за масово унищожение II 352 000

2012/423/ОВППС Разпространение на ракети (ХКП II) 930 000

930 000 2012/699/ОВППС Организация на Договора за пълна забрана на ядрените опити) (ОДПЗЯО -V) 5 185 028

2012/700/ОВППС План за действие от Картахена за 2010—2014 г. (ПЗ относно противопехотните мини II) 1 030 000

2012/711/ОВППС Контрол над износа на оръжие (осведомителни дейности във връзка с контрола върху износа на оръжие) 1 860 000

междинна сума: 17 197 028

19.0304 Извънредни мерки 0

19.0305 Подготвителни и последващи мерки

Външни одити, правни услуги и анализи 167 731

Подготвителни мерки за евентуална мисия по линия на ОПСО в Либия 415 000

междинна сума: 582 731

19.0306 Специални представители на Европейския съюз

2012/39/ОВППС СПЕС в Косово	2 410 000
2012/33/ОВППС СПЕС за Близкоизточния мирен процес	1 300 000
2012/255/ОВППС СПЕС в Афганистан	300 000
2012/331/ОВППС СПЕС в Афганистан	6 380 000
2012/327/ОВППС СПЕС за региона на Южното Средиземноморие	945 000
2012/325/ОВППС СПЕС за Судан и Южен Судан	1 900 000
2012/328/ОВППС СПЕС за Централна Азия	1 120 000
2012/330/ОВППС СПЕС в Босна и Херцеговина	5 250 000
5 250 000 2012/326/ОВППС СПЕС за Южен Кавказ и за кризата в Грузия	2 000 000
2012/329/ОВППС СПЕС за Африканския рог	4 900 000
2012/390/ОВППС СПЕС за Африканския съюз	680 000
2012/440/ОВППС СПЕС за правата на човека	712 500
междинна сума:	27 897 500
Общо:	335 686 353,00

ПРИЛОЖЕНИЕ II: Преглед на правните актове в областта на ОВППС (санкции) през 2012 г.¹¹⁸

Афганистан / талибани

Решение за изпълнение 2012/167/ОВППС на Съвета от 23 март 2012 година за изпълнение на Решение 2011/486/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, групи, предприятия и образувания, с оглед на положението в Афганистан (ОВ L 87, 24.3.2012 г., стр. 60)

Решение за изпълнение 2012/334/ОВППС на Съвета от 25 юни 2012 година за изпълнение на Решение 2011/486/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, групи, предприятия и образувания, с оглед на положението в Афганистан (ОВ L 165, 26.6.2012 г., стр. 75)

Решение за изпълнение 2012/393/ОВППС на Съвета от 16 юли 2012 година за изпълнение на Решение 2011/486/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, групи, предприятия и образувания, с оглед на положението в Афганистан (ОВ L 187, 17.7.2012 г., стр. 52)

Решение за изпълнение 2012/454/ОВППС на Съвета от 1 август 2012 година за изпълнение на Решение 2011/486/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, групи, предприятия и образувания, с оглед на положението в Афганистан (ОВ L 206, 2.8.2012 г., стр. 11)

Решение за изпълнение 2012/745/ОВППС на Съвета от 3 декември 2012 година за изпълнение на Решение 2011/486/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, групи, предприятия и образувания, с оглед на положението в Афганистан (ОВ L 332, 4.12.2012 г., стр. 22)

Решение за изпълнение 2012/809/ОВППС на Съвета от 20 декември 2012 година за изпълнение на Решение 2011/486/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, групи, предприятия и образувания, с оглед на положението в Афганистан (ОВ L 352, 21.12.2012 г., стр. 47–48)

¹¹⁸ Списъкът се отнася единствено за решенията по линия на ОВППС, с които се налагат ограничителни мерки. Изпълнението на мерките, попадащи в обхвата на Договора за функционирането на Европейския съюз, изисква също изготвянето на регламент на Съвета или на регламент за изпълнение на Съвета, според целесъобразността.

Беларус

Решение 2012/36/ОВППС на Съвета от 23 януари 2012 година за изменение на Решение 2010/639/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Беларус (*ОВ L 19*, 24.1.2012 г., стр. 31).

Решение за изпълнение 2012/126/ОВППС на Съвета от 28 февруари 2012 година за изпълнение на Решение 2010/639/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Беларус (*ОВ L 55*, 29.2.2012 г., стр. 19).

Решение за изпълнение 2012/171/ОВППС на Съвета от 23 март 2012 година за изпълнение на Решение 2010/639/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Беларус (*ОВ L 87*, 24.3.2012 г. стр. 95)

Решение 2012/212/ОВППС на Съвета от 23 април 2012 година за изменение на Решение 2010/639/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Беларус (*ОВ L 113*, 25.4.2012 г., стр. 11).

Решение 2012/642/ОВППС на Съвета от 15 октомври 2012 година относно ограничителни мерки срещу Беларус (*ОВ L 285*, 17.10.2012 г., стр. 1).

Босна и Херцеговина

Решение 2012/158/ОВППС на Съвета от 19 март 2012 година за изменение на Решение 2011/173/ОВППС на Съвета относно ограничителни мерки с оглед на положението в Босна и Херцеговина (*ОВ L 80*, 20.3.2012 г., стр. 17)

Демократична република Конго

Решение 2012/811/ОВППС на Съвета от 20 декември 2012 година за изменение на Решение 2010/788/ОВППС относно ограничителни мерки по отношение на Демократична република Конго (*ОВ L 352*, 21.12.2012 г., стр. 50–53)

Кот д'Ивоар

Решение за изпълнение 2012/74/ОВППС на Съвета от 10 февруари 2012 година за изпълнение на Решение 2010/656/ОВППС за подновяване на ограничителните мерки срещу Кот д'Ивоар (*ОВ L 38, 11.2.2012 г., стр. 43*)

Решение за изпълнение 2012/144/ОВППС на Съвета от 8 март 2012 година за изпълнение на Решение 2010/656/ОВППС за подновяване на ограничителните мерки срещу Кот д'Ивоар (*ОВ L 71, 9.3.2012 г., стр. 50*)

Решение 2012/371/ОВППС на Съвета от 10 юли 2012 година за изменение на Решение 2010/656/ОВППС за подновяване на ограничителните мерки срещу Кот д'Ивоар (*ОВ L 179, 11.7.2012 г., стр. 21*)

Египет

Решение 2012/159/ОВППС на Съвета от 19 март 2012 година за изменение на Решение 2011/172/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, образувания и органи с оглед на положението в Египет (*ОВ L 80, 20.3.2012 г., стр. 18*)

Решение 2012/723/ОВППС на Съвета от 26 ноември 2012 година за изменение на Решение 2011/172/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, образувания и органи с оглед на положението в Египет (*ОВ L 327, 27.11.2012 г., стр. 44*)

Еритрея

Решение 2012/632/ОВППС на Съвета от 15 октомври 2012 година за изменение на Решение 2010/127/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Еритрея (*ОВ L 282, 16.10.2012 г., стр. 46*)

Република Гвинея (Конакри)

Решение 2012/149/ОВППС на Съвета от 13 март 2012 година за изменение на Решение 2010/638/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Република Гвинея (*ОВ L 74, 14.3.2012 г., стр. 8*).

Решение 2012/665/ОВППС на Съвета от 26 октомври 2012 година за изменение на Решение 2010/638/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Република Гвинея (*ОВ L 299, 27.10.2012 г., стр. 45*).

Гвинея Бисау

Решение 2012/237/ОВППС на Съвета от 3 май 2012 година относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, образувания и органи, които застрашават мира, сигурността или стабилността на Република Гвинея Бисау (*ОВ L 119, 4.5.2012 г., стр. 43*)

Решение 2012/285/ОВППС на Съвета от 31 май 2012 година за налагане на ограничителни мерки срещу определени лица, образувания и органи, които застрашават мира, сигурността или стабилността на Република Гвинея Бисау, и за отмяна на Решение 2012/237/ОВППС (*ОВ L 142, 1.6.2012 г., стр. 36*)

Решение за изпълнение 2012/516/ОВППС на Съвета от 24 септември 2012 година за изпълнение на Решение 2012/285/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица, образувания и органи, които застрашават мира, сигурността или стабилността на Република Гвинея Бисау (*ОВ L 257, 25.9.2012 г., стр. 20*)

Иран (мерки във връзка с ОМУ)

Решение 2012/35/ОВППС на Съвета от 23 януари 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (*ОВ L 19, 24.1.2012 г., стр. 22*)

Решение 2012/152/ОВППС на Съвета от 15 март 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (*ОВ L 77, 16.3.2012 г., стр. 18*)

Решение 2012/169/ОВППС на Съвета от 23 март 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (*ОВ L 87, 24.3.2012 г., стр. 90*)

Решение 2012/205/ОВППС на Съвета от 23 април 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (*ОВ L 110, 24.4.2012 г., стр. 35*)

Решение 2012/457/ОВППС на Съвета от 2 август 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (*ОВ L 208, 3.8.2012 г., стр. 18*)

Решение 2012/635/ОВППС на Съвета от 15 октомври 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (*ОВ L 282, 16.10.2012 г., стр. 58*)

Решение 2012/687/ОВППС на Съвета от 6 ноември 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (*ОВ L 307, 7.11.2012 г., стр. 82*)

Решение 2012/829/ОВППС на Съвета от 21 декември 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (*ОВ L 356, 22.12.2012 г., стр. 71–77*)

Иран (мерки във връзка с правата на човека)

Решение 2012/168/ОВППС на Съвета от 23 март 2012 година за изменение на Решение 2011/235/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица и образувания с оглед на положението в Иран (*ОВ L 87, 24.3.2012 г., стр. 85*)

Решение 2012/810/ОВППС на Съвета от 20 декември 2012 година за изменение на Решение 2011/235/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица и образувания с оглед на положението в Иран (*ОВ L 352, 21.12.2012 г., стр. 49–49*)

Ирак

Решение 2012/812/ОВППС на Съвета от 20 декември 2012 година за изменение на Обща позиция 2003/495/ОВППС относно Ирак (*ОВ L 352/54, 21.12.2012 г., стр. 54*)

Република Молдова

Решение 2012/170/ОВППС на Съвета от 23 март 2012 година за изменение на Решение 2010/573/ОВППС за ограничителни мерки срещу ръководителите на Приднестровския район на Република Молдова (*ОВ L 87, 24.3.2012 г., стр. 92*)

Решение 2012/527/ОВППС на Съвета от 27 септември 2012 година за изменение на Решение 2010/573/ОВППС за ограничителни мерки срещу ръководителите на Приднестровския район на Република Молдова (*ОВ L 263, 28.9.2012 г., стр. 44*)

Мианмар/Бирма

Решение 2012/98/ОВППС на Съвета от 17 февруари 2012 година за изменение на Решение 2010/232/ОВППС за подновяване на ограничителните мерки по отношение на Бирма/Мианмар (**ОВ L 47, 18.2.2012 г., стр. 64**)

Решение 2012/225/ОВППС на Съвета от 26 април 2012 година за изменение на Решение 2010/232/ОВППС за подновяване на ограничителните мерки по отношение на Бирма/Мианмар (*ОВ L 115, 27.4.2012 г., стр. 25*)
Сомалия

Решение 2012/388/ОВППС на Съвета от 16 юли 2012 година за изменение на Решение 2010/231/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сомалия (*ОВ L 187, 17.7.2012 г., стр. 38*)

Решение 2012/633/ОВППС на Съвета от 15 октомври 2012 година за изменение на Решение 2010/231/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сомалия (*ОВ L 282, 16.10.2012 г., стр. 47*)

Сирия

Решение за изпълнение 2012/37/ОВППС на Съвета от 23 януари 2012 година за изпълнение на Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 19, 24.1.2012 г., стр. 33*).

Решение 2012/122/ОВППС на Съвета от 27 февруари 2012 година за изменение на Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 54, 28.2.2012 г., стр. 14*)

Решение за изпълнение 2012/172/ОВППС на Съвета от 23 март 2012 година за изпълнение на Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 87, 24.3.2012 г., стр. 103*)

Решение 2012/206/ОВППС на Съвета от 23 април 2012 година за изменение на Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 110, 24.4.2012 г., стр. 36*)

Решение за изпълнение 2012/256/ОВППС на Съвета от 14 май 2012 година за изпълнение на Решение 2011/782/ОВППС на Съвета относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 126, 15.5.2012 г., стр. 9*)

Решение 2012/322/ОВППС на Съвета от 20 юни 2012 година за изменение на
Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 165*,
26.6.2012 г., стр. 45)

Решение за изпълнение 2012/335/ОВППС на Съвета от 25 юни 2012 година за изпълнение на
Решение 2011/782/ОВППС на Съвета относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 165*,
26.6.2012 г., стр. 80)

Решение 2012/420/ОВППС на Съвета от 23 юли 2012 година за изменение на
Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 196*,
24.7.2012 г., стр. 59)

Решение за изпълнение 2012/424/ОВППС на Съвета от 23 юли 2012 година за изпълнение на
Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 196*,
24.7.2012 г., стр. 81)

Решение за изпълнение 2012/478/ОВППС на Съвета от 16 август 2012 година за изпълнение
на Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 219*,
17.8.2012 г., стр. 21)

Решение 2012/634/ОВППС на Съвета от 23 юли 2012 година за изменение на
Решение 2011/782/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Сирия (*ОВ L 282*,
16.10.2012 г., стр. 50)

Решение 2012/739/ОВППС на Съвета от 29 ноември 2012 година относно ограничителни
мерки срещу Сирия и за отмяна на Решение 2011/782/ОВППС (*ОВ L 330*, 30.11.2012 г.,
стр. 21)

Обща позиция 2001/931/ОВППС

Решение 2012/150/ОВППС на Съвета от 13 март 2012 година за изменение на
Решение 2011/872/ОВППС за актуализиране на списъка на лицата, групите и образуванията,
по отношение на които се прилагат членове 2, 3 и 4 от Обща позиция 2001/931/ОВППС за
прилагането на специални мерки за борба с тероризма (*ОВ L 74*, 14.3.2012 г., стр. 9)

Решение 2012/333/ОВППС на Съвета за актуализиране на списъка на лицата, групите и образуванията, по отношение на които се прилагат членове 2, 3 и 4 от Обща позиция 2001/931/ОВППС за прилагането на специални мерки за борба с тероризма и за отмяна на Решение 2011/872/ОВППС (*ОВ L 165, 26.6.2012 г., стр. 72*).

Решение 2012/686/ОВППС на Съвета от 6 ноември 2012 година за изменение на Решение 2011/333/ОВППС за актуализиране на списъка на лицата, групите и образуванията, по отношение на които се прилагат членове 2, 3 и 4 от Обща позиция 2001/931/ОВППС за прилагането на специални мерки за борба с тероризма (*ОВ L 307, 7.11.2012 г., стр. 80*)

Решение 2012/765/ОВППС на Съвета от 10 декември 2012 година за актуализиране на списъка на лицата, групите и образуванията, по отношение на които се прилагат членове 2, 3 и 4 от Обща позиция 2001/931/ОВППС за прилагането на специални мерки за борба с тероризма и за отмяна на Решение 2012/333/ОВППС (*ОВ L 337, 11.12.2012 г., стр. 50–52*)

Тунис

Решение 2012/50/ОВППС на Съвета от 27 януари 2012 година за изменение на Решение 2011/72/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица и образувания с оглед на положението в Тунис (*ОВ L 27, 31.1.2012 г., стр. 11*)

Решение 2012/724/ОВППС на Съвета от 26 ноември 2012 година за изменение на Решение 2011/72/ОВППС относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица и образувания с оглед на положението в Тунис (*ОВ L 327, 27.11.2012 г., стр. 45*)

Зимбабве

Решение 2012/97/ОВППС на Съвета от 17 февруари 2012 година за изменение на Решение 2011/101/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Зимбабве (*ОВ L 47, 18.2.2012 г., стр. 50*)

Решение за изпълнение 2012/124/ОВППС на Съвета от 27 февруари 2012 година за изпълнение на Решение 2011/101/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Зимбабве (*ОВ L 54, 28.2.2012 г., стр. 20*)

ПРИЛОЖЕНИЕ III: Декларации и изявления през 2012 г.

През 2012 г. бяха публикувани общо 597 изявления и декларации, включително:

- **Декларации на ВП от името на ЕС:** отразяват официалната позиция на ЕС и се издават под отговорността на ВП при предварителни консултации с държавите членки. Когато няма официална позиция, декларациите се съгласуват от държавите членки в рамките на Съвета. Трети държави могат да се присъединят, когато са поканени.
- **Изявления на ВП:** най-често се използват в отговор на събития, които налагат бърза реакция от ЕС и се издават под отговорността на ВП без официални консултации с държавите членки.
- **Изявления на говорителя на ВП:** често се използват като бърза реакция на ЕС в случаите, когато личната намеса на ВП не е наложителна.
- **Местни изявления на ЕС:** използват се в контекста на конкретен местен/регионален въпрос.

Разпределение по категории

Категория	Брой (процентен дял в скоби)
Декларации на ВП	62 (10 %)
Изявления на ВП	253 (42 %)
Изявления на говорителя на ВП	200 (34 %)
Местни изявления	82 (14 %)
Общо	597

Географско разпределение

Регион	В проценти
Африка	18 %
Азия	15 %
Източна Европа / Западни Балкани	19 %
Латинска Америка	5 %
Северна Африка	16 %
Близък Изток / регион на Персийския залив	19 %
Многостранно равнище / Северна Америка	8 %

Разпределение по теми

Категория	Брой (процентен дял в скоби)
Права на човека	151 (25 %)
Избори / реформи	96 (16 %)
Конфликти / процеси на стабилизиране	151 (26 %)
Инциденти, свързани със сигурността	53 (9 %)
Послания за поздравления / съболезнования	24 (4 %)
Неразпространение	7 (1 %)
Други	111 (19 %)
Общо	597

Съвместни изявления

Общо 25 изявления на ВП бяха направени съвместно с други комисари:

Комисар Фюле	21
Комисар Пиебалгс	1
Комисар Рединг	
Комисар Георгиева	1
Комисар Де Гухт	1
Комисар Рен:	1
Общо	25